

Zkušební řád pro mezinárodní zkoušky pracovních psů

a mezinárodní zkoušku psa - stopaře

Českomoravská kynologická unie
Mezinárodní kynologická federace FCI

Z pověření FCI komise pro pracovní psy vypracovali:

Frans Jansen (NL), Giinther Diegel(D), Wilfried Schapermeier (D), Edgar Scherkl (D), Pierre Wahlstrom (S), Alfons van den Bosch (B), Robert Markschlager (A)

Předmluva

Již více než dvanáct tisíc let je pes společníkem člověka. Díky domestikaci uzavřel s člověkem úzkou sociální vazbu a v mnohém je na něm závislý. Tím ovšem pro člověka vyvstala i mimořádná zodpovědnost za jeho spokojenost.

Právě při výcviku psa je nejvyšší prioritou jak fyzické tak psychické zdraví. Z tohoto důvodu je nejdůležitějším pravidlem nenásilné zacházení se psem odpovídající jeho druhu v souladu s dodržováním práv zvířat. Samozřejmostí je zajistit psovi dostatek potravy a vody a stejné tak i péči o jeho zdraví, která mimo jiné zahrnuje pravidelná očkování a veterinární prohlídky. Kromě toho je zde závazek poskytnout psovi pravidelný kontakt s člověkem a dostatek zaměstnání k uspokojení jeho potřeby pohybu.

V historii plnil pes jako pomocník člověka nejrůznější úkoly. V moderním světě převzala většinu těchto úkolů technika. Z tohoto důvodu má dnes majitel povinnost umožnit psovi jako náhradu za práci, o kterou pes v důsledku pokroku přišel, dostatek pohybu a zaměstnání, odpovídající jeho dispozicím, ve spojení s intenzivním kontaktem s člověkem. I z tohoto hlediska jsou zařazeny zkouška doprovodného psa, všestranná zkouška pro pracovní psy, zkouška psa stopaře a zkouška vyhledávacího psa. Pes potřebuje zaměstnání odpovídající jeho vlohám a výkonnosti. K tomu patří mimo dostatečného pohybu i intenzivní zaměstnávání činnostmi, které zohledňují nejen učenívost a potřebu hýbat se, ale stejně tak i ostatní vlohy psa. K tomu jsou vhodné různé druhy psích sportů. Nedostatečně vytižení psi mohou být obtížní a jejich chování může vést ke stížnostem veřejnosti.

Člověk, který cvičí svého psa nebo se s ním věnuje některému sportu, podstupuje sám vzdělání, jehož cílem je nejvyšší možná harmonie mezi člověkem a psem. Cílem veškerého výcviku je zprostředkování učiva, které je pro dotyčného psa možné. Harmonická shoda mezi člověkem a jeho psem, nezávisle na tom, kterému psímu sportu se věnují, je základem veškeré činnosti. K celkové souhře může dojít pouze, pokud se člověk co možná nejvíce vcítí do psa a jeho potřeb.

Vyvstává ale i etická povinnost člověka psa řádně vychovat a dostatečně ho vycvičit. Metody, které k tomu používá, musí být v souladu s jistými znalostmi etologie, zvláště pak kynologie. K dosažení výchovného, výcvikového či tréninkového efektu je třeba používat nenásilné a pro psa pozitivní metody. Výcvikové, výchovné či tréninkové pomůcky či způsoby, které neodpovídají jeho druhu nejsou žádoucí (viz zákon na ochranu zvířat).

Použití psa ve sportu se musí řídit jeho vlohami, výkonností a jeho dispozicemi. Není žádoucí ovlivňovat výkonnost psa prostřednictvím léků či působením metodami, které neodpovídají zákonu na ochranu zvířat. Člověk musí přesně rozpoznat vlohy svého psa. Požadovat po psovi výkony, kterých není schopen, odporuje jakémukoli etickému vědomí. Zodpovědný pejskař se zúčastňuje zkoušek, závodů a výcviku jen se zdravým psem, připraveným podávat požadované výkony.

Obsah:

- [Všeobecná část](#)
- [Všeobecná ustanovení](#)
- [Zkouškové období a dny](#)
- [Vedoucí zkoušek](#)
- [Rozhodčí](#)
- [Účastník zkoušek](#)
- [Figurant](#)
- [Kladeč](#)
- [Sportovní komisař](#)
- [Povinnost obojku, vodítka a náhubku](#)
- [Podmínky účasti](#)
- [Kontrola identity psa](#)
- [Výcvikové známky a body](#)
- [Diskvalifikace](#)
- [Výkonnostní tituly](#)
- [Výkonnostní průkaz psa](#)
- [Vyhlášení vítězů, udělování cen](#)
- [TSB hodnocení](#)
- [Prověrka povahy psa](#)
- [Pravidla figurantské práce](#)
- [Zkouška doprovodného psa BH](#)
- [Zkouška pracovní upotřebitelnosti psa 1 - 3 \(APr 1-3\)](#)
- [Zkouška stopařská 1 - 3 \(FPr 1-3\)](#)
- [Zkouška poslušnosti 1 - 3 \(UPr 1-3\)](#)
- [Zkouška obranářská 1 - 3 \(SPr 1-3\)](#)
- [Zkouška chovné způsobilosti IPO ZTP](#)
- [Mezinárodní zkouška pro pracovní psy IPO-VO](#)
- [Mezinárodní zkouška pro pracovní psy IPO-1](#)
- [Mezinárodní zkouška pro pracovní psy IPO-2](#)
- [Mezinárodní zkouška pro pracovní psy IPO-3](#)
- [Zkouška psa stopaře stupeň 1 FH 1](#)
- [Zkouška psa stopaře stupeň 2 FH 2](#)
- [Mezinárodní stopařská zkouška IPO - FH](#)
- [Zkouška vyhledávací 1 - 3 \(StPr 1-3\)](#)
- [Přílohy](#)

Všeobecná část

Všeobecná ustanovení

Zkouškové akce a závody mají splňovat dva cíle. Na straně jedné složením zkoušky prokazují jednotliví psi způsobilost pro účel svého použití a na straně druhé by zkoušky v pracovním chovu měly přispět ke zdraví a výkonnosti psů ve smyslu zachování případně vylepšování pracovních schopností z generace na generaci. Vzdáleně taktéž slouží ke zvyšování a zachování zdraví a kondice. Složení zkoušky platí také jako důkaz chovné způsobilosti psa.

Všechny zkouškové akce a soutěže ve vztahu ke svému provádění i chování účastníků podléhají všeobecným sportovním zásadám. Obsah zkušebního řádu je pro všechny účastníky závazný. Všichni účastníci musí plnit stejné výkonnostní podmínky. Výcvikové akce jsou veřejně přístupné, místo a začátek musejí být veřejně oznamovány.

Zkouškové akce a soutěže musí odpovídat úplným stupňům zkoušek nebo úplným oddílům příslušných zkouškových stupňů. Jen kompletní stupeň zkoušky, složený v rámci takovéto akce, platí jako výcviková značka.

Zkouškové akce se konají dle pokynů, které vydává ČKS a MSKS. Tyto pokyny stanovují termíny i obsah žádosti o konání, změnách, zrušení nebo přeložení zkouškových akcí, jakož i dokumenty, které se při hlášení, průběhu a ukončení akcí zpracovávají. Rovněž tak provádí delegaci rozhodčích. Při delegaci více rozhodčích je jeden určen jako hlavní. Pořadatelem akce může být pouze právní subjekt, začleněný do ČKS nebo MSKS (ZKO, ZO, chovatelský klub), který akci organizuje a zajišťuje. Akcí se mohou zúčastnit psovodi:

- a) občané ČR - členové organizací a svazů začleněných do ČMKU
- b) občané jiných států - členové zahraničních organizací a svazů začleněných do FCI.

Členství nutno prokázat před zahájením akce platným členským průkazem. Za účast na akci vybírá pořadatel na úhradu nákladů startovně, jehož výši sám stanoví.

Zkouškové období a dny

Zkouškové období trvá od března do konce listopadu, pokud to dovolují povětrnostní podmínky a není ohrožena bezpečnost a zdraví lidí a zvířat. Jinak musí být akce odložena. Rozhodnutí o tom přísluší rozhodčímu. Zkoušky lze provádět pouze o víkendu a dnech uznaných zákonem jako svátky. Výjimkou jsou akce pořádané na letních výcvikových táborech, které lze provádět i ve všední dny v období od 15.6. do 15.9.

Vedoucí zkoušek

Za organizační část akce je zodpovědný vedoucí zkoušek. Vedoucí zkoušek musí být členem pořádající organizace a osoba plnoletá. Zařizuje a kontroluje všechny potřebné práce spojené s přípravou a provedením zkouškové akce. Musí zabezpečit řádný průběh akce a po celou dobu být k dispozici rozhodčímu. Z tohoto důvodu nesmí na akci předvádět žádného psa, ani plnit jiné funkce. K jeho povinnostem náleží zejména:

- Zajištění úředního povolení akce.
- Zajištění terénů pro kladení stop pro všechny stupně zkoušek v souladu se zkušebním řádem.
- Zajištění dohody s vlastníky pozemků pro kladení stop a s příslušnými mysliveckými spolky.
- Zajištění delegace rozhodčího na akci.
- Příprava pomůcek a potřeb v souladu se zkušebním řádem, jakož i ochranný oděv pro figuranta.

- Příprava písemných podkladů pro všechny stupně zkoušek, jako jsou posudkové listy a výsledková listina.
- Zajištění odborných pomocníků, jako např. figurantů, kladečů stop, osob do skupiny atd.
- Příprava výkonostních průkazů, průkazů původu, očkovacích průkazů, a pokud je to předepsáno, tak i potvrzení o pojištění odpovědnosti psodů.

Vedoucí zkoušek musí minimálně tři týdny před pořádáním zkoušek sdělit rozhodčímu místo a čas zahájení akce, popis příjezdu, druhy pořádaných zkoušek a počet přihlášených psů. Opomeneli to, má rozhodčí právo vyvázat se ze svých povinností.

Rozhodčí

Zkouškové akce mohou posuzovat pouze rozhodčí, kteří jsou svým národním svazem zmocněni k posuzování mezinárodních zkoušek. Rozhodčí smí v jeden den posoudit nejvíce 30 jednotlivých oddílů, počet může být navýšen o 3 oddíly v případě účasti jednoho rozhodčího výkonu 1. třídy nebo rozhodčího pro posuzování exteriéru.

FPr stupeň 1-3	odpovídá vždy jednomu oddílu
Upr stupeň 1-3	odpovídá vždy jednomu oddílu
SPr stupeň 1-3	odpovídá vždy jednomu oddílu
StPr stupeň 1-3	odpovídá vždy jednomu oddílu
BH	odpovídá vždy dvěma oddílům
IPO-VO	odpovídá vždy třem oddílům
IPO stupeň 1-3	odpovídá vždy třem oddílům
FH stupeň 1-2	odpovídá vždy třem oddílům
IPO- FH	odpovídá vždy třem oddílům
APr	odpovídá vždy dvěma oddílům
ZTP	odpovídá vždy třem oddílům

Rozhodčí nesmí posuzovat psy ve svém vlastnictví, majetku nebo psy, jejichž je držitelem; psy, jejichž majitel, vlastník nebo držitel s ním žije ve společné domácnosti; psy vedené osobami, které žijí s rozhodčím ve společné domácnosti. Rozhodčí nesmí na akci, kterou sám posuzuje, vést žádného psa.

Rozhodčí nesmí svým chováním narušovat či dokonce ovlivňovat práci psa. Rozhodčí zodpovídá za přesné dodržování ustanovení platného zkušebního řádu. Je oprávněn zkoušku ukončit či nezahájit není-li dodržován zkušební řád (odpovídající cvičební prostory, nářadí, pomůcky, pomocníci atd.) či nejsou-li dodržovány jeho pokyny.

Při nesportovním chování, používání motivačních prostředků, porušení zkušebního řádu či zákona na ochranu zvířat či porušení dobrých mravů je rozhodčí oprávněn psodova diskvalifikovat. Předčasné ukončení zkoušky se v každém případě zapisuje spolu s odůvodněním do výkonostního průkazu. Při diskvalifikaci se psodovi odejmou všechny získané body.

Je třeba respektovat srážky bodů předepsané ve zkušebním řádu. Pomoc poskytovanou psodovi psododem musí rozhodčí rozpoznat a ohodnotit srážkou bodů.

Rozhodnutí rozhodčího je konečné a nenapadnutelné. Jakákoli kritika jeho posudku může mít za následek vykázaní z prostoru kynologické akce, případně disciplinární řízení. V odůvodněných

případech, které se netýkají vlastního posudku, ale porušení pravidel rozhodčím, je možno podat na jeho chování protest. Tento protest musí být rozhodčím projednán v průběhu akce. Pokud nedojde ke shodě je předán prostřednictvím vedoucího zkoušek pořadatelské organizace delegujícímu orgánu (je spolupodepsána rozhodčím, vedoucím akce, stěžovatelem a popř. svědky). Z přijetí protestu nevyplývá nárok na zrevidování hodnocení rozhodčím. Konečné rozhodnutí přísluší delegujícímu orgánu. Rovněž tak lze do 8 dnů podat na počínání rozhodčím písemnou stížnost.

Účastník zkoušek

Účastník zkoušek je povinen dodržet stanovený termín uzávěrky přihlášek. Podáním přihlášky se účastník zavazuje k úhradě startovného.

Nemůže-li se z jakéhokoli důvodu dostavit, musí toto neprodleně sdělit vedoucímu zkoušek. Každý účastník musí dodržovat pravidla veterinární ochrany a ochrany zvířat, platící v místě konání akce. Každý účastník se musí podřít pokynům rozhodčím a vedoucího zkoušek. Účastník zkoušek musí svého psa předvádět sportovně bezchybným způsobem. Nehledě na výsledek v kterémkoliv oddílu, může po dohodě s rozhodčím předvést svého psa ve všech oddílech příslušného stupně zkoušky. Konec zkoušky je dán vyhlášením výsledků a předáním výkonnostních průkazů psů. Rozhodčí je oprávněn, i proti názoru psovoda, vyloučit ze zkoušky psa zraněného, nebo výkonnostně omezeného. Pokud psovod ze zkoušky odstoupí, následuje zápis do výkonnostního průkazu „nedostatečně - odstoupil“. Pokud psovod předčasně ukončí zkoušku z důvodu viditelného zranění psa nebo předloží tomu odpovídající zprávu veterinárního lékaře, zapíše se „ukončení pro zranění“. Při nesportovním chování, přestupcích proti zkušebnímu řádu, proti pravidlům ochrany zvířat či dobrých mravů je rozhodčí oprávněn psovoda z akce diskvalifikovat. V každém případě je nutno takovéto předčasné ukončení zkoušky se zdůvodněním poznamenat do výkonnostního průkazu psa. Dosud získané body se odejmou.

Zkouška začíná kontrolou identity psa a končí vyhlášením výsledků. Při nástupu ke každému oddílu zkoušek a při jeho ukončení podává psovod se psem rozhodčímu hlášení. Psovod hlásí v základním postoji rozhodčímu své jméno a jméno psa a připravenost k zahájení nebo ukončení oddílu. Zvukové pokyny, které jsou uvedené ve zkušebním řádu, jsou zpravidla normálně vyslovované, krátké povely, sestávající z jednoho slova. Mohou být vyslovovány v jakémkoliv jazyce, pro jednu a tutéž požadovanou činnost musí být ale stejné (platí pro všechny oddíly dané zkoušky). Povely uváděné ve zkušebním řádu jsou závazné.

Pokud se stejného stupně zkoušky účastní více psovodů, určuje se jejich startovní pořadí losem.

Minimální počet zúčastněných psů na jednu akci je pět. Snížení počtu není dovoleno. Tělesné postižení psovodi, kterým postižení nedovoluje vodit psa po levé straně, jej mohou vodit u nohy vpravo. V tomto případě platí ustanovení o vedení psa vlevo uvedená ve zkušebním řádu obdobně pro stranu pravou.

Každý stupeň zkoušky může být libovolně často opakován. Jednotlivé stupně zkoušek se skládají od nejnižší k nejvyšší (1-2-3). K vyššímu stupni může být pes předveden teprve po úspěšném složeném nižším stupni příslušné zkoušky. Pes musí být vždy veden podle nejvyšší dosažené zkoušky, vyjma akcí, na kterých není pořadí nebo kvalifikace spojené se zkouškou.

Psovod zodpovídá za všechny škody na osobách a věcech způsobené jeho psem v průběhu celé zkouškové akce. Pokyny udílené rozhodčím, případně pořadatelem, psovod plní dobrovolně a na vlastní nebezpečí. Psovod je povinen na požádání předložit rozhodčímu nebo vedoucímu zkoušek doklad o povinném očkování (očkovací průkaz).

Figurant

Musí dbát směrnic a ustanovení týkajících se figurantské práce, uvedené ve zkušebnímu řádu. V den zkoušek se figurant stává pomocníkem rozhodčího v oddíle C. S ohledem na osobní bezpečnost a stejně tak z důvodů bezpečnostně právních musí být figurant při výcviku i při zkouškách a soutěžích vybaven vždy ochranným rukávem a kalhotami, příp. vestou, suspenzorem, rukavicemi. Obuv figuranta musí odpovídat povětrnostním a půdním podmínkám, musí být pevná a neklouzavá. Před zahájením oddílu C je figurant poučen rozhodčím. Svou činnost provádí dle pokynů rozhodčího. Při odzbrojování nebo prohlídce se figurant řídí pokyny psovoda, tak jak to vyžaduje zkušební řád. Před začátkem bočního či zadního doprovodu musí umožnit psovodovi se psem zaujmutí základního postoje. Při zkouškách může být pracováno s jedním figurantem. Při vybraných akcích se zadáním výcvikové značky jsou nasazováni vždy minimálně dva figuranti. Figurant může vykonávat funkci i osobám žijícím s ním ve společné domácnosti.

Kladeč

Pracuje podle pokynů rozhodčího nebo jiné určené osoby. Nesmí pokládat stopu pro osoby žijící s ním ve společné domácnosti.

Sportovní komisař

Národní svazy mohou provádět nad akcemi dozor. Dle tohoto ustanovení smí odborně způsobilá osoba pověřená delegujícím orgánem kontrolovat řádný průběh zkoušek.

Používání obojku, vodítka a náhubku

Z bezpečnostně-právních důvodů musí mít psovod po celou dobu trvání zkoušek u sebe vodítko, zavěšené na rameni (karabinou na straně od psa), nebo ho nosí ukryté. Pes musí mít po celou dobu zkoušky obyčejný řetízkový obojek složený z jednotlivých článků bez ostnů, bodců nebo háčků. Pes ho musí mít na krku volně, nesmí být nastaven na stahování. Takzvané antiparazitní obojky musí být před zkouškou sundány. Tomu musí rozhodčí věnovat pozornost po celou dobu zkoušky. V případě úmyslného podvodu (skryté ostny apod.) je rozhodčí povinen účastníka ze zkoušky diskvalifikovat.

V tomto případě provádí zápis : „Diskvalifikace z důvodu nesportovního chování.“ Všechny dosud udělené body se odejmou.

Při vypracování stopy může pes kromě řetízkového obojku mít i stopovací postroj. Je nutno brát na vědomí nařízení o pohybu psů na veřejnosti (např. použití náhubku při přezkušování chování psa v dopravním ruchu u zkoušky BH).

Podmínky účasti

Předpokladem pro start je úspěšně složená zkouška BH. V den zkoušky musí pes dosáhnout předepsaného věku. Výjimky nejsou povoleny.

BH	15 měsíců		IPO 1	18 měsíců
IPO-VO	15 měsíců		IPO 2	19 měsíců
FPr 1-3	15 měsíců		IPO 3	20 měsíců
Upr 1-3	15 měsíců		IPO ZTP	18 měsíců
SPr 1-3	18 měsíců		FH 1	18 měsíců

StPr 1-3	15 měsíců		FH 2	18 měsíců
APr 1-3	18 měsíců		IPO-FH	20 měsíců

Pod označením zkoušky FPr 1-3 se rozumí práce na stopě dle zkoušky IPO 1-3, pod označením Upr 1-3 cviky poslušnosti podle zkoušky IPO 1-3, pod označením SPr 1-3 cviky obrany dle zkoušky IPO 1-3 a pod označením APr 1-3 cviky poslušnosti a obrany dle zkoušky IPO 1-3.

Zkoušek se mohou účastnit všichni psi bez ohledu na velikost, rasu nebo průkaz původu a to za podmínky plnění požadavků mezinárodního zkušebního řádu.

Psovod se může v jeden den zúčastnit pouze jedné zkouškové akce. Na jedné zkouškové akci může jeden psovod předvádět nejvíce dva psy. Psovi smí být udělena během jedné zkouškové akce pouze jedna výcviková značka.

Háravé feny jsou připuštěny ke všem zkouškovým akcím, musí však být drženy odděleně od ostatních účastníků zkoušek. K přezkušování nastupují v oddíle A dle časového plánu, v ostatních oddílech jako poslední na závěr zkouškové akce. Březí a kojící feny nejsou ke zkouškám připuštěny. Nemocná a z nákazy podezřelá zvířata jsou ze všech zkouškových akcí vyloučena.

Kontrola identity psa

Na začátku každé zkoušky rozhodčí provádí kontrolu identity psa (tetování, čip). Tato kontrola je součástí prověrky povahy psa, která probíhá po celou dobu akce. Psi jsou rozhodčímu předváděni jednotlivě na prověšeném vodítku. Rozhodčí se musí vyvarovat jakýchkoliv dráždivých pohybů. Psi bez průkazu původu a tetovacího čísla musí být povinně označeni čipem. Tetovací číslo (čip) musí souhlasit s číslem v průkazu původu.

Jedinci, jejichž identitu není možno jednoznačně určit, se nesmějí zúčastňovat žádných akcí, jejich doklady musí být rozhodčím odebrány a předány spolu s výsledky akce delegujícímu orgánu.

Výcvikové známky a body

Hodnocení předváděných výkonů se provádí známkami a body. Znamka a k ní náležící body musí odpovídat provedení cviků.

Nejvyšší možný počet bodů	výborně	velmi dobře	dobře	uspokojivě	nedostatečně
5,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0-0
10,0	10,0	9,5 - 9,0	8,5 - 8,0	7,5 - 7,0	6,5-0
15,0	15,0 -14,5	14,0 -13,5	13,0 -12,0	11,5-10,5	10,0-0
20,0	20,0 -19,5	19,0 -18,0	17,5 -16,0	15,5 -14,0	13,5-0
30,0	30,0 - 29,0	28,5 - 27,0	26,5 -24,0	23,5 - 21,0	20,5 - 0
35,0	35,0-33,0	32,5-31,5	31 - 28,0	27,5 - 24,5	24,0-0
70,0	70,0 - 66,5	66,0 - 63,0	62,5 - 56,0	55,5 - 49,0	48,5 - 0
80,0	80,0 - 76,0	75,5 -72,0	71,5 - 64,0	63,5 - 56,0	55,5 - 0
100,0	100,0 - 96,0	95,5 - 90,0	89,5 - 80,0	79,5 - 70,0	69,5-0

Při posuzování jednotlivých cviků se smějí udělovat i půlbodů. Při celkovém hodnocení oddílu se musí udělovat pouze celé body. Pokud konečný součet bodů oddílu nevykazuje celé body, výsledek se dle celkového dojmu zaokrouhlí buď směrem nahoru nebo dolů.

Znamka	Uděleno bodů	odpočet bodů
výborně	min. 96%	0 až 4 %
velmi dobře	95 až 90 %	5 až 10 %
dobře	89 až 80 %	11 až 20%
uspokojivě	79 až 70 %	21 až 30%
nedostatečně	méně než 70 %	31 až 100 %

Pokud pes získá v každém oddíle příslušného stupně zkoušky nejméně 70% možných bodů, považuje se zkouška za splněnou.

Nejvyšší možný počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
100 bodů	100-96	95-90	89-80	79-70	69-0
300 bodů	300 - 286	285-270	269 - 240	239-210	209-0
200 bodů	200- 192	191 -180	179-160	159-140	139-0

Diskvalifikace

Diskvalifikace znamená okamžité ukončení posuzování a následné odejmutí všech dosud získaných bodů a to i bodů, udělených v jiných oddílech. Do výkonnostního průkazu se nezapisuje

žádná známka ani body a provádí se zápis "diskvalifikace". K diskvalifikaci dochází v těchto případech (platí po celou dobu zkoušek):

- nesportovní chování psovoda např. pokud má u sebe motivační pomůcky nebo potravu (kromě oddílu A), trestání psa, psovod je pod vlivem alkoholu nebo jiných psychotropních látek
- porušení mezinárodního zkušebního řádu, zákona na ochranu zvířat nebo dobrých mravů
- podvodná manipulace s obojkem (např. skryté ostny, gumička atd.)
- pes neobstojí v prověřce povahy
- pes opustí během předvádění psovoda a nevrátí se ani na třetí přivolání zpět
- pes neodevzdá psovodovi na stopě předmět
- pes na stopě není schopen po reakci na zvěř pokračovat v další práci
- pes neodevzdá aport ani na třetí pokus
- pes kouše figuranta mimo rukáv, napadne jinou osobu nebo psa
- pes nepustí ani na druhý dodatečný povel
- pes opustí místo před útekem figuranta a nenechá se ani třetím povel přivolat k noze nebo při dalším pokusu opět uteče
- pes při doprovodu odběhne od psovoda a nenechá se ani třetím povel přivolat k noze nebo při dalším pokusu opět odběhne
- pes v maketě napadne a nepustí samostatně na jeden povel k noze

Výkonnostní tituly

Titul „Mezinárodní šampión práce“ (CIT) uděluje na žádost psovoda FCI prostřednictvím příslušné národní organizace.

Získání CACITu a Reservě CACITu je možno na soutěžích, které k jejich zadání obdržely oprávnění od FCI a konají se dle nejvyššího stupně dané zkoušky. K CACITové soutěži musí být pozvány všechny národní organizace FCI. Takovou soutěž musí posuzovat nejméně dva rozhodčí, z nich nejméně jeden musí být z jiné než pořadatelské národní organizace. Zadání se provádí na návrh rozhodčích. Pro udělení CACITu nebo Reservě CACITu mohou být navrženi pouze psi, kteří:

- získali na výstavě nejméně známku „Velmi dobrý“.
- získali při zkoušce nejméně známku „Velmi dobře“. Udělení CACITu není automaticky vázáno na dosažené umístění.
- patří k plemenům 1., 2. a 3. skupiny FCI, u kterých se požaduje zkouška z výkonu (pracovní a stopařští psi).

Podmínky pro udělování titulu „Národní šampión práce“ určují jednotlivé národní organizace.

Výkonnostní průkaz psa

Výkonnostní průkaz psa je povinný pro každého zúčastněného psa. Vydává ho příslušná národní organizace dle vlastních předpisů. Pro jednoho psa smí být vystaven pouze jeden výkonnostní průkaz. Do výkonnostního průkazu psa se zapisuje výsledek každé zkoušky, který podepisuje a kontroluje rozhodčí spolu s vedoucím zkoušek.

Výkonnostní průkaz psa musí obsahovat číslo zápisu v plemenné knize nebo číslo psa v registru, jméno (případně chovatelskou stanici) a plemeno psa, identifikaci psa (tetování, čip), jméno a adresa majitele psa, body získané v oddíle A, B, C, popř. D a celkový počet bodů, dosaženou známku, hodnocení TSB (na určených akcích), podpis vedoucího zkoušek, jméno rozhodčího a jeho podpis.

Vyhlašování vítězů, udílení cen

Vyhlašování vítězů a pořadí se může provádět a to pro každý druh zkoušek odděleně. Při stejném počtu bodů u zkoušky IPO stupně 1 - 3 rozhoduje výsledek v oddíle C. Pokud by i ten byl stejný, rozhoduje počet bodů v oddíle B. Při rovnosti bodů ve všech třech oddílech se udělí stejné umístění nezávisle na stupni zkoušky. Vyhlašování vítězů se zúčastní všichni účastníci akce.

TSB hodnocení

Hodnocení TSB, které provádí rozhodčí při hodnocení oddílu C a zapisuje do VK, vyjadřuje povahové vlohy psa s ohledem pro jeho použití v chovu. Hodnocení TSB nemá žádný vliv na výsledek zkoušky, případně na pořadí. Aby mohlo být hodnocení TSB provedeno, musí pes předvést alespoň jeden cvik obrany se zákusem. Hodnoceny následující vlastnosti:

- vrozené dispozice (T)
- sebejistota (S)
- schopnost zatížitelnosti organismu a odolnost při zátěži (B).

TSB „a“ (výrazný) obdrží pes s velkou ochotou k práci, zřetelnými pudovým chováním, cílevědomou snahou k provedení cviků, sebejistým vystupováním, neomezenou pozorností a mimořádně vysokou odolností.

TSB „vh“ (dostačující) obdrží pes, který prokazuje určitá omezení v ochotě k práci, v pudovém chování, v sebejistotě, v pozornosti a v odolnosti.

TSB „ng“ (nedostačující) obdrží pes, který vykazuje nedostatky v ochotě k práci, nedostatečné pudové chování, chybějící sebejistotu a nedostatečnou odolnost.

Prověrka povahy psa

Povaha psa se prověřuje po celou dobu zkoušek (včetně vyhlašování výsledků). Pes, který má nápadné nedostatky v povaze, nemůže vyhovět požadavkům i když předcházející části zkoušky proběhly pozitivně. Pokud pes při zkoušce povahy neobstojí, je to důvod k zápisu do výkonnostního průkazu a je diskvalifikován.

Prověrka povahy psa začíná před začátkem každé akce kontrolou jeho identity, psi jsou předvedeni jednotlivě na prověřeném vodítku. Pes nesmí být nijak provokován, aby se zamezilo jeho přirozeným reakcím. Zvláště je třeba zamezit jakýmkoli dráždivým vlivům. Přezkoušení povahy neprobíhá pouze na začátku zkoušky, ale během celého jejího průběhu. Objevili rozhodčí nedostatky v povaze, může psa přezkoušet důkladněji (např. při střelbě). Opakování cviků za tímto účelem je povoleno. Rozhodčí se nesmí psa dotýkat. Hodnocení prověrky povahy psa:

žádoucí projev povahy

- pes je sebejistý
- pes je klidný, jistý a pozorný
- pes je živý a pozorný
- pes je nenucený a poslušný

mezní případy - nutno dále pozorovat

- pes je neklidný ale není agresivní, během zkoušky je ale snášenlivý
- lehce předrážděný, během předvádění se ale zklidní

psi, kteří musí být vyloučeni ze zkoušky

- nejistí a bázlíví psi, vyhýbající se lidem
- nervózní, agresivní nebo psi kousající ze strachu.

U psa, který musí být vyloučen ze zkoušky, se provede zápis: „Diskvalifikace z důvodu povahy“. Všechny dosud získané body se odejmou. Body se neudělí ani v případě, že už byly zveřejněny. Pes, který při výstřelu projeví strach (např. pes vstane, chová se bázlivě a uteče pryč; uteče ke psovodovi a chová se bázlivě; vykazuje panický strach a snaží se opustit prostor nebo se chová zmateně) nebo agresivitu, je okamžitě ze zkoušky vyloučen a neudělují se mu žádné body. Při hodnocení je třeba zohlednit, zda se jedná o výcvikovou chybu, či např. s výstřelem přímo nesouvisející změnu polohy apod. Při pochybnostech má rozhodčí možnost lhostejnost k výstřelu přezkoušet. Je třeba dbát na to, aby nebyli předváděni psi, kteří byli zbaveni sebedůvěry, a i navenek je jasné, že pracují pod tlakem, a to zejména v oddílu poslušnosti.

Pravidla figurantské práce při zkouškách

1. Všeobecně

Během zkoušky by rozhodčí měl posoudit stav vycvičenosti a dle možnosti i kvalitu předváděného psa (kupř. vrozené dispozice, odolnost při zátěži, sebejistota a ovladatelnost). Rozhodčí v průběhu zkoušek může objektivně posoudit jen to, co sluchem nebo zrakem zjistí. Tento aspekt, především ale zachování sportovního charakteru zkoušek (tj. dle možnosti stejné podmínky pro všechny účastníky), vyžaduje, aby figurantská práce vytvářela pro rozhodčího široký nesporný obraz. Nesmí být proto ponecháno na libovůli figuranta, jak uzpůsobí svou práci v oddíle C. Navíc musí dodržovat řadu pravidel.

Při zkouškách rozhodčí posuzuje v rámci jednotlivých výkonů nejdůležitější kritéria oddílu C. To jsou např. sebejistota, odolnost při zátěži, vrozené chování a ovladatelnost. Z tohoto důvodu je třeba též hodnotit kvalitu zákusu předvedeného psa. Proto také musí pes, u něhož má být hodnocena např. kvalita zákusu, dostat možnost se dobře zakousnout, nebo má-li být hodnocena schopnost zatížení organismu psa, je nezbytné, aby „zatížení“ bylo vyvoláno odpovídajícím nasazením figuranta. Vyvinutí mimořádné snahy o udržení stejně prováděné figurantské práce všem je předpokladem možnosti dobrého posouzení.

2. Vystavení a vyštěkání

Figurant stojí v příslušné maketě, s lehce pokrčenou paží v ochranném rukávu tak, aby ho neviděl psovod ani pes. Nehýbá se, a ani nezaujímá pro psa dráždivý postoj. Ochranný rukáv mu slouží k ochraně těla. Při „vystavení a vyštěkání“ figurant psa pozoruje, jakékoliv dráždivé, či pomocné pohyby jsou nepřípustné. Obušek drží bokem, směrem dolů.

Držení paže v ochranném rukávu

3. Pokus o útěk figuranta

Po cviku "vystavení a vyštěkání", na výzvu psovoda vychází figurant normálním krokem z úkrytu a postaví se na místo určené rozhodčím (označená pozice pro útěk). Pozice figuranta musí umožnit psovodovi odložit psa ve vzdálenosti pěti kroků na určeném místě, bočně k figurantovi na straně ochranného rukávu. Pro psovoda musí být zřejmý směr útěku figuranta.

Na pokyn rozhodčího se dá figurant okamžitě do rychlého běhu přímým směrem, aniž by utíkal přehnaně rychle či nekontrolovaně. Nepohybuje ani dodatečně rukávem, pes si musí sám najít optimální možnost zákusu. V žádném případě se figurant během útěku neobrací ke psu, smí ho však mít v zorném úhlu. Rukáv neodtahuje. Při zákusu psa běží dál přímým směrem a ochranný rukáv si za pohybu přitáhne těsně k tělu.

Vzdálenost útěku je stanovena rozhodčím. Na pokyn rozhodčího se figurant zastaví. Jestliže figurant provede útěk odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální možnosti k posouzení. Jakékoli pomocné pohyby figuranta, jako např. přehnané nabízení ochranného rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či úderu obuškem o kalhoty před nebo během útěku, povolování rukávu po zákusu, změna rychlosti útěku, ukončení útěku bez povelu, atd., jsou nepřijatelné. Ukončení cviku - viz bod 8 (platí pro všechny cviky).

4. Obrana psa při hlídání

Při hlídání podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Při tom použije k výhrůžným pohybům nad ochranným rukávem obušek, aniž by uhodil psa. Ve stejném okamžiku, aniž by došlo k pohybu ochranným rukávem, na něj pes odpovídající silou čelně zaútočí. Ochranný rukáv je přitom držen vpředu těsně u těla. Jakmile se pes zakousne, je za pohybu přemístěn figurantem bočně a v přímém směru pak začíná zátěžová fáze. V počáteční fázi není dovoleno kroužení. Figurant musí všechny psy přesunout do stejného směru. Rozhodčí se z tohoto důvodu postaví tak,

aby mohl u všech psů posoudit útok, zátěž, zákus, pouštění i hlídání. Tlačení psa směrem k psovodovi je nepřipustné.

Rány obuškem jsou směřovány na oblast ramen či kohoutku psa. Síla těchto úderů musí být pro všechny psy stejná. První úder následuje po 4 - 5 krocích, druhý po dalších 4 - 5 krocích. Po druhém úderu následují další výhrůžné pohyby obuškem bez úderů.

Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k posuzování. Jakékoli pomocné pohyby figuranta, jako např. nabízení rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či údery obuškem o kalhoty před nebo během útoku, povolování rukávu po zákusu v průběhu testu odolnosti, různá intenzita boje se psem i úderů, samostatné ukončení boje při nedostatku odolnosti psa bez povelu, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8 (platí pro všechny cviky)

5. Zadní doprovod (stupeň zkoušky 2 + 3)

Na příkaz psovoda provede figurant normální chůzi na vzdálenost asi 30 kroků zadní doprovod. Průběh doprovodu určuje rozhodčí. V průběhu doprovodu se musí figurant vyvarovat jakýchkoli prudkých pohybů. Obušek i ochranný rukáv musí držet tak, aby nevytvářely pro psa dráždivý podnět. Zejména obušek musí být nesen skrytě. Figurant se pohybuje u všech psů stejným tempem.

6. Přepad psa při zadním doprovodu (stupeň zkoušky 2 + 3)

Na pokyn rozhodčího následuje za pohybu přepad psa figurantem. Je proveden rychlým otočením na levou nebo pravou stranu a útokem proti psu. Figurant provádí výhrůžné pohyby obuškem držným nad ochranným rukávem. Psa musí zachytit pružným držením rukávu, aniž by se při tom zastavil. Při zákusu psa musí provést zcela nezbytně obrát tělem, aby zachytil sílu útoku psa. Musí se při tom vyvarovat jakýchkoli nadbytečných pohybů ochranným rukávem. Jakmile se pes zakousne, je figurantem v pohybu přesunut bočně a v přímém směru pak začíná fáze odolnosti psa. Figurant musí všechny psy přesunout do stejného směru. Rozhodčí se z tohoto důvodu postaví tak, aby mohl u všech psů posoudit útok, odolnost, zákus, pouštění i hlídání. Tlačení psa směrem k psovodovi je nepřipustné.

Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k posuzování. Jakékoli pomocné pohyby figuranta jako např. přehnané úhybné pohyby rukávem před zákusem nebo nabízení rukávu před zákusem, výhrůžná zvolání či údery obuškem o kalhoty před nebo v průběhu útoku, různá intenzita útoku během zátěžové fáze, samostatné ukončení boje při nedostatečné schopnosti zátěže psa, atd., jsou nepřipustné. Ukončení cviku - viz bod 8 (platí pro všechny cviky)

7. Útok na psa z pohybu

Na pokyn rozhodčího opustí figurant svůj úkryt a přeběhne předváděcím prostorem až ke středové ose. Zde, aniž by běh přerušil, zaútočí čelně na psovoda a psa křikem a výhrůžnými pohyby obuškem. Figurant musí psa zachytit pružným držením ochranného rukávu, aniž by se při tom zastavil. Při zákusu psa musí provést zcela nezbytně obrát tělem tak, aby zachytil sílu útoku psa. V žádném případě nesmí psa oběhnout. Jakmile se pes zakousne, je figurantem přesunut bočně a v přímém směru, pak začíná zátěžová fáze. V žádném případě nesmí dojít k přetočení psa. Všechny psy musí figurant přesunout do stejného směru. Rozhodčí se musí postavit tak, aby mohl u všech psů posoudit útok, odolnost, zákus, pouštění i hlídání. Tlačení psa směrem k psovodovi je

nepřípustné. Dobu trvání zákusu určuje rozhodčí. Na jeho pokyn se figurant zastaví a přestane se psem bojovat. Jestliže je útok na psa proveden odpovídající dynamikou, má rozhodčí optimální podmínky k posuzování. Jakékoli pomocné pohyby figuranta, jako změna tempa útoku, převzetí psa na ochranný rukáv v zastavení, úhybné pohyby před zákusem, oběhnutí psa, nabídnutí rukávu před zákusem, povolování rukávu po zákuse, různá intenzita bojovnosti, ukončení boje při nedostatku bojovnosti psa bez povelu, atd., jsou nepřípustné. Ukončení cviku - viz bod 8 (platí pro všechny cviky).

8. Ukončení cviků obrany

Ukončení všech cviků obrany je nutno provádět tak, aby mohl rozhodčí pozorovat způsob zákusu, pouštění i hlídání (figurant se nesmí stavět zády k rozhodčímu a musí s ním udržovat oční kontakt). Po ukončení cviků obrany musí odpor proti psovi ustát, figurant se přestane pohybovat, aniž by zřetelně uvolnil ochranný rukáv. Ten není nesen směrem vzhůru, ale zůstává držen ve stejné pozici, jako v předchozím cviku. Obušek je držen směrem dolů, bočně podél těla, aby nebyl pro psa viditelný. Za účelem pouštění nesmí být figurantem prováděny žádné pomocné postoje. Po puštění udržuje figurant se psem zrakový kontakt, jakékoli dráždivé či pomocné postoje různých druhů jsou nepřípustné. Pro udržení zrakového kontaktu při hlídání se může za kroužícím psem figurant pomalu, netrhavými pohyby otáčet.

9. Nejistota a selhání psa

Na psa, který se při cvicích obrany nezakousne nebo zákus uvolní a pustí, figurant útočí do té doby, dokud rozhodčí cvik neukončí. V této situaci nesmí figurant v žádném případě poskytovat psu pomoc nebo sám cvik ukončit. Psi, kteří nechtějí pouštět, nesmí být k tomuto držení obušku v příslušné pozici nebo jeho pohybováním figurantem nuceni. Psi, kteří při hlídání mají snahu figuranta opustit, nesmí být jím lákáni dráždivými pohyby k setrvání. Při všech cvicích a jejich částech se musí vždy figurant chovat aktivně nebo neutrálně dle požadavků zkušebního řádu. Pokud při hlídání pes do figuranta naráží nebo jej kouše, je nutno se zdržet jakýchkoliv obranných pohybů.

BH Zkouška doprovodného psa

dělí se na :

oddíl B poslušnost, celkem 60 bodů

oddíl D chování v dopravním ruchu

Všeobecná ustanovení

Složení této zkoušky je podmínkou pro účast na kterékoliv ze zkoušek podle tohoto zkušebního řádu. Přezkoušení na lhostejnost k výstřelu se na zkoušce BH neprovádí. Psi, kteří nedosáhnou v oddíle B (poslušnosti) nejméně 70% bodů (42), nejsou připuštěni k oddílu D (chování v dopravním ruchu). Proto zkouška začíná vždy poslušností.

Na konci zkoušky rozhodčí výsledky nesděljuje v bodech, nýbrž pouze slovním hodnocením „obstál“ či „neobstál“. Zkouška se považuje za složenou, pokud pes dosáhl v oddíle B nejméně 70% bodů a v oddíle D obstál. Udělená výcviková značka nemá význam ve smyslu chovatelského, bonitačního a výstavního řádu klubů začleněných v FCI. Skládání zkoušky v případě jejího opakování není vázáno žádnými časovými lhůtami. Každý výsledek zkoušky bez ohledu na její úspěšnost se zapisuje do výkonnostního průkazu.

BH oddíl B - poslušnost

Cvik 1:	Ovladatelnost na vodítku	15 bodů
Cvik 2 :	Ovladatelnost bez vodítka	15 bodů
Cvik 3:	Odložení vsedě	10 bodů
Cvik 4:	Odložení vleže s přivoláním	10 bodů
Cvik 5:	Dlouhodobé odložení	10 bodů
Celkem		60 bodů

Každý cvik začíná a končí v základním postoji. V základním postoji sedí pes klidně a pozorně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. V základním postoji stojí psovod sportovně. Rozkročený postoj není dovolen. Závěrečný základní postoj cviku předešlého, může být výchozím základním postojem cviku následujícího. Pomoc tělem psovoda je zakázána a je za ni snižováno bodové hodnocení. Psovod u sebe nesmí mít jakékoli motivační pomůcky nebo hračky. Pokud psovod nemůže z důvodu svého tělesného postižení správně provést jakoukoli část cviku, musí tuto skutečnost sdělit před začátkem zkoušky rozhodčímu. Jestliže nemůže psovod kvůli tělesnému postižení vodit psa po levé straně, je mu umožněno vodit psa na straně pravé. K zahájení každého cviku dává pokyn rozhodčí. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádějí bez povelu rozhodčího. Psovodovi je ale povoleno vyžádat si na rozhodčím velení.

Po každém dokončeném cviku je povolena pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 sekundy). Mezi jednotlivými cviky musí být pes veden u nohy.

1. Ovladatelnost na vodítku - 15 bodů

Zvukový povel: „k noze“

Upoutaný pes má ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ radostně následovat svého psovoda. Obojek nesmí být nastaven na stahování. Základní postoj zaujímá psovod ve chvíli, kdy druhý psovod, jenž vede svého psa na místo dlouhodobého odložení, taktéž zaujme základní postoj. Od tohoto momentu začíná posuzování obou psů.

Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem normálním tempem. Po obratu čelem vzad a po dalších 10 - 15 krocích předvede na povel „k noze“ klus a pomalou chůzi (vždy po 10 - 15 krocích). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Různé rytmy chůze se musí zřetelně odlišovat svou rychlostí.

Dle schématu se v normálním kroku provádějí vždy dva obraty vpravo, jeden vlevo a dva čelem vzad, po druhém obratu čelem vzad následuje zastavení. Pes musí být vždy svou lopatkou na úrovni kolen psovoda po jeho levé straně, nesmí předbíhat, opožďovat se, či vybočovat do stran.

Zastavení se dle schématu provádí minimálně jednou, z normálního kroku po druhém obratu čelem vzad.

Zvukový povel je povolen pouze při vykročení a změně rytmu chůze. Pokud se psovod zastaví, pes si musí rychle bez vlivu psovoda sednout. Psovod nesmí svůj základní postoj měnit a zvláště se nesmí přiřazovat ke křivě sedícímu psovi. Vodítka je drženo v levé ruce a musí být provedené. Na konci cviku projde psovod se svým psem na pokyn rozhodčího pohybuje se skupinou minimálně 4 osob. Za chybné je považováno opožďování se psa, jeho předbíhání nebo vybočování do stran, stejně tak jako váhání psovoda při obrazech.

Průchod skupinou pohybujících se osob se provádí během ovladatelnosti na vodítka i bez vodítka. Psovod se psem musí obejít jednu osobu zprava a jednu zleva (např. ve formě číslice 8) a alespoň jednou se musí v blízkosti jedné z osob ve skupině zastavit. Rozhodčí smí požadovat opakování cviku. Na pokyn rozhodčího opustí psovod se psem skupinu a zaujme závěrečný základní postoj. Chválit psa je dovoleno až po opuštění skupiny po zaujmutí základního postoje.

Obrat čelem vzad provádí psovod směrem doleva (otočením o 180 stupňů na místě). Při tom jsou možné dvě varianty. Pes obejde obratem vpravo psovoda nebo provede na místě obrat vlevo o 180 stupňů. V průběhu jedné zkoušky je možná pouze jedna z obou variant.

2. Ovladatelnost bez vodítka - 15 bodů

Zvukový povel „k noze“

Na pokyn rozhodčího je pes v základním postoji odpoután z vodítka. Psovod si zavěsí vodítka přes rameno nebo ho ukryje v kapse (v každém případě vždy na straně od psa) a vydá se se svým neupoutaným psem znovu do skupiny osob, kde se alespoň jednou zastaví. Po opuštění skupiny zaujme krátce základní postoj a začne s ovladatelností bez vodítka shodně se cvikem 1.

3. Odložení vsedě - 10 bodů

Zvukový povel "k noze", „sedni“

Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem na povel "k noze" v přímém směru. Po 10 až 15 krocích zaujme psovod základní postoj, dá zvukový povel „sedni“ a vzdá se dalších 15 kroků. Okamžitě se otočí ke psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně do základního postoje. Pokud se pes místo sedu položí nebo zůstane stát, odečte se 5 bodů.

4. Odložení vleže s přivoláním - 10 bodů

Po jednom zvukovém povelu „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem na povel „k noze“ přímým směrem. Po 10 až 15 krocích zaujme psovod základní postoj, dá zvukový povel „lehni“ a vzdáli se dalších 30 kroků. Okamžitě se otočí ke psu a zůstane klidně stát. Na pokyn rozhodčího si psa přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně před psovoda. Na povel „k noze“ pak zaujme základní postoj. Zůstane-li pes stát nebo si sedne odečte se 5 bodů.

5. Dlouhodobé odložení - 10 bodů

Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

Před započítáním cviku č. 1 druhého psovoda odloží psovod neupoutaného psa ze základního postoje povel „lehni“ na místě určeném rozhodčím, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté bez ohlednutí od psa odejde a ve vzdálenosti nejméně 30 kroků na dohled od psa zády k němu zůstane klidně stát. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet po dobu předvádění cviků č. 1 až 4 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 sekundách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdálí-li se pes z místa před ukončením cviku č. 2 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body. Opustí-li pes místo až po ukončení cviku č. 2 druhého psa, obdrží dílčí hodnocení. Jde-li pes vracejícímu se psovodovi naproti, je mu bodové hodnocení sníženo až o 3 body.

BH oddíl D - chování v dopravním ruchu

Následující cviky probíhají mimo cvičiště na vhodně zvoleném místě v městském ruchu. Rozhodčí ve spolupráci s vedoucím zkoušek rozhodne, kde se tyto cviky budou konat (ulice, cesta nebo náměstí). Během zkoušky nesmí být narušen dopravní provoz.

Provedení této části zkoušky je díky své svéráznosti značně časově náročné. Ani vyšší počet psů nesmí ovlivnit posouzení výkonu.

Za jednotlivé cviky v oddílu D se neudělují body. Pro úspěšné složení této části zkoušky je určující celkový dojem chování psa v dopravním ruchu a na veřejnosti. Následně popsané cviky slouží jako podnětné a mohou být rozhodčím individuálně přizpůsobovány daným podmínkám. Rozhodčí je při pochybnostech v posouzení cviku oprávněn požadovat jeho opakování případně jeho obměnu.

1. Chování psa ve skupině osob

Na pokyn rozhodčího projde psovod s upoutaným psem po chodníku předem určenou část ulice. Rozhodčí následuje dvojici v přiměřené vzdálenosti.

Pes by měl ochotně, na prověšeném vodítku, následovat psovoda po jeho levé straně, ramenem souběžně s jeho kolenem. K okolním chodcům a vozidlům by se pes měl chovat lhostejně. Na trase psovodovi překříží cestu běžící osoba (sjednaný pomocník). Pes by se měl chovat neutrálně a netečně. Dále jde psovod se psem skrz uvolněně se chovající skupinu minimálně 6 osob, z nichž jedna psovoda osloví a pozdraví ho podáním ruky. Pes by se měl vedle psovoda na jeho povel posadit nebo položit a během krátkého rozhovoru by se měl chovat klidně.

2. Chování psa k cyklistům

Psovod jde s upoutaným psem po cestě. Zezadu je předjede cyklista, který zazvoní. V dostatečné vzdálenosti se pak otočí a jede proti psovodovi se psem zpět a znovu několikrát zazvoní. Cyklista by měl míjet dvojici tak, aby pes byl mezi ním a psovodem. Pes by se měl projevovat vůči cyklistovi lhostejně.

3. Chování psa v dopravním ruchu

Psovod jde s upoutaným psem kolem několika aut. Během provádění cviku začne jedno z aut startovat, u jiného auta dojde k zabouchnutí dveří. Zatímco psovod se psem pokračuje v chůzi, zastaví vedle nich další auto. Řidič stáhne okénko a požádá psovoda o informaci. Při tom by si měl pes na povel psovoda sednout nebo lehnout. K autům a zvukům dopravního ruchu by se měl chovat klidně a lhostejně.

4. Chování psa k běžcům či bruslařům

Psovod jde s upoutaným psem po málo frekventované cestě. Předběhnou ho bez zpomalení nejméně dva běžci. Jakmile se vzdálí, objeví se další běžec, běžící proti psovodovi se psem, který je beze změny tempa mine. Pes musí jít korektně u nohy a nesmí běžce obtěžovat. Je dovoleno, aby při míjení osob psovod psa povel posadil nebo položil.

Místo běžců je možno stejným způsobem využít i bruslaře na in-line bruslích.

5. Chování psa k jiným psům

Při setkání s jiným psem se psovodem, který dvojici míjí nebo jde proti ni, by se zkoušený pes měl chovat neutrálně. Psovod může zopakovat povel „k noze“ nebo psa povel posadit či položit.

6. Chování uvázaného psa krátkodobě ponechaného o samotě, jeho chování k ostatním zvířatům

Na pokyn rozhodčího jde psovod s upoutaným psem po určené trase po průměrně rušné ulici. Po krátkém úseku na pokyn rozhodčího přiváže psa k plotu, kroužku ve zdi či něčemu podobnému. Pak se vzdálí mimo dohled psa, nejlépe do obchodu či domovního vchodu. Pes smí stát, sedět nebo ležet.

Během nepřítomnosti psovoda projde bočně ve vzdálenosti cca pěti kroků od zkoušeného psa osoba (pomocník) se psem na vodítku. O samotě ponechaný pes by se měl během nepřítomnosti psovoda chovat klidně. K procházejícímu psovi (nesmí se použít agresivní pes) by se měl chovat klidně bez známek útoku (silné škubání vodítkem, neustávající štěkot). Na pokyn rozhodčího se psovod vrátí ke svému psovi.

Je ponecháno na rozhodčím, zda provede jednotlivé cviky se všemi psy na stejném místě, nebo přezkouší všechny zkoušené z jednoho cviku na jednom místě a pro cvik další ho změni.

Zkouška pracovní upotřebitelnosti 1-3 (APr 1-3)

Zkouška pracovní upotřebitelnosti ve stupních 1 - 3 se skládá pouze z oddílu B a C zkoušky IPO 1-3.

Nejvyšší možný počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
200 bodů	191-200	180 -190	160-179	140 -159	0-139

Zkouška stopařská 1-3 (FPr 1-3)

Zkouška stopařská ve stupních 1 - 3 se skládá pouze z oddílu A zkoušky IPO 1-3.

Nejvyšší možný počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
100 bodů	96-100	90-95	80-89	70-79	0-69

Zkouška poslušnosti 1-3 (UPr 1-3)

Zkouška poslušnosti ve stupních 1 - 3 se skládá pouze s oddílu B zkoušky IPO 1-3.

Nejvyšší možný počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
100 bodů	96 -100	90-95	80-89	70-79	0-69

Zkouška obranářská 1-3 (SPr 1-3)

Zkouška obranářská ve stupních 1 - 3 se skládá pouze z oddílu C zkoušky IPO 1-3.

Nejvyšší možný počet bodů	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Uspokojivě	Nedostatečně
100 bodů	96 -100	90-95	80-89	70-79	0-69

IPO ZTP - Zkouška chovné způsobilosti

dělí se na:

Oddíl A	100 bodů
Oddíl B	100 bodů
Oddíl C	100 bodů
Celkem:	300 bodů

IPO ZTP - oddíl A stopa

Vlastní stopa, nejméně 300 kroků dlouhá, 3 úseky, 2 lomy (cca 90°), 2 předměty psordova, nejméně 20 minut stará, časový limit pro vypracování 15 minut.

Sledování stopy:	79 bodů
Předměty (11 + 10)	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Rozhodčí nebo osoba zodpovědná za oddíl stop určí tvary stop vzhledem k prostoru, který je k pokládání stop určen. Stopy musí být položeny odlišně. Např. jednotlivé lomy a předměty nesmí být na všech stopách položeny ve stejné vzdálenosti od sebe. Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti. Psovod ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo osobě odpovědné za oddíl stop předměty. Použity mohou být pouze předměty dobře napachované (nejméně 30 min.). Psovod se zdrží krátce

na nášlapu a pak jde normálním krokem v určeném směru. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem. První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem, druhý předmět na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru. V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např.: kůže, textil, dřevo). Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 - 3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu.

Rozhodčí a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psovod a pes).

a) Zvukový povel: "hledej" nebo "stopa"

Zvukový povel je povolen na začátku stopy a po prvním předmětu, případně po chybném označení

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď volně nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes záď psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje, bez přídatných řemenů).

Na výzvu se hlásí psovod se psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě je nutno zdržet se jakéhokoliv nátlaku na psa. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a nízkým nosem navěřit. Stopu musí pak dále se zájmem s nízkým nosem a stejnoměrným tempem sledovat. Psovod následuje psa s odstupem 10 m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při volném sledování zachovává odstup 10 m od psa. Stopovací vodítko smí být prověšené. Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po jejich vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy.

Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem dále na stopě pokračuje nebo si s ním lehne.

Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje (též střídavě). Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu ukáže, že pes předmět našel. Pak zvedne stopovací vodítko a pokračuje se psem na stejném místě ve sledování stopy. Po ukončení stopy nalezené předměty ukáže rozhodčímu.

Příležitostná pochvala mimo lomy je povolena. Pes smí být pochválen i po označení předmětu.

c) Hodnocení: Pokud je stopa vypracována se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž by pes stopu opouštěl, není chybou. Chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, kroužení na lomech, trvalé povzbuzování, verbální pomoc či pomoc vodítkem během sledování stopy, váhavé zvedání či označování předmětů a chybné označování snižují bodové hodnocení. Vzdálí-li se pes od stopy o více jak jednu délku stopovacího vodítka, je jeho práce na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psovodem zadržován, je psovod vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Neuposlechne-li této výzvy, rozhodčí jeho práce na stopě ukončí.

Není-li do 15 min po uvedení psa na nášlap dosaženo konce stopy, je práce psa na stopě rozhodčím ukončena. Boduje se výkon podaný do ukončení práce.

Střídavé zvedání a označování předmětů na jedné stopě je chybné. Do hodnocení se započítávají pouze předměty, které byly označeny způsobem nahlášeným psovodem před započítáním práce na stopě. Za neoznačené nebo nezvednuté předměty se body nezadávají.

Hodnocení jednotlivých úseků se provádí známkami a body. Nejeví-li pes o stopu zájem (delší setrvání psa na stejném místě bez snahy o hledání stopy), může být jeho práce ukončena, i když se pes dosud na stopě nachází.

Pokud pes v průběhu práce na stope objeví zvěř a projeví se u něj lovecký pud, může ho psovod usměrnit povelom lehni. Na pokyn rozhodčího pak pokračuje v další práci. Pokud se mu to nepodaří, je ze zkoušky vyloučen (Hodnocení: diskvalifikace z důvodu neposlušnosti).

IPO ZTP - oddíl B poslušnost

Cvik 1: Ovladatelnost na vodítku	25 bodů
Cvik 2: Odložení vsedě za pochodu	15 bodů
Cvik 3: Odložení vleže za pochodu s přivoláním	20 bodů
Cvik 4: Aport volný	20 bodů
Cvik 5: Skok přes překážku	10 bodů
Cvik 6: Dlouhodobé odložení	10 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

K zahájení každého cviku dává pokyn rozhodčí. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádějí bez povelu rozhodčího. Neprovede-li pes požadovaný cvik nebo jeho část ani na třetí povel, je tento cvik bez hodnocení ukončen.

Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Jméno psa ve spojení s jakýmkoli povelom je ovšem považováno za druhý povel.

V základním postoji sedí pes těsně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Každý cvik začíná a končí v základním postoji. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. Krátká pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj, je možná po každém dokončeném cviku a pouze v základním postoji. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 vteřiny).

Ze základního postoje následuje provádění cviku. Po nejméně 10-ti avšak nejvíce 15-ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi "předsednutím" a povelom pro přisednutí k noze, jakož i při příchodu psovoda k odloženému psu a jeho posazením, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke svému psu přistupovat zepředu nebo zezadu. Ovladatelnost bez vodítka musí být prokázána i při eventuelních přechodech mezi jednotlivými cviky. Obraty provádí psovod vlevo. Při obrazech může pes psovoda obcházet nebo se otáčet současně s ním, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo přiřazením, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky.

Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěné aportovací činky (váha 650 g). Činky připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Před prováděním aportu není dovoleno dávat psu činku do tlamy či jinak motivovat. Při odchodu psovoda pro aportovací činku jde pes s

ním, Opomene-li psovod provedení některého cviku, je vyzván rozhodčím, bez ztráty bodů, k jeho provedení. Pro zaujmutí každého základního postoje je dovoleno použít povel „sedni“.

1. Ovladatelnost na vodítku - 25 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Psovod s upoutaným psem předstoupí před rozhodčího, zaujme základní postoj a podá mu hlášení. Pes má ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorné a radostně následovat psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Vodítko v levé ruce musí být prověšené. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem normálním tempem. Po obratu čelem vzad a po dalších 10 - 15 krocích předvede klus a pomalou chůzí (vždy po 10-ti krocích). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků.

Různé druhy chůze se musí zřetelně odlišovat svou rychlostí.

Během prvního úseku chůze přímým směrem zazní ze vzdálenosti minimálně 15 m od psa v časovém odstupu 5-ti vteřin dva výstřely z pistole (ráže 6 mm). Pes se k výstřelům musí chovat lhostejně. Dle schématu se v normálním kroku provádějí vždy dva obraty vpravo, jeden vlevo a dva čelem vzad, po druhém obratu čelem vzad následuje zastavení.

Obrat čelem vzad provádí psovod směrem doleva (otočením o 180 stupňů na místě). Při tom jsou možné dvě varianty. Pes obejde obratem vpravo psovoda nebo provede na místě obrat vlevo o 180 stupňů.

V průběhu jedné zkoušky je možná pouze jedna z obou variant.

Zastavení se dle schématu provádí minimálně jednou, a to z normálního kroku po druhém obratu čelem vzad.

Na pokyn rozhodčího projde psovod se psem skupinou nejméně čtyř pohybujeících se osob. Ve skupině se jedenkrát zastaví. Pak opustí skupinu, zaujme základní postoj a odpoutá psa z vodítka.

c) Hodnocení: Předbíhání psa, jeho vybočování do stran či jeho opožďování se, nepozornost či skleslost psa, stejně tak jako pomoc tělem psovoda snižují bodové hodnocení.

2. Odložení vsedě za pochodu - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod s neupoutaným psem u nohy v přímém směru. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes musí na zvukový povel „sedni“ ve směru chůze rychle posadit, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze, či se ohlédl. Po dalších 15-ti krocích se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke psovi a postaví se po jeho pravé straně.

c) Hodnocení: Chyby při chůzi, pomalé sedání, neklidné a nepozorné sezení snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 10 bodů

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním - 20 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Po 10-ti až 15-ti krocích si pes na zvukový povel „lehni“ v přímém směru rychle lehne, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl. Po dalších cca 30-ti krocích v přímém směru se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě“ nebo použitím jeho jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo

před psovoda. Na zvukový povel „k noze“ si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena.

c) Hodnocení: Chyby při chůzi, pomalé ulehnutí, neklidné ležení, pomalé přiběhnutí nebo zpomalování se při přivolání, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Zůstane-li pes stát nebo si sedne odečte se 13 bodů.

4. Aport volný - 20 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „aport“, „pust“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psovod na vzdálenost cca 10-ti kroků dřevěnou aportovací činku. Zvukový povel „aport“ smí dát až v okamžiku, kdy předmět klidně leží. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit a stejně rychle a přímou cestou ji přinést zpět. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně jí drží tak dlouho, dokud mu ji po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pust“ neodebere.

Po odevzdání musí psovod držet činku v klidu v ruce natažené směrem dolů po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí, chyby při uchopení aportu, pomalé přinesení, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Počet bodů stejně tak snižuje odhození činky na příliš krátkou vzdálenost nebo pomoc ze strany psovoda bez opuštění stanoviště. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení známkou nedostatečně. Pokud pes aport nepřinese je cvik hodnocen 0 body.

5. Skok přes překážku (80 cm) - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „hop nebo zpět“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Pak přejde na druhou stranu překážky a postaví se do vzdálenosti nejméně 5 kroků od ní. Na zvukový povel pro skok „hop nebo zpět“ musí pes bez doteku překážku přeskočit a na zvukový povel „ke mě“ se pak posadit těsně a v přímém směru před svého psovoda. Na další zvukový povel pak zaujme základní postoj. V závěru cviku si psovod psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, váhavé přeskočení, chyby při předsednutí a zakončení cviku, stejně tak i pomoc ze strany psovoda snižují bodové hodnocení. Dotkne-li se pes překážky, jsou mu strženy až 2 body. Pokud se od překážky odrazí, odečtou se až 4 body. Nepřekoná-li pes překážku vůbec, je cvik hodnocen 0 body.

6. Dlouhodobé odložení - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Před započítáním cviku č. 1 druhého psa se odebere psovod se psem na místo určené rozhodčím, zde zaujme základní postoj a psa odpoutá z vodítka. Pak zvukovým povel „lehni“ psa odloží, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté se bez ohlížení vzdálí a ve vzdálenosti nejméně 20 kroků na dohled od psa zády k němu zůstane klidně stát. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet po dobu předvádění cviků 1 až 5 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na

pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj. Psovod si psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdá-li se pes z místa před ukončením cviku 3 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body.

IPO ZTP - oddíl C obrana

Cvik 1: Vystavení a vyštěkání	15 bodů
Cvik 2: Přepadení psovoda	10/30 bodů
Cvik 3: Útok na psa z pohybu	40 bodů
Cvik 4: Doprovod k rozhodčímu	5 bodů
Celkem	100 bodů

1. Vystavení a vyštěkání -15 bodů

a) Zvukový povel: „revír“

b) Provedení: Figurant se nachází v úkrytu mimo dohled psa ve vzdálenosti cca 20 kroků od psovoda. Na pokyn rozhodčího psovod odpoutá psa, vyše jej na zvukový povel „revír“ nebo posunkový povel paží k úkrytu. Pes musí figuranta aktivně a pozorně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta naskakovat nebo ho kousat. Na pokyn rozhodčího jde psovod okamžitě ke psu a přidrží si ho za obojek. Jakmile figurant vystoupí z úkrytu, je pes připoután na vodítko a psovod s ním zaujme základní postoj.

c) Hodnocení: Nedostatky při vyštěkávání a vystavení snižují bodové hodnocení. Při obtěžování figuranta, jako např. narážení do figuranta nebo naskakování na něj se odečtou až 3 body, při silném zákusu pak až 12 bodů.

2. Přepadení psovoda - zahájení cviku 10 bodů, přepadení 30 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu „drž“, „pusť“, „sedni“

b) Na pokyn rozhodčího zaujme psovod se psem základní postoj na označeném místě 30 kroků od úkrytu a uvolní psa z vodítka. Vodítko si zavěsí na tělo nebo ukryje v kapse.

Na další pokyn rozhodčího jde psovod s neupoutaným psem směrem k úkrytu, ve kterém se nachází figurant. Pes má jít těsně u psovodovi nohy. Když je dvojice přibližně 10 kroků od úkrytu, podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psovoda a psa doprovázený hlasitými výkřiky. Pes musí okamžitě a s jistotou odvrátit útok pevným a plným zákusem. Jakmile se pes zakousne, obdrží do figuranta 2 rány obuškem. Tyto rány smějí směřovat pouze na ramena a oblast kohoutku. Pes smí kousat pouze do ochranného rukávu. Psovod nesmí opustit své stanoviště. Smí ovšem svého psa slovně povzbuzovat. Na pokyn rozhodčího zastaví figurant útok a zůstane klidně stát. Pes musí samostatně, případně na zvukový povel psovoda, figuranta pustit a střežit ho.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pusť“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Na pokyn rozhodčího jde pak psovod ke svému psovi a na zvukový povel „sedni“ ho uvede do základního postoje.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a silné zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže pes figuranta během hlídání opustí, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Pokud pes opustí psovoda během chůze v zahájení cviku, rozhodčí udělí 1 bod a vyzve psovoda k opakování. Vzdá-li se pes od psovoda i při druhém pokusu, je diskvalifikován.

3. Útok na psa z pohybu - 40 bodů

a) Zvukové povely: „drž“, „pust“, „sedni“

b) Provedení: Psovod si psa přidržuje za obojek, ale nesmí ho nijak stimulovat. Na pokyn rozhodčího jde figurant normálním krokem od psa. Po cca 40ti krocích se otočí směrem k psovodovi se psem a za doprovodu výhrůžných výkřiků a pohybů na ně zaútočí. Na pokyn rozhodčího psovod psa na vzdálenost cca 30 kroků vypustí s povelu „drž“. Ten musí bez váhání útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit své stanoviště. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodů pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů "pust". Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Během vydání povelu "pust" musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes těsně u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu "sedni" ho uvede do základního postoje. Poté si psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Požadováno je především: rychlé a přesvědčivé zadržení se silným zákusem, plný a klidný zákus po celou jeho dobu, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže pes figuranta během hlídání opustí, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně .

4. Doprovod k rozhodčímu - 5 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost cca 10 kroků. Zde je povoleno použití povelu „k noze“. Pes jde po pravé straně figuranta tak, že je mezi ním a psovodem. Během doprovodu musí pes figuranta pozorně sledovat. Nesmí na něj ale dorážet, naskakovat nebo ho kousat. Před rozhodčím se skupina zastaví a oznámí ukončení oddílu C.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Tyto požadavky jsou: pozorné sledování figuranta, přesná chůze u nohy na prověšeném vodítku.

IPO-VO Předzkouška

děli se na:

oddíl A	100 bodů
oddíl B	100 bodů
oddíl C	100 bodů
Celkem	300 bodů

IPO-VO - oddíl A stopa

Vlastní stopa, nejméně 200 kroků, 2 úseky, 1 lom (cca 90°), 1 předmět psordova, vypracovaná okamžitě po položení, časový limit pro vypracování 10 minut.

Uvedení na stopu	10 bodů
Sledování stopy (29 +30)	59 bodů
Vypracování lomu	10 bodů
Předmět	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Začátek (nášlap) stopy musí být dobře označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti. Psovod ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo osobě odpovědné za kladení stop předmět. Použity mohou být pouze předměty dobře napachované, cca 15 cm dlouhé, 3 - 5 cm široké a 1 cm silné, které se svou barvou podstatně neliší od terénu. Psovod se zdrží krátce na nášlapu a pak jde normálním krokem v určeném směru. Rovněž lom je kladen normálním krokem. Předmět je pokládán na konec stopy.

Rozhodčí a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psovod a pes).

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes záď psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přídavných řemenů).

Na výzvu se hlásí psovod se psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje polohou. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě, je nutno zdržet se jakéhokoli nátlaku na psa. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a nízkým nosem zachytit. Stopu musí pak dále se zájmem s nízkým nosem a stejnoměrným tempem sledovat. Psovod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při sledování na volno zachovává odstup 10 m od psa. Stopovací vodítko může být prověšené. Lom musí pes vypracovat s jistotou a po jeho vypracování musí ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Pokud pes předmět zvedne a vrací se s ním k psovodovi, psovod se zastaví a zůstane stát. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne.

Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Příležitostná pochvala je dovolena.

c) Hodnocení: : Pokud je stopa vypracována se zájmem, stejnoměrně a přesvědčivě a pes jeví kladný vztah k jejímu vyhledávání, není rychlost postupu kritériem hodnocení. Ověřování, aniž

by pes stopu opouštěl, není chybou. Chybné sledování, vysoký nos, vyprazdňování se psa, kroužení na lomu, trvalé povzbuzování, verbální pomoc či pomoc vodítkem během sledování stopy, váhavé zvedání či označování předmětu a chybné označování snižují bodové hodnocení. Vzdáli-li se pes od stopy o více jak jednu délku stopovacího vodítka, je jeho práce na stopě ukončena. Opustí-li pes stopu a je psovodem zadržován, je psovod vyzván rozhodčím, aby psa následoval. Neuposlechne-li této výzvy, rozhodčí práci na stopě ukončí.

Není-li do 10 minut po uvedení psa na nášlap dosaženo konce stopy, je práce psa rozhodčím ukončena. Boduje se výkon podaný do ukončení práce.

Úseky se hodnotí pomocí známek a bodů. Pokud pes ztratí o stopu zájem (setrvává delší dobu na stejném místě), smí rozhodčí jeho práci ukončit, a to i když je pes stále ve stopě. Pokud pes v průběhu práce na stopě objeví zvěř a projeví se u něj lovecký pud, může ho psovod usměrnit povelom lehni. Na pokyn rozhodčího pak pokračuje v další práci. Pokud se mu to nepodaří, je ze zkoušky vyloučen (hodnocení: diskvalifikace z důvodu neposlušnosti).

IPO-VO - oddíl B poslušnost

Cvik 1	Ovladatelnost na vodítku	30 bodů
Cvik 2	Ovladatelnost bez vodítka	20 bodů
Cvik 3	Odložení vleže za pochodu s přivoláním	15 bodů
Cvik 4	Aport volný	10 bodů
Cvik 5	Skok přes překážku	10 bodů
Cvik 6	Dlouhodobé odložení	15 bodů
Celkem		100 bodů

Všeobecná ustanovení

K zahájení každého cviku dává pokyn rozhodčí. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádějí bez povelu rozhodčího. Neprovede-li pes požadovaný cvik nebo jeho část ani na třetí povel, je tento cvik bez hodnocení ukončen.

Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Jméno psa ve spojení s jakýmkoli povelom je ovšem považováno za druhý povel.

V základním postoji sedí pes těsně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Každý cvik začíná a končí v základním postoji. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. Krátká pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj, je možná po každém dokončeném cviku a pouze v základním postoji. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 vteřiny).

Ze základního postoje následuje provádění cviku. Po nejméně 10-ti avšak nejvíce 15-ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi předsednutím a povelom pro přisednutí k noze, jakož i při příchodu psovoda k odloženému psu a jeho posazením, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke svému psu přistupovat zepředu nebo zezadu. Ovladatelnost bez vodítka musí být prokázána i při eventuelních přechodech mezi jednotlivými cviky. Obraty provádí psovod vlevo. Při obrazech může pes psovoda obcházet nebo se otáčet současně s ním, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo přiřazením, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky.

Při provádění aportu je povoleno použít vlastní předmět psovoda. Před prováděním aportu není dovoleno dávat psu předmět do tlamy či jinak motivovat. Při odchodu psovoda pro předmět jde pes s ním.

Opomene-li psovod provedení některého cviku, je vyzván rozhodčím, bez ztráty bodů, k jeho provedení. Pro zaujmutí každého základního postoje je dovoleno použít povel „sedni“.

1. Ovladatelnost na vodítku - 30 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Psovod s upoutaným psem předstoupí před rozhodčího, zaujme základní postoj a podá mu hlášení. Pes musí ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorně a radostně následovat svého psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Vodítka v levé ruce musí být prověšené. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 30 kroků přímým směrem, po obratu čelem vzad se provádí nejméně jeden obrat vpravo a jeden vlevo. Během prvního úseku chůze přímým směrem zazní ze vzdálenosti minimálně 15 m od psa v časovém odstupu 5-ti vteřin dva výstřely z pistole (ráže 6 mm). Pes se k výstřelům musí chovat lhostejně. Reaguje-li pes bázlivě, je diskvalifikován a jsou mu odebrány všechny dosud získané body. Na pokyn rozhodčího projde psovod se psem pohybující se skupinou nejméně čtyř osob. Ve skupině se jedenkrát zastaví. Pak opustí skupinu, zaujme základní postoj a odpoutá psa z vodítka.

c) Hodnocení: Předbíhání psa, jeho vybočování do stran či jeho opožďování se, nepozornost či skleslost psa, stejně tak jako pomoc tělem psovoda snižují bodové hodnocení.

2. Ovladatelnost bez vodítka - 20 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Pes musí ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorně a radostně následovat svého psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 30 kroků přímým směrem, po obratu čelem vzad provede nejméně jeden obrat vpravo a jeden vlevo, na konci cviku zaujme základní postoj a připoutá psa na vodítka.

c) Hodnocení: Předbíhání psa, jeho vybočování do stran či jeho opožďování se, pomalé či váhavé sedání si, nepozornost či skleslost psa, stejně tak jako pomoc tělem psovoda nebo další povely snižují bodové hodnocení.

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Po 10-ti až 15-ti krocích si pes na zvukový povel „lehni“ v přímém směru rychle lehne, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl. Po dalších cca 15-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke psu. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě“ nebo použitím jeho jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo před psovoda. Na zvukový povel „k noze“ si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena. Psovod si psa připoutá na vodítka.

c) Hodnocení: Chyby při chůzi, pomalé ulehnutí, neklidné ležení, pomalé přiběhnutí, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Zůstane-li pes stát nebo si sedne odečte se 7 bodů.

4. Aport volný - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „aport“, „pust“, „k noze“

b) Provedení: V základním postoji psovod psa odpoutá z vodítka. Pak odhodí na vzdálenost cca 5-ti kroků vlastní předmět. Zvukový povel „aport“ smí dát až v okamžiku, kdy předmět klidně leží. Pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel rychle a přímo doběhnout k předmětu, ihned jej uchopit a stejně rychle a přímou cestou ho přinést zpět. S předmětem si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně ho drží tak dlouho, dokud mu ho po pauze psovod zvukovým povel „pust“ neodebere. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště. V závěru cviku si psovod psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí, chyby při uchopení aportu, pomalé přinesení, upuštění předmětu, hraní si s ním nebo jeho překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Počet bodů stejně tak snižuje pomoc ze strany psovoda, i když neopustí stanoviště. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení známkou nedostatečně. Pokud pes aport nepřinese je cvik hodnocen 0 body.

5. Skok přes překážku (80 cm) - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“ nebo „hop“ , „ke mé“ nebo „zpět“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou a uvolní psa z vodítka. Na zvukový povel „vpřed“ nebo „hop“ musí pes bez doteku překážku přeskočit, na zvukový povel „ke mé“ nebo „zpět“ ihned skočit zpátky a posadit se těsně a v přímém směru před psovoda. Na další zvukový povel pak zaujme základní postoj. Při zvukovém povelu „vpřed“ smí udělat psovod dva kroky současně se psem. V závěru cviku si psovod psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, váhavé přeskočení, chyby při předsednutí a zakončení cviku, stejně tak i pomoc ze strany psovoda snižují bodové hodnocení. Dotkne-li se pes překážky, je mu stržen až 1 bod za každý přeskok. Pokud se od překážky odrazí, odečtou se až 2 body.

6. Dlouhodobé odložení - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Před započítáním cviku č. 1 druhého psa se odebere psovod se psem na místo určené rozhodčím, zde zaujme základní postoj a psa odpoutá z vodítka. Pak zvukovým povel „lehni“ psa odloží, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté se bez ohlížení vzdálí a ve vzdálenosti nejméně 20 kroků na dohled od psa zády k němu zůstane klidně stát. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet, po dobu předvádění cviků č. 1 až 3 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psovi a postaví se po jeho pravé straně. Na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj. Psovod si psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdálí-li se pes z místa před ukončením cviku č. 3 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body.

IPO-VO - oddíl C obrana

Cvik 1: Vystavení a vyštěkání	15 bodů
Cvik 2: Pokus o útěk figuranta	30 bodů
Cvik 3: Útok na psa z pohybu	50 bodů
Cvik 4: Doprovod k rozhodčímu	5 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Figurant používá obušek pouze k naznačování úderů bez toho, aby se psa s ním dotkl. Zvukový povel „pust“ je u všech cviků obrany povolen bez bodové ztráty pouze jednou.

Tabulka bodového hodnocení pro puštění (bodové ztráty):

Váhavé puštění	Zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Nepuštění ani po druhém zvukovém povelu navíc
0,5 - 3,0	3,0	3,5 - 6,0	6,0	6,5 - 9,0	Diskvalifikace

1. Vystavení a vyštěkání - 15 bodů

a) Zvukový povel: „revír“

b) Provedení: Figurant se nachází v úkrytu mimo dohled psa ve vzdálenosti cca 20 kroků od psovoda. Na pokyn rozhodčího vyše psovod psa zvukovým povelu „revír“ a posunkovým povelu paži k úkrytu. Pes musí figuranta aktivně a pozorně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta naskakovat nebo ho kousat. Na pokyn rozhodčího jde psovod okamžitě ke psu a přidrží si ho za obojek.

c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování snižují bodové hodnocení. Při obtěžování figuranta psem např. narážení nebo naskakování na figuranta se sráží až 3 body, při zákusu až 12 bodů. Opustí-li pes figuranta, následuje dílčí hodnocení ve známce nedostatečně. Nejeví-li pes o figuranta zájem, je oddíl C ukončen.

2. Pokus o útěk figuranta - 30 bodů

a) Zvukový povel: „pust“

b) Provedení: Zatímco si psovod přidržuje psa za obojek, vyjde figurant z úkrytu a pokusí se o útěk. Na pokyn rozhodčího psovod psa pustí. Ten musí samostatně energickým a silným zákusem figurantovi v útěku zabránit. Pes se smí zakousnout pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát a pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodovi pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pust“. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Během vydání povelu „pust“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes těsně u figuranta a pozorně ho střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke psu a přidrží si ho za obojek.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Požadováno je především: rychlé a energické reakce, přesvědčivé zadržení, které zabrání figurantovi v útěku, silný a klidný zákus po celou jeho dobu, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže pes během cca 20 kroků figurantovi v útěku nezabrání, je oddíl C ukončen.

3. Útok na psa z pohybu - 50 bodů

a) Zvukové povely: „drž“, „pusť“, „sedni“

b) Provedení: Psovod si psa přidržuje za obojek, ale nesmí ho nijak stimulovat. Na pokyn rozhodčího jde figurant od psa. Po cca 20-ti krocích se otočí směrem k psovodovi se psem a za doprovodu výhruzných výkřiků a pohybů na ně zaútočí. Psovod psa vypustí s povelom „drž“. Ten musí bez váhání útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit své stanoviště. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatné v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodů pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pusť“. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Během vydání povelu „pusť“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes těsně u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelom „sedni“ ho uvede do základního postoje. Poté si psa připoutá na vodítko.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Požadováno je především: rychlé a přesvědčivé zadržení se silným zákusem, plný a klidný zákus po celou jeho dobu, pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže pes figuranta během hlídání opustí, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je cvik hodnocen známkou nedostatečně.

4. Doprovod k rozhodčímu - 5 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost cca 10-ti kroků. Zde je povoleno použití povelu „k noze“. Pes jde po pravé straně figuranta tak, že je mezi ním a psovodem. Během doprovodu musí pes figuranta pozorné sledovat. Nesmí na něj dorážet, naskakovat nebo ho kousat. Před rozhodčím se skupina zastaví a oznámí ukončení oddílu C.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení.

IPO-1

děli se na:

oddíl A	100 bodů
oddíl B	100 bodů
oddíl C	100 bodů
Celkem	300 bodů

IPO-1 - oddíl A stopa

Vlastní stopa, nejméně 300 kroků, 3 úseky, 2 lomy (cca 90°), 2 předměty psovoda, minimálně 20 minut stará, časový limit pro vypracování 15 minut.

Sledování stopy	79 bodů
Předměty (11+10)	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Delegovanému rozhodčímu, případně zodpovědné osobě přísluší rozvrhnutí průběhu stopy, zaškolení kladečů stop, dohlížení na pokládání stop. Průběh jednotlivých stop se musí přizpůsobit terénu, který je k dispozici. Vhodným terénem je jakýkoliv přírodní terén, jako např. louka, pole. Je třeba vyvarovat se toho, aby průběh stopy byl zjistitelný zrakem. Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti.

Stopy jsou pokládány normální chůzí. Kladeč nesmí pomáhat psovi nepřirozenou chůzí na úsecích, lomech a při pokládání předmětů.

Psovod ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo zodpovědné osobě předměty. Psovod se zdrží krátce na nášlapu a pak jde bez zastavení normálním krokem v určeném směru, aniž by záměrně narušoval podklad. Odstup od jednotlivých úseků stopy musí být alespoň 30 kroků.

Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem, přičemž musí být umožněn psovi přechod na další úsek. Záměrné narušování povrchu terénu nebo přerušování chůze není dovoleno.

Použity mohou být dobře napachované (nejméně 30 min.) předměty psovoda. V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např.: kůže, textil, dřevo). Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 - 3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu.

První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem, druhý předmět na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu pokračuje kladeč v přímém směru ještě několik kroků.

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí dávat na začátku stopy a po prvním předmětu, případně po chybném označení.

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes záď psa, bočné či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přidavných řemenů). Na výzvu se hlásí psovod se psem upoutaným na rozvinuté stopovací šňůře rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě je nutno zdržet se nátlaku na psa. Samonavíjecí vodítka nejsou povolena.

Kontrola vodítka, obojku a stopovacího postroje je možná pouze před zahájením zkoušky. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Při uvedení (i při opětovném nasazení po nalezení předmětu) musí pes pracovat samostatně. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a s nízkým nosem zachytit. Zachycení stopy musí provést samostatně bez pomoci psovoda (mimo povelu „hledej“ nebo „stopa“). Uvedení na stopu není nijak časově limitováno. Po třetím neúspěšném pokusu o uvedení psa na stopu přímo na nášlapu je práce na

stopě ukončena. Pes musí stopu sledovat s nízkým nosem, intenzívně, vytrvale a pokud možno rovnoměrným tempem (závislým na obtížnosti terénu). Psovod nemusí následovat psa ve stopě. Psovod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při práci na volno zachovává od psa odstup 10 m. Drží-li psovod stopovací vodítko v ruce, smí být provedené. Není chybou, pokud se vodítko dotýká země.

Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po vypracování lomu musí pes ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. V blízkosti lomu musí psovod dle možnosti zachovávat předepsaný odstup od psa. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Pokud pes předmět zvedne a vrací se s ním k psovodovi, psovod se zastaví a zůstane stát. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes leží u předmětu mírné šikmo není to chyba, chybné je ovšem, lehne-li si k předmětu bokem nebo se otočí ke psovodovi. Předměty, které pes nalezne s pomocí psovoda, platí za nenalezené. To je např. pokud pes předmět neoznačí a díky působení psovoda, ať už vodítkem či zvukovým povelům, mu v pokračování na stopě zamezí.

Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Při odebrání nebo zvednutí předmětu se musí psovod postavit vedle nebo v těsné blízkosti za psa. Pes se musí až do znovunasazení na stopu chovat klidně a zachovat polohu při označování nebo zvedání. Z této polohy je pak na krátkém vodítku psovodem opět nasazen na stopu.

Příležitostná pochvala (k ní nenáleží povel „hledej“ nebo „stopa“) mimo lomy je povolena. Dále smí být pes pochválen po označení předmětu.

Po ukončení práce na stopě psovod ukáže rozhodčímu nalezené předměty. Hraní si se psem nebo jeho krmení po označení posledního předmětu před odhlášením a zhodnocením rozhodčím není povoleno. Odhlášení probíhá v základním postoji.

Rozhodčí a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psod a pes). Rozhodci si zvolí takovou vzdálenost od psa, aby ho při práci nerušil, aby se psovod necítil omezován a přitom mohl pozorovat dění a vlivy na stopě, eventuálně rozpoznat pomoc psovoda či slyšet jeho zvukové povely. Rozhodčí musí následovat psovoda po celé délce stopy.

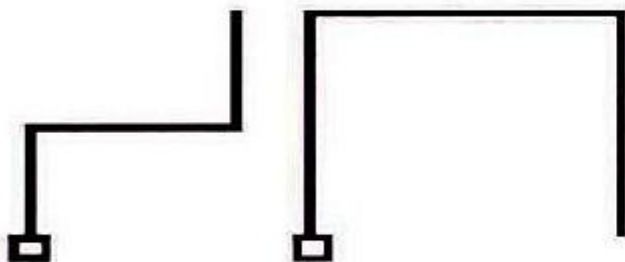
c) Hodnocení: Hodnocení oddílu A začíná v okamžiku uvedení předváděného psa. Od psa se požaduje přesvědčivá, intenzivní a vytrvalá práce.

Příliš rychlá nebo pomalá práce na stopě není kritériem hodnocení, zvláště pak tehdy, pokud je stopa vypracována intenzívně, rovnoměrně a přesvědčivě, a pokud pes při ní působí pozitivním dojmem. Ověřování bez opuštění stopy není chybné. Nepřesná práce, kroužení na lomech, stále povzbuzování psa, pomoc vodítkem v průběhu stopy, chybné zvedání nebo označování předmětů, označování předmětů, které nebyly na stopu umístěny kladečem, snižují bodové hodnocení až o 4 body. Výrazně nepřesná práce, práce s chybějící intenzitou, neklidná práce, vyměšování se na stopě, chytání myši atd. snižují bodové hodnocení vždy až o 8 bodů.

Když pes opustí stopu o více jak délku stopovacího vodítka, je jeho práce ukončena. Opustí-li pes stopu a je při tom přidržován psovodem, je psovod rozhodčím vyzván k následování psa. Pokud tuto výzvu neuposlechne, rozhodčí jeho práci ukončí. Pokud během časového limitu pro vypracování pes nedojde na konec stopy, rovněž ukončí rozhodčí jeho práci. Výkon předvedený do ukončení práce se hodnotí. Je chybné pokud pes na jedné stopě některé předměty zvedá a jiné označuje. Bodově hodnoceny jsou pouze ty předměty, které pes vypracuje předem nahlášeným způsobem. Za nenalezené předměty se body neudělují.

Pokud pes v průběhu práce na stopě objeví zvěř a projeví se u něj lovecký pud, může ho psovod usměrnit povelom lehni. Na pokyn rozhodčího pak pokračuje v další práci. Pokud se mu to nepodaří, je ze zkoušky vyloučen (hodnocení: diskvalifikace z důvodu neposlušnosti). Pokud pes ztratí o stopu zájem, může být jeho práce ukončena i když se stále nachází na stopě.

Následně zobrazené tvary stop se mohou pokládat i zrcadlovitě.

IPO-1 - oddíl B poslušnost

Cvik 1 :	Ovladatelnost bez vodítka	20 bodů
Cvik 2 :	Odložení vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3 :	Odložení vleže za pochodu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4 :	Aport volný	10 bodů
Cvik 5 :	Aport skokem	15 bodů
Cvik 6 :	Aport šplhem	15 bodů
Cvik 7:	Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 8:	Dlouhodobé odložení	10 bodů
Celkem		100 bodů

Všeobecná ustanovení

Ve stupni IPO-1 nastupuje psovod se psem upoutaným na vodítku a v základním postoji podá rozhodčímu hlášení. Na pokyn rozhodčího psa z vodítka odpoutá. Rozhodci dává pokyn k zahájení každého cviku. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádí bez pokynu rozhodčího. Každý cvik začíná a končí v základním postoji. V základním postoji stojí psovod sportovně. Rozkročený postoj není dovolen. Základní postoj zaujímá psovod ve chvíli, kdy druhý psovod, jenž vede svého psa na místo dlouhodobého odložení, taktéž zaujme základní postoj. Od tohoto momentu začíná posuzování obou psů. Během všech cviků je požadována radostná práce s nezbytnou koncentrací na psovoda s korektním prováděním cviků.

V základním postoji sedí klidný a pozorný pes těsně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. Krátká pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj, je možná po každém dokončeném cviku a pouze v základním postoji. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 vteřiny). Ze

základního postoje následuje zahájení cviku. Po nejméně 10-ti avšak nejvíce 15-ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi předsednutím a povelu pro přisednutí k noze, jakož i při příchodu psovoda k odloženému psovi a jeho posazením, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke psovi přistupovat zepředu nebo zezadu. Chyby v základním postoji či při zahájení cviku mají vliv na bodové hodnocení jednotlivých cviků. Obraty čelem vzad provádí psovod doleva. Při obrazech může pes psovoda obcházet nebo se otáčet současně s ním, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo přiřazením, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Jméno psa ve spojení s jakýmkoli povelu je ovšem považováno za druhý povel.

Ovladatelnost bez vodítka musí být prokázána i při eventuelních přechodech mezi jednotlivými cviky. Pes jde se psovodem i pro aportovací činku. Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek. Činky připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Před prováděním aportu není dovoleno dávat psu činku do tlamy ani jinak jej motivovat.

Opomene-li psovod provedení některého cviku, je bez ztráty bodů vyzván rozhodčím k jeho provedení. Při posuzování každého cviku se musí brát zřetel na chování psa od okamžiku zahájení cviku základním postojem až po zakončení cviku.

Pokud pes neprovede požadovaný cvik ani na třetí zvukový povel, je cvik anulován. Neprovede-li pes část cviku ani na třetí zvukový povel, je cvik hodnocen nejvýše ve známce nedostatečně. Při použití jednoho zvukového povelu navíc je cvik hodnocen známkou uspokojivé, při použití dvou zvukových povelů navíc známkou nedostatečné.

Příklady ztrát u 5-ti bodového cviku:

první zvukový povel navíc tzn. uspokojivé z 5 bodů = -1,5 bodů

druhý zvukový povel navíc tzn. nedostatečné z 5 bodů = - 2,5 bodů

Nejpozději na začátku oddílu poslušnosti musí rozhodčí překontrolovat vybavení předepsané zkušebním řádem. Používat se smějí pouze pomůcky, které odpovídají zkušebnímu řádu.

1. Ovladatelnost bez vodítka - 20 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

Zvukový povel se smí dát pouze při vyjití a změně rytmu chůze.

b) Provedení: Psovod se psem upoutaným na vodítko předstoupí před rozhodčího, zaujme základní postoj, podá mu hlášení. Na pokyn rozhodčího se odebere na výchozí bod a odpoutá psa. Na další pokyn rozhodčího zahájí cvik. Pes má ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorně a radostně následovat psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena a při zastavení si samostatně, rychle a přímo sednout. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem normálním tempem. Po obratu čelem vzad a po dalších 10-ti - 15-ti krocích předvede klus a pomalou chůzí (vždy po 10-ti krocích). Přejít do poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Různé rytmy chůze se musí zřetelně odlišovat svou rychlostí. Dle schématu se v normálním kroku provádějí vždy dva obraty vpravo, jeden vlevo a dva čelem vzad, po druhém obratu čelem vzad následuje zastavení. Obrat čelem vzad provádí psovod směrem doleva (otočením o 180 stupňů na místě), pes obejde psovoda obratem vpravo nebo provede na místě obrat vlevo o 180 stupňů. V průběhu jedné zkoušky je možná pouze jedna z obou variant.

Během prvního úseku chůze přímým směrem zazní ze vzdálenosti minimálně 15 m od psa v časovém odstupu 5-ti vteřin dva výstřely z pistole (ráže 6 mm). Pes se k výstřelům musí chovat

lhostejné. Reaguje-li pes bázlivě, je diskvalifikován a jsou mu odebrány všechny dosud získané body. Na pokyn rozhodčího projde psovod se psem pohybující se skupinou nejméně čtyř osob. Jednu osobu musí obejít zprava a jednu zleva, a alespoň jednou se musí ve skupině zastavit. Rozhodčí smí požadovat opakování cviku. Na pokyn rozhodčího opustí psovod se psem skupinu a zaujme závěrečný základní postoj.

c) Hodnocení: předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždování psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování psovoda, šikmé a pomalé usedání je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod s neupoutaným psem u nohy v přímém směru. Pes musí svého psovoda radostně, pozorné a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes musí na zvukový povel „sedni“ ve směru chůze rychle posadit, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl. Po dalších 15-ti krocích se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně sedícímu psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Při tom psovod může psa obejít nebo se k němu přiřadit.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, chyby v zahájení cviku, pomalé sedání, neklidné a nepozorné sezení snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Zohlednit se musí i ostatní chybné chování. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Pes musí svého psovoda radostně, pozorné a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích si pes na zvukový povel „lehni“ v přímém směru rychle lehne, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl.

Po dalších cca 30-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně ležícímu psovi. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě“ nebo použitím jeho jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo před psovoda. Na zvukový povel „k noze“ si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena.

c) Hodnocení: Chyby v zahájení cviku, pomalé ulehnutí, neklidné ležení, pomalé nebo zpomalující se přiběhnutí, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

4. Aport volný - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „aport“, „pusť“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psovod na vzdálenost cca 10-ti kroků dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Zvukový povel „aport“ smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Není povolena změna v základním postoji psovoda. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „aport“ rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit a stejně rychle a přímou cestou ji přinést zpět. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a

klidně jí drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povelům „pust“ neodebere. Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí, chyby při uchopení aportu, pomalé přinesení, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes aport nepřinese, je cvik hodnocen 0 body.

5. Aport skokem - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“ nebo „hop“, „aport“, „pust“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí přes 100 cm vysokou skokovou překážku dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Zvukový povel „vpřed“ smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed“ nebo „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ se smí vydat až během skoku psa přes překážku) překážku bez doteku přeskočit, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit, přes překážku skočit zpět a stejně rychle a přímou cestou jí přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně jí drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povelům „pust“ neodebere.

Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla.

Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Dotkne-li se pes překážky, snižuje se mu hodnocení až o 1 bod za každý skok, odrazí-li se od překážky až o 2 body za každý skok.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří částí (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky.

Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět. Následuje-li psovoda za překážku, je cvik hodnocen 0 body. Opustí-li své stanoviště, ale zastaví se před překážkou, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes při skoku vpřed překážku porazí, zopakuje se cvik, přičemž první skok je hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (- 4 body). Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován.

6. Aport šplhem - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed" nebo „hop", „aport", „pusť", „k noze"

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí za stěnu dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed" nebo „hop" a „aport" (zvukový povel „aport" se smí vydat až během šplhu psa přes překážku) překonat stěnu šplhem, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit, přes stěnu se vrátit zpět a stejné rychle a přímou cestou jí přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně jí drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pusť" neodebere. Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla.

Na zvukový povel „k noze" se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří části (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky.

Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět. Následuje-li psovoda za překážku, je cvik hodnocen 0 body. Opustí-li své stanoviště, ale zastaví se před překážkou, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes při skoku vpřed překážku porazí, zopakuje se cvik, přičemž první skok je hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (- 4 body). Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován.

7. Vysílání vpřed s odložením - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed", „lehni", „sedni"

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod se svým neupoutaným psem v přímém směru. Po 10-ti až 15-ti krocích dá psovod psovi současně s jednorázovým pokynem paže zvukový povel „vpřed" a zastaví se. Pes musí cílevědomě, přímo a rychle běžet do určeného směru nejméně 30 kroků. Na pokyn rozhodčího pak dá psovod povel „lehni", na který si pes musí okamžitě lehnout. Psovod smí ponechat zvednutou paži do směru vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni" zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné vybočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Jakákoli další pomoc psovoda, např. při povelu „vpřed" nebo „lehni" se taktéž odrazí v bodovém hodnocení.

Když pes dosáhne požadované vzdálenosti, dá rozhodčí pokyn k odložení psa. Nenechá-li se pes povelům zastavit, je cvik hodnocen 0 body.

Povel pro odložení navíc - 1,5 bodů

Druhý povel pro odložení navíc - 2,5 bodů

Pes se nechá povelům zastavit, ale nelehne si ani na druhý povel - 3,5 bodů Vzdálí-li se pes z místa odložení nebo vrátí-li se zpět ke psovodovi, je cvik hodnocen 0 body.

8. Dlouhodobé odložení - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Před započítáním oddílu B druhého psa odloží psovod ze základního postoje na místě určeném rozhodčím svého psa zvukovým povelům „lehni“, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté se bez ohlížení vzdálí a ve vzdálenosti nejméně 30 kroků na dohled od psa zády k němu zůstane klidně stát. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet po dobu předvádění cviků č. 1 až 6 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdálí-li se pes z místa před ukončením cviku č. 3 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body. Opustí-li pes místo odložení po ukončení cviku č. 3 druhého psa, obdrží dílčí hodnocení. Jde-li pes vracejícím se psovodovi naproti, je mu bodové hodnocení sníženo až o 3 body

IPO-1 - oddíl C obrana

Cvik 1: Vyhledání figuranta	5 bodů
Cvik 2: Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3: Pokus o útěk figuranta	20 bodů
Cvik 4: Obrana psa při hlídání	35 bodů
Cvik 5: Útok na psa z pohybu	30 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů, 3 úkryty po každé straně. Potřebné značky musí být pro psovoda, rozhodčího a figuranta dobře viditelné.

Pokud figurant při cviku potřebuje psa nepřetržitě sledovat, není bezpodmínečně nutné, aby stál během hlídání zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo. Je ponecháno na psovodovi, jakým způsobem odebírá figurantovi obušek. Psovod podává rozhodčímu hlášení v základním postoji se psem upoutaným na vodítko. Poté zaujme výchozí pozici ke cviku „vyhledání figuranta“ a uvolní psa z vodítka. Ze základního postoje je pes vyslán na pokyn rozhodčího k vyhledání.

Značky předepsané zkušebním řádem musí být dobře viditelné pro psovoda, rozhodčího i figuranta. Značí se -

stanoviště psovoda k odvolání psa z úkrytu

stanoviště figuranta před útekem a místo, kde je útek ukončen
místo pro odložení psa před útekem figuranta
stanoviště psovoda pro provedení cviku „útok na psa z pohybu.

Psům, kteří při cvicích obrany selžou nebo se nechají odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen bez zadání bodů.

Zvukový povel „pusť“ je bez bodové ztráty při všech cvicích obrany povolen pouze jednou (viz tabulka hodnocení).

Váhavé puštění	Zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Nepuštění ani po druhém zvukovém povelu
0,5 - 3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	Diskvalifikace

1. Vyhledání figuranta (2 úkryty) - 5 bodů

a) Zvukové povely: „revír“, „ke mě“ (povel „ke mě“ se smí použít i ve spojení se jménem psa“).

b) Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psovod s upoutaným psem se postaví na stanoviště mezi čtvrtým a pátým úkrytem, tak aby mohl psa vyslat do dvou stran, a pak uvolní psa z vodítka. Provádění oddílu C začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel „revír“ a posunkový povel napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes rychle vyběhnout od psovoda k pátému úkrytu a ten cílevědomě, těsně a soustředěně oběhnout

Jakmile pes úkryt oběhne, zavolá jej psovod zvukovým povel „ke mně“ zpět, a za pohybu jej vysílá dalším zvukovým povel „revír“ k úkrytu, kde se skrývá figurant. Psovod se pohybuje po dobu vyhledávání normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí opustit. Pes musí být vždy před ním. Jakmile přiběhne pes k úkrytu, ve kterém se nachází figurant, musí psovod zůstat stát, další zvukové a posunkové povely nejsou dovoleny.

c) Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, váhavé a nepřilíživé těsné obíhání úkrytů snižují bodové hodnocení.

Chybné je:

- nezaujetí klidného a soustředěného základního postoje na počátku cviku
- nadbytečné zvukové nebo posunkové povely
- nedodržení středové linie při postupu psovoda
- nedodržení normálního rytmu chůze při postupu psovoda
- daleké revírování
- samostatné revírování bez reakce na zvukové povely psovoda
- neoběhnutí, případně nepozorné obíhání
- nedostatky ve vedení a ovládní psa

Nenajde-li pes figuranta ani při třetím neúspěšném vyslání na poslední úkryt, je jeho práce v oddílu C zkoušky ukončena. Pokud je pes v průběhu cviku na povel psovoda odvolán k noze, je oddíl C zkoušky taktéž ukončen („ukončení“ bez zápisu bodů, body na akci dosud získané zůstávají).

2. Vystavení a vyštěkání - 10 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Pes musí figuranta aktivně, soustředěně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta naskakovat, dotýkat se ho, ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího po cca 20-ti vteřinách štěkání jde psovod do vzdálenosti 5-ti kroků k úkrytu. Na další pokyn rozhodčího si psa přivolá k noze, a postaví se s ním do základního postoje. Psovodovi je rovněž povoleno, aby si psa na volno na povel „k noze“ z úkrytu vyzvedl a přemístil se s ním na označené místo, určené pro odvolání psa z úkrytu. Oba dva způsoby jsou hodnoceny stejně.

c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování až do samostatného vydání zvukového povelu psovoda, které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psovodem, snižují odpovídajícím bodové hodnocení. Za nepřerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou mu sraženy 2 body. Pokud pes neštěká, ale zůstane pozorně a aktivně hlídat figuranta, je mu sraženo 5 bodů. Při obtěžování figuranta psem, jako např. narážením do figuranta či naskakováním na figuranta, se sráží až 2 body, při zákusu až 9 bodů. Pokud pes figuranta v úkrytu napadne a samostatně nepustí, obdrží psovod výzvu, aby se přemístil na značku ve vzdálenosti 5-ti kroků od úkrytu. Je mu dovoleno psa odvolat jednorázovým povelu "k noze", (nesmí se použít povel „pust“). Nepřijde-li pes, je dvojice diskvalifikována. Uposlechne-li povelu, je cvik hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (-9 bodů).

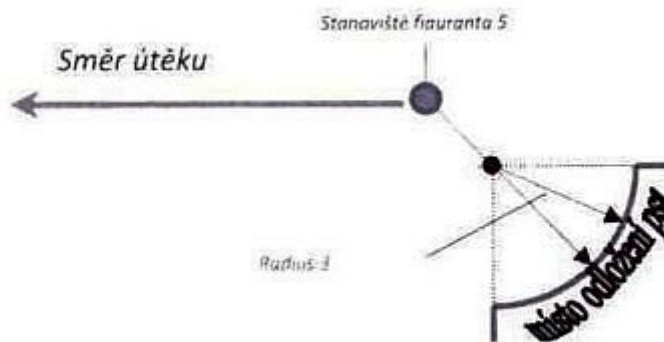
Při napadení (ne pouhý náraz) do jiných částí těla figuranta mimo ochranný rukáv je pes diskvalifikován.

Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psovodovi pokyn k opuštění pomyslné středové osy, může jej psovod k figurantovi ještě jednou vyslat. Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (-9 bodů). Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C ukončeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodovi nebo přijde-li k němu před povelu, následuje dílčí hodnocení v rámci známky nedostatečně.

3. Pokus o útěk figuranta - 20 bodů

a) Zvukové povely: „k noze“ „lehni“, „drž“, „pust“

b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyzve psovod figuranta k opuštění úkrytu. Figurant se přemístí normálním krokem na značku. Na další pokyn rozhodčího pak psovod se psem u nohy odejde na místo určené k odložení psa. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Před vydáním zvukového povelu „lehni“ pes samostatně, a rychle zaujme základní postoj. Na zvukový povel „lehni“ se pak musí rychle položit (max. 50 cm od vyznačeného místa) a v této pozici klidně, jistě a soustředěně sledovat figuranta. Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psovod ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat psa, figuranta a rozhodčího.

Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Na zvukový povel psovoda „drž“ musí pes bez zaváhání figurantovi energickým a silným zákusem v útěku zabránit. Útok musí směřovat pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes musí sám nebo na povel pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlá a energická reakce psa na prchajícího figuranta a jeho pronásledování ukončené přesvědčivým zadržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými body. Zůstane-li pes ležet, či do vzdálenosti cca 20-ti kroků útěku figuranta zadržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C zkoušky ukončeno. Pokud pes figuranta zadrží bez zvukového povelu psovoda, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání - 35 bodů

a) Zvukové povely: „pust“, „sedni“

b) Provedení: Během hlídání figuranta, které trvá cca 5 vteřin, podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Pes se musí energickým a silným zákusem bez ovlivňování psovodem ubránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. V této fázi se klade důraz především na aktivitu a stabilitu psa. Rány obuškem smějí směřovat pouze na méně citlivá místa. Pes se musí k úderům chovat lhostejně a během cviků obran musí ukázat plný, energický a především vytrvalý zákus. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a

pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímou cestou ke svému psovi a na zvukový povel „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Obušek figurantovi neodebírá.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými body. Neodolá-li pes zátěži figuranta, neudrží-li se na rukávu a nechá-li se odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

5. Útok na psa z pohybu - 30 bodů

a) Zvukové povely: „sedni“, „drž“, „pust“, „sedni“

b) Provedení: Psovod se psem je odeslán na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Na úrovni prvního úkrytu se psovod zastaví a otočí se. Zvukovým povelu „sedni“ uvede psa do základního postoje. Psovod si klidně sedícího psa smí přidržet za obojek, ale nesmí jej ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí figurant vybavený obuškem z úkrytu, běží ke středové ose prostoru. Zde se otočí proti psovodovi se psem a křikem s výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se ke dvojici přiblíží na vzdálenost 40 - 30 kroků, psovod psa na pokyn rozhodčího zvukovým povelu „drž“ vyšle. Pes musí bez váhání útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit své stanoviště.

Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel „pust“. Nepustili pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodci psovodovi pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pust“. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při vydání povelu „pust“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Obušek figurantovi odebírá.

Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20-ti kroků. Povolen je jeden zvukový povel „k noze“. Pes jde po pravé straně figuranta tak, že se nachází mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta pozorně střežit, nesmí na něj naskakovat ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C zkoušky. Po odhlášení psovod se psem odstoupí 5 kroků a upoutá psa na vodítko. Poté figurant opustí prostor.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Jsou to zejména: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění a pozorné hlídání těsně u figuranta.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává,

je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

IPO-2

dělí se na:

oddíl A	100 bodů
oddíl B	100 bodů
oddíl C	100 bodů
Celkem	300 bodů

IPO-2 - oddíl A stopa

Cizí stopa, nejméně 400 kroků, 3 úseky, 2 lomy (cca 90°), 2 předměty, nejméně 30 min stará, časový limit pro vypracování 15 minut

Sledování stopy	79 bodů
Předměty (11 + 10)	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Delegovanému rozhodčímu, případně zodpovědné osobě přísluší rozvrhnutí průběhu stopy.zaškolení kladečů stop, dohlížení na pokládání stop. Průběh jednotlivých stop se musí přizpůsobit terénu, který je k dispozici. Vhodným terénem je jakýkoliv přírodní terén, jako např. louka, pole. Je třeba vyvarovat se toho, aby průběh stopy byl zjistitelný zrakem. Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti.

Stopy jsou pokládány normální chůzi. Kladeč nesmi pomáhat psovi nepřirozenou chůzi na úsecích, lomech a při pokládání předmětů.

Kladeč ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo zodpovědné osobě předměty. Kladeč se zdrží krátce na nášlapu a pak jde bez zastavení normálním krokem v určeném směru, aniž by záměrně narušoval podklad. Odstup od jednotlivých úseků stopy musí být alespoň 30 kroků. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem, přičemž musí být umožněn psovi přechod na další úsek. Záměrné narušování povrchu terénu nebo přerušování chůze není dovoleno. Během pokládání stop se psovod musí nacházet mimo dohled.

Použity mohou být dobře napachované předměty (nejméně 30 min.). V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např.: kůže, textil, dřevo). Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 - 3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné a nesmi se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem, druhý předmět na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu pokračuje kladeč v přímém směru ještě několik kroků.

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí dávat na začátku stopy a po prvním předmětu, případně po chybném označení.

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes záď psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přídatných řemenů). Na výzvu se hlásí psovod se psem upoutaným na rozvinuté stopovací šňůře rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě je nutno zdržet se nátlaku na psa. Samonavíjecí vodítka nejsou povolena.

Kontrola vodítka, obojku a stopovacího postroje je možná pouze před zahájením zkoušky. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Při uvedení (i při opětovném nasazení po nalezení předmětu) musí pes pracovat samostatně. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a s nízkým nosem zachytit. Zachycení stopy musí provést samostatně bez pomoci psovoda (mimo povelu „hledej“ nebo „stopa“). Uvedení na stopu není nijak časově limitováno. Po třetím neúspěšném pokusu o uvedení psa na stopu přímo na nášlapu je práce na stopě ukončena. Pes musí stopu sledovat s nízkým nosem, intenzívně, vytrvale a pokud možno rovnoměrným tempem (závislým na obtížnosti terénu). Psovod nemusí následovat psa ve stopě. Psovod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při práci na volno zachovává od psa odstup 10 m. Drží-li psovod stopovací vodítko v ruce, smí být prověšené. Není chybou, pokud se vodítko dotýká země.

Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po vypracování lomu musí pes ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. V blízkosti lomu musí psovod dle možností zachovávat předepsaný odstup od psa. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Pokud pes předmět zvedne a vrací se s ním k psovodovi, psovod se zastaví a zůstane stát. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes leží u předmětu mírně šikmo není to chyba, chybné je ovšem, lehne-li si k předmětu bokem nebo se otočí ke psovodovi. Předměty, které pes nalezne s pomocí psovoda, platí za nenalezené. To je např. pokud pes předmět neoznačí a díky působení psovoda, ať už vodítkem či zvukovým povelům, mu v pokračování na stopě zamezí.

Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Při odebrání nebo zvednutí předmětu se musí psovod postavit vedle nebo v těsné blízkosti za psa. Pes se musí až do znovunasazení na stopu chovat klidně a zachovat polohu při označování nebo zvedání. Z této polohy je pak na krátkém vodítku psovodem opět nasazen na stopu.

Pes smí být pochválen krátce pouze po označení předmětu. Po ukončení práce na stopě psovod ukáže rozhodčímu nalezené předměty. Hraní si se psem nebo jeho krmení po označení posledního předmětu před odhlášením a zhodnocením rozhodčím není povoleno. Odhlášení probíhá v základním postoji.

Rozhodčí a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psod a pes). Rozhodci si zvolí takovou vzdálenost od psa, aby ho při práci nerušil, aby se psovod necítil omezován a přitom mohl pozorovat dění a vlivy na stopě, eventuálně rozpoznat pomoc psovoda či slyšet jeho zvukové povely. Rozhodčí musí následovat psovoda po celé délce stopy.

c) Hodnocení: Hodnocení oddílu A začíná v okamžiku uvedení předváděného psa. Od psa se požaduje přesvědčivá, intenzivní a vytrvalá práce.

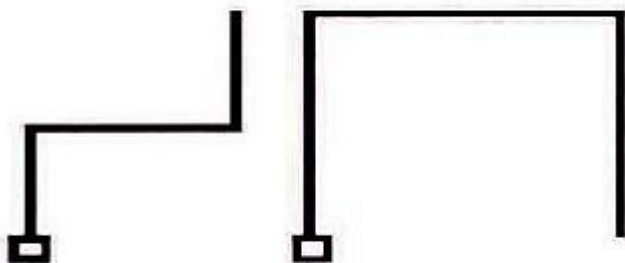
Příliš rychlá nebo pomalá práce na stopě není kritériem hodnocení, zvláště pak tehdy, pokud je stopa vypracovávána intenzivně, rovnoměrně a přesvědčivě, a pokud pes při ní působí pozitivním dojmem.

Ověřování bez opuštění stopy není chybné. Nepřesná práce, kroužení na lomech, stále povzbuzování psa, pomoc vodítkem v průběhu stopy, chybné zvedání nebo označování předmětů, označování předmětů, které nebyly na stopu umístěny kladečem, snižují bodové hodnocení až o 4 body. Výrazně nepřesná práce, práce s chybějící intenzitou, neklidná práce, vyměšování se na stopě, chytání myši atd. snižují bodové hodnocení vždy až o 8 bodů.

Když pes opustí stopu o více jak délku stopovacího vodítka, je jeho práce ukončena. Opustí-li pes stopu a je při tom přidržen psovodem, je psovod rozhodčím vyzván k následování psa. Pokud tuto výzvu neuposlechne, rozhodčí jeho práci ukončí. Pokud během časového limitu pro vypracování pes nedojde na konec stopy, rovněž ukončí rozhodčí jeho práci. Výkon předvedený do ukončení práce se hodnotí. Je chybné pokud pes na jedné stopě některé předměty zvedá a jiné označuje. Bodové hodnoceny jsou pouze ty předměty, které pes vypracuje předem nahlášeným způsobem. Za nenalezené předměty se body neuděluji.

Pokud pes v průběhu práce na stopě objeví zvěř a projeví se u něj lovecký pud, může ho psovod usměrnit povelom lehni. Na pokyn rozhodčího pak pokračuje v další práci. Pokud se mu to nepodaří, je ze zkoušky vyloučen (Hodnocení: diskvalifikace z důvodu neposlušnosti).

Pokud pes ztratí o stopu zájem, může být jeho práce ukončena a to i když se stále na stopě nachází. Následné zobrazené tvary stop se mohou pokládat i zrcadlovitě.

IPO-2 - oddíl B poslušnost

Cvik 1: Ovladatelnost bez vodítka	10 bodů
Cvik 2: Odložení vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3: Odložení v leže za pochodu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4: Odložení ve stoje za pochodu	10 bodů
Cvik 5: Aport volný	10 bodů
Cvik 6: Aport skokem	15 bodů
Cvik 7: Aport šplhem	15 bodů
Cvik 8: Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 9: Dlouhodobé odložení	10 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Ve stupni IPO-2 nastupuje psovod s neupoutaným psem a v základním postoji podá rozhodčímu hlášení. Rozhodčí dává pokyn k zahájení každého cviku. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádí bez pokynu rozhodčího. Každý cvik začíná a končí v základním postoji.

V základním postoji stojí psovod sportovně. Rozkročený postoj není dovolen. Základní postoj zaujímá psovod ve chvíli, kdy druhý psovod, jenž vede svého psa na místo dlouhodobého odložení, taktéž zaujme základní postoj. Od tohoto momentu začíná posuzování obou psů. Během všech cviků je požadována radostná práce s nezbytnou koncentrací na psovoda s korektním prováděním cviků.

V základním postoji sedí klidný a pozorný pes těsně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. Krátká pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj, je možná po každém dokončeném cviku a pouze v základním postoji. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 vteřiny).

Ze základního postoje následuje zahájení cviku. Po nejméně 10-ti avšak nejvíce 15-ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi předsednutím a povelom pro přisednutí k noze, jakož i při příchodu psovoda k odloženému psovi a jeho posazením, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke psovi přistupovat zepředu nebo zezadu. Chyby v základním postoji či při zahájení cviku mají vliv na bodové hodnocení jednotlivých cviků. Obraty čelem vzad provádí psovod doleva. Při obratech může pes psovoda obcházet nebo se otáčet současně s ním, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo přiřazením, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Jméno psa ve spojení s jakýmkoli povelom je ovšem považováno za druhý povel.

Ovladatelnost bez vodítka musí být prokázána i při eventuelních přechodech mezi jednotlivými cviky. Pes jde se psovodem i pro aportovací činku. Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek. Činky připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Před prováděním aportu není dovoleno dávat psu činku do tlamy ani jinak jej motivovat.

Opomene-li psovod provedení některého cviku, je bez ztráty bodů vyzván rozhodčím k jeho provedení. Při posuzování každého cviku se musí brát zřetel na chování psa od okamžiku zahájení cviku základním postojem až po zakončení cviku.

Pokud pes neprovede požadovaný cvik ani na třetí zvukový povel, je cvik anulován. Neprovede-li pes část cviku ani na třetí zvukový povel, je cvik hodnocen nejvýše ve známce nedostatečně. Při použití jednoho zvukového povelu navíc je cvik hodnocen známkou uspokojivě, při použití dvou zvukových povelů navíc známkou nedostatečně. Příklady ztrát u 5-ti bodového cviku:

první zvukový povel navíc tzn. uspokojivě z 5 bodů = -1,5 bodů

druhý zvukový povel navíc tzn. nedostatečně z 5 bodů = - 2,5 bodů

Nejpozději na začátku oddílu poslušnosti musí rozhodčí překontrolovat vybavení předepsané zkušebním řádem. Používat se smějí pouze pomůcky, které odpovídají zkušebnímu řádu.

1. Ovladatelnost bez vodítka - 10 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

Zvukový povel se smí dát pouze při vyjití a zrněné rytmu chůze.

b) Provedení: Psovod s neupoutaným psem předstoupí před rozhodčího, zaujme základní postoj, podá mu hlášení. Na pokyn rozhodčího se odebere na výchozí bod. Na další pokyn rozhodčího zahájí cvik. Pes má ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorně a radostně následovat psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena a při zastavení si samostatně, rychle a přímo sednout. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem normálním tempem. Po obratu čelem vzad a po dalších 10-ti - 15-ti krocích předvede klus a pomalou chůzi (vždy po 10-ti krocích). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Různé rytmy chůze se musí zřetelně odlišovat svou rychlostí. Dle schématu se v normálním kroku provádějí vždy dva obraty vpravo, jeden vlevo a dva čelem vzad, po druhém obratu čelem vzad následuje zastavení. Obrat čelem vzad provádí psovod směrem doleva (otočením o 180 stupňů na místě), pes obejde psovoda obratem vpravo nebo provede na místě obrat vlevo o 180 stupňů. V průběhu jedné zkoušky je možná pouze jedna zobou variant.

Během prvního úseku chůze přímým směrem zazní ze vzdálenosti minimálně 15 m od psa v časovém odstupu 5-ti vteřin dva výstřely z pistole (ráže 6 mm). Pes se k výstřelům musí chovat lhostejně. Reaguje-li pes bázně, je diskvalifikován a jsou mu odebrány všechny dosud získané body. Na pokyn rozhodčího projde psovod se psem pohybující se skupinou nejméně čtyř osob. Jednu osobu musí obejít zprava a jednu zleva, a alespoň jednou se musí ve skupině zastavit. Rozhodčí smí požadovat opakování cviku. Na pokyn rozhodčího opustí psovod se psem skupinu a zaujme závěrečný základní postoj.

c) Hodnocení: předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždování psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování psovoda, šikmé a pomalé usedání je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod s neupoutaným psem u nohy v přímém směru. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes musí na zvukový povel „sedni“ ve směru chůze rychle posadit, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl. Po dalších 15-ti krocích se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně sedícímu psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Při tom psovod může psa obejít nebo se k němu přiřadit.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, chyby v zahájení cviku, pomalé sedání, neklidné a nepozorné sezení snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Zohlednit se musí i ostatní chybné chování. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

3. Odložení vleže za pochodu s přivoláním - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích si pes na zvukový povel „lehni“ v přímém směru rychle lehne, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl.

Po dalších cca 30-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně ležícímu psovi. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě" nebo použitím jeho jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo před psovoda. Na zvukový povel „k noze" si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena.

c) Hodnocení: Chyby v zahájení cviku, pomalé ulehnutí, neklidné ležení, pomalé nebo zpomalující se přiběhnutí, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

4. Odložení ve stoje za pochodu - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze", „stůj", „sedni"

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes na zvukový povel „stůj" ihned v přímém směru zastaví, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze či se ohlédl. Po dalších cca 15-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně stojícímu psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách se musí pes na pokyn rozhodčího a na zvukový povel „sedni" rychle a v přímém směru posadit.

c) Hodnocení: Chyby v zahájení cviku, pokračování v chůzi po zvukovém povelu, neklidné a nesoustředěné stání, popocházení, neklidné chování při návratu psovoda, pomalé sedání v závěru cviku snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

5. Aport volný - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „aport", „pusť", „k noze"

b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psovod na vzdálenost cca 10-ti kroků dřevěnou aportovací činku (váha 1000 g). Zvukový povel „aport" smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Není povolena změna v základním postoji psovoda. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „aport" rychle a přímo doběhnout k čince, ihned ji uchopit a stejně rychle a přímou cestou ji přinést zpět. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně ji drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pusť" neodebere. Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze" se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí, chyby při uchopení aportu, pomalé přinesení, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes aport nepřinese, je cvik hodnocen 0 body.

6. Aport skokem (100 cm) - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed" nebo „hop", „aport", „pusť", „k noze"

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí přes 100 cm vysokou skokovou překážku dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Zvukový povel „vpřed" smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed" nebo „hop" a „aport" (zvukový povel

„aport“ se smí vydat až během skoku psa přes překážku) překážku bez doteku přeskocit, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit, přes překážku skočit zpět a stejně rychle a přímou cestou jí přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně ji drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pust“ neodebere.

Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Dotkne-li se pes překážky snižuje se mu hodnocení až o 1 bod za každý skok, odrazi-li se od překážky až o 2 body za každý skok.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří částí (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky.

Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět. Následuje-li psovoda za překážku, je cvik hodnocen 0 body. Opustí-li své stanoviště, ale zastaví se před překážkou, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes při skoku vpřed překážku porazí, zopakuje se cvik, přičemž první skok je hodnocen na spodní hranici známky nedostatečné (- 4 body). Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován.

7. Aport šplhem - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“ nebo „hop“, „aport“, „pust“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí za stěnu dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed“ nebo „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ se smí vydat až během šplhu psa přes překážku) překonat stěnu šplhem, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit, přes stěnu se vrátit zpět a stejně rychle a přímou cestou jí přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně ji drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pust“ neodebere. Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla.

Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří částí (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky. Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své

stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně.

Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován a nesmí v oddíle B dále pokračovat.

8. Vysílání vpřed s odložením - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“, „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod se svým neupoutaným psem v přímém směru. Po 10-ti až 15-ti krocích dá psovod psovi současně s jednorázovým pokynem paže zvukový povel „vpřed“ a zastaví se. Pes musí cílevědomě, přímo a rychle běžet do určeného směru nejméně 30 kroků. Na pokyn rozhodčího pak dá psovod povel „lehni“, na který si pes musí okamžitě lehnout. Psovod smí ponechat zvednutou paži do směru vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné vybočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Jakákoli další pomoc psovoda, např. při povelu „vpřed“ nebo „lehni“ se taktéž odrazí v bodovém hodnocení. Když pes dosáhne požadované vzdálenosti, dá rozhodčí pokyn k odložení psa. Nenechá-li se pes povelům zastavit, je cvik hodnocen 0 body.

Povel pro odložení navíc = - 1,5 bodů

Druhý povel pro odložení navíc = - 2,5 bodů

Pes se nechá povelům zastavit, ale nelehne si ani na druhý povel = - 3,5 bodů

Vzdáli-li se pes z místa odložení nebo vrátí-li se zpět ke psovodovi, je cvik hodnocen 0 body.

9. Dlouhodobé odložení - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Před započítáním oddílu B druhého psa odloží psovod ze základního postoje na místě určeném rozhodčím svého psa zvukovým povelům „lehni“, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté se bez ohlížení vzdálí a ve vzdálenosti nejméně 30 kroků na dohled od psa zády k němu zůstane klidně stát. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet po dobu předvádění cviků č. 1 až 7 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdálí-li se pes z místa před ukončením cviku č. 4 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body. Opustí-li pes místo odložení po ukončení cviku č. 4 druhého psa, obdrží dílčí hodnocení. Jde-li pes vracejícímu se psovodovi naproti, je mu bodové hodnocení sníženo až o 3 body.

IPO-2 - oddíl C obrana

Cvik 1: Vyhledání figuranta	5 bodů
Cvik 2: Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3: Pokus o útěk figuranta	10 bodů
Cvik 4: Obrana psa při hlídání	20 bodů
Cvik 5 : Zadní doprovod	5 bodů
Cvik 6: Přepad psa při doprovodu	30 bodů
Cvik 7: Útok na psa z pohybu	20 bodů
Celkem:	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů, 3 úkryty po každé straně. Potřebné značky musí být pro psovoda, rozhodčího a figuranta dobře viditelné.

Pokud figurant při cviku potřebuje psa nepřetržitě sledovat, není bezpodmínečně nutné, aby stál během hlídání zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo. Je ponecháno na psovodovi, jakým způsobem odebírá figurantovi obušek. Psovod podává rozhodčímu hlášení v základním postoji s neupoutaným psem. Poté zaujme výchozí pozici ke cviku „vyhledání figuranta“ . Ze základního postoje je pes vyslán na pokyn rozhodčího k vyhledání.

Značky předepsané zkušebním řádem musí být dobře viditelné pro psovoda, rozhodčího i figuranta. Značí se:

- stanoviště psovoda k odvolání psa z úkrytu
- stanoviště figuranta před útekem a místo, kde je útěk ukončen
- místo pro odložení psa před útekem figuranta
- stanoviště psovoda pro provedení cviku „útok na psa z pohybu“

Psům, kteří při cvicích obrany selžou nebo se nechají odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen bez zadání bodů.

Zvukový povel „pust“ je bez bodové ztráty při všech cvicích obrany povolen pouze jednou (viz tabulka hodnocení).

Váhavé puštění	Zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Nepuštění ani po druhém zvukovém povelu
0,5 - 3,0	3,0	3,5 - 6,0	6,0	6,5 - 9,0	Diskvalifikace

1. Vyhledání figuranta (4 úkryty) - 5 bodů

a) Zvukové povely: „revír“, „ke mě“ (povel „ke mě“ se smí použít i ve spojení se jménem psa).

b) Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psovod s neupoutaným psem se postaví na stanoviště mezi druhým a třetím úkrytem tak, aby mohl psa vysílat do obou stran. Provádění oddílu C začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel „revír“ a posunkový povel napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes rychle vyběhnout od psovoda ke třetímu úkrytu a ten cílevědomě, těsně a soustředěně oběhnout.

Jakmile pes úkryt oběhne, zavolá jej psovod zvukovým povel „ke mně“ zpět, a za pohybu jej vysílá dalším zvukovým povel „revír“ k dalším úkrytům. Psovod se pohybuje po dobu vyhledávání normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí opustit. Pes musí být vždy před ním. Jakmile přiběhne pes k úkrytu, ve kterém se nachází figurant, musí psovod zůstat stát, další zvukové a posunkové povely nejsou dovoleny.

c) Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, váhavé a nepříliš těsné obíhání úkrytů snižují bodové hodnocení.

Chybné je:

- nezaujmutí klidného a soustředěného základního postoje na počátku cviku,
- nadbytečné zvukové nebo posunkové povely,
- nedodržení středové linie při postupu psovoda,
- nedodržení normálního rytmu chůze při postupu psovoda,
- daleké revírování,
- samostatné revírování bez reakce na zvukové povely psovoda,
- neoběhnutí, případně nepozorné obíhání,
- nedostatky ve vedení a ovládání psa.

Nenajde-li pes figuranta ani při třetím vyslání na poslední úkryt, je jeho práce v oddílu C zkoušky ukončena. Pokud je pes v průběhu cviku na povel psovoda odvolán k noze, je oddíl C zkoušky taktéž ukončen („ukončení“ bez zápisu bodů, body na akci dosud získané zůstávají).

2. Vystavení a vyštěkání - 10 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Pes musí figuranta aktivně, soustředěně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta naskakovat, dotýkat se ho, ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího po cca 20-ti vteřinách štěkání jde psovod do vzdálenosti 5-ti kroků k úkrytu. Na další pokyn rozhodčího si psa přivolá k noze, a postaví se s ním do základního postoje.

c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování až do samostatného vydání zvukového povelu psovoda, které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psovodem, snižují bodové hodnocení. Za nepřerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou mu sraženy 2 body. Pokud pes neštěká, ale zůstane pozorně a aktivně hlídat figuranta, je mu sraženo 5 bodů. Při obtěžování figuranta psem, jako např. narážením do figuranta či naskakováním na figuranta, se sráží až 2 body, při zákusu až 9 bodů.

Pokud pes figuranta v úkrytu napadne a samostatně nepustí, obdrží psovod výzvu, aby se přemístil na značku ve vzdálenosti 5-ti kroků od úkrytu. Je mu dovoleno psa odvolat jednorázovým

povalem " k noze", (nesmí se použít povel „pust“). Nepřijde-li pes, je dvojice diskvalifikována. Uposlechne -li povelu, je cvik hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (- 9 bodů).

Při napadení (ne pouhých nárazech) do jiných částí těla figuranta mimo ochranný rukáv je pes diskvalifikován.

Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psovodovi pokyn k opuštění pomyslné středové osy, může jej psovod k figurantovi ještě jednou vyslat.

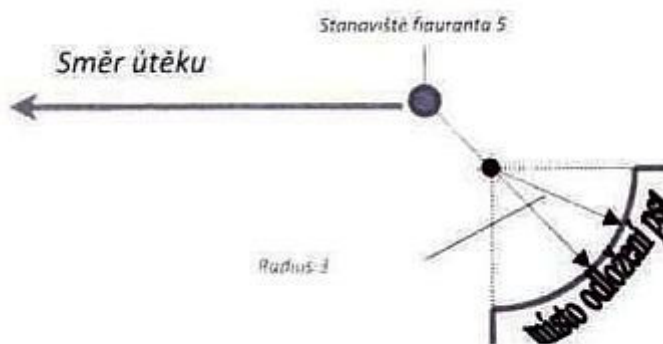
Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen na spodní hranici známky nedostatečné (- 9 bodů).

Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C ukončeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodovi nebo přijde-li k němu před povelu, následuje dílčí hodnocení v rámci známky nedostatečné.

3. Pokus o útěk figuranta - 10 bodů

a) Zvukové povely: „k noze“ „lehni“, „drž“, „pust“

b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyzve psovod figuranta k opuštění úkrytu. Figurant se přemístí normálním krokem na značku. Na další pokyn rozhodčího pak psovod se psem u nohy odejde na místo určené k odložení psa. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Před vydáním zvukového povelu „lehni“ pes samostatně, a rychle zaujme základní postoj. Na zvukový povel „lehni“ se pak musí rychle položit (max. 50 cm od vyznačeného místa) a v této pozici klidně, jistě a soustředěně sledovat figuranta. Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psovod ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat psa, figuranta a rozhodčího.

Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Na zvukový povel psovoda „drž“ musí pes bez zaváhání figurantovi energickým a silným zákusem v útěku zabránit. Útok musí směřovat pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes musí sám nebo na povel pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta a pozorně jej střežit.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlá a energická reakce psa na prchajícího figuranta a jeho pronásledování ukončené přesvědčivým zadržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými

body. Zůstane-li pes ležet, či do vzdálenosti cca 20-ti kroků útěku figuranta zadržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C zkoušky ukončeno.

Pokud pes figuranta zadrží bez zvukového povelu psovoda, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání - 20 bodů

a) Zvukové povelu: „pust“, „sedni“

b) Provedení: Během hlídání figuranta, které trvá cca 5 vteřin, podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Pes se musí energickým a silným zákusem bez ovlivňování psovodem ubránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. V této fázi se klade důraz především na aktivitu a stabilitu psa. Rány obuškem směřují směrovat pouze na méně citlivá místa. Pes se musí k úderům chovat lhostejně a během cviků obran musí ukázat plný, energický a především pevný zákus. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímou cestou ke svému psovi a na zvukový povel „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Obušek figurantovi neodebírání.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými body. Neodolá-li pes zátěži figuranta, neudrží-li se na rukávu a nechá-li se odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo jej velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

5. Zadní doprovod - 5 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: V návaznosti na cvik č. 4 následuje zadní doprovod figuranta do vzdálenosti asi 30-ti kroků. Průběh doprovodu určí rozhodčí. Psovod vyzve figuranta k chůzi a jde se psem, kterého má volně u nohy, ve vzdálenosti 5-ti kroků za ním. Pes musí figuranta pozorně střežit. Vzdálenost 5-ti kroků musí být dodržena v průběhu celého doprovodu.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: pozorné sledování figuranta, klidná chůze psa, dodržení vzdálenosti 5-ti kroků.

6. Přepad psa při doprovodu - 30 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „pust“, „sedni“

b) Provedení: Při doprovodu následuje na pokyn rozhodčího bez zastavení přepad psa figurantem. Bez ovlivňování psovodem se musí pes bez váhání energickým a silným zákusem ubránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, musí psovod zůstat na místě, na kterém se právě nachází. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodovi pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pust“. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu „pust“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelu „sedni“ ho uvede do základního postoje. Pak odebere figurantovi obušek.

Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20-ti kroků. Jeden zvukový povel „k noze“ je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže je mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení první části oddílu C.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky : rychlé a přesvědčivé zadrženi, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje figuranta (např. naskakováním) je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodů, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkušky ukončeno.

7. Útok na psa z pohybu - 20 bodů

a) Zvukové povely: „sedni“, „drž“, „pust“, „sedni“

b) Provedení: Psovod se psem je odeslán na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Na úrovni prvního úkrytu se psovod zastaví a otočí se. Zvukovým povelu „sedni“ uvede psa do základního postoje. Psovod si klidně sedícího psa smí přidržet za obojek, ale nesmí jej ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí figurant vybavený obuškem z úkrytu, běží ke středové ose prostoru. Zde se otočí proti psovodovi se psem a křikem s výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se ke dvojici přiblíží na vzdálenost 50 - 40 kroků, psovod psa na pokyn rozhodčího zvukovým povelu „drž“ vyšle. Pes musí bez váhání útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit své stanoviště.

Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel „pust“. Nepustili pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodovi pokyn k vydání až

dvou dalších zvukových povelů "pust'". Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při vydání povelu „pust'“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorné jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým směrem ke psu a zvukovým povelům „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Obušek figurantovi odebírá.

Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20-ti kroků. Povolen je jeden zvukový povel "k noze". Pes jde po pravé straně figuranta tak, že se nachází mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta pozorně střežit, nesmí na něj naskakovat ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C zkoušky. Na pokyn rozhodčího odstoupí psovod se psem 5 kroků, upoutá psa na vodítko. Poté figurant opustí prostor.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění a pozorné hlídání těsně u figuranta.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

IPO-3

dělí se na:

oddíl A	100 bodů
oddíl B	100 bodů
oddíl C	100 bodů
Celkem	300 bodů

IPO-3 oddíl A stopa

Cizí stopa, nejméně 600 kroků, 5 úseků, 4 lomy (cca 90°), 3 předměty, nejméně 60 min stará, časový limit pro vypracování 20 minut.

Sledování stopy:	79 bodů
Předměty (7 + 7 + 7)	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Delegovanému rozhodčímu, případně zodpovědné osobě přísluší rozvrhnutí průběhu stopy, zaškolení kladečů stop, dohlížení na pokládání stop. Průběh jednotlivých stop se musí přizpůsobit terénu, který je k dispozici. Vhodným terénem je jakýkoliv přírodní terén, jako např. louka, pole. Je třeba vyvarovat se toho, aby průběh stopy byl zjištělný zrakem. Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti.

Stopy jsou pokládány normální chůzi. Kladeč nesmí pomáhat psovi nepřírozenou chůzí na úsecích, lomech a při pokládání předmětů.

Kladeč ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo zodpovědné osobě předměty. Zdrží se krátce na nášlapu a pak jde bez zastavení normálním krokem v určeném směru, aniž by záměrně narušoval podklad. Odstup od jednotlivých úseků stopy musí být alespoň 30 kroků.

Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem, přičemž musí být umožněn psovi přechod na další úsek. Záměrné narušování povrchu terénu nebo přerušování chůze není dovoleno. Během pokládání stop se psod musí nacházet mimo dohled.

Použity mohou být dobře napachované předměty (nejméně 30 min.). V průběhu jedné stopy musí být pokládány rozdílné předměty (např.: kůže, textil, dřevo). Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 -3 cm široké a 0,5 -1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem, druhý předmět dle pokynů rozhodčího a třetí na konec stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu pokračuje kladeč v přímém směru ještě několik kroků.

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí dávat na začátku stopy a po označení předmětu, případně po chybném označení.

b) Provedení: Psod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes zad' psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přídatných řemenů). Na výzvu se hlásí psod se psem upoutaným na rozvinuté stopovací šňůře rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě je nutno zdržet se nátlaku na psa. Samonavíjecí vodítka nejsou povolena.

Kontrola vodítka, obojku a stopovacího postroje je možná pouze před zahájením zkoušky. Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Při uvedení (i při opětovném nasazení po nalezení předmětu) musí pes pracovat samostatně. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a s nízkým nosem zachytit. Zachycení stopy musí provést samostatně bez pomoci psoda (mimo povelu „hledej“ nebo „stopa“). Uvedení na stopu není nijak časově limitováno. Po třetím neúspěšném pokusu o uvedení psa na stopu přímo na nášlapu je práce na stopě ukončena. Pes musí stopu sledovat s nízkým nosem, intenzívně, vytrvale a pokud možno rovnoměrným tempem (závislým na obtížnosti terénu). Psod nemusí následovat psa ve stopě. Psod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při práci na volno zachovává od psa odstup 10 m. Drží-li psod stopovací vodítko v ruce, smí být provedené. Není chybou, pokud se vodítko dotýká země.

Lomy musí pes vypracovávat s jistotou. Po vypracování lomu musí pes ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy. V blízkosti lomu musí psod dle možnosti zachovávat předepsaný odstup od psa. Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psodovi. Pokud pes předmět zvedne a vrací se s ním k psodovi, psod se zastaví a zůstane stát. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes leží u předmětu mírně šikmo není to chyba, chybné je ovšem, lehne-li si k předmětu bokem nebo se otočí ke psodovi. Předměty, které pes nalezne s pomoci psoda, platí

za nenalezené. To je např. pokud pes předmět neoznačí a díky působení psovoda, ať už vodítkem či zvukovým povelům, mu v pokračování na stopě zamezí.

Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Při odebrání nebo zvednutí předmětu se musí psovod postavit vedle nebo v těsné blízkosti za psa. Pes se musí až do znovunasazení na stopu chovat klidně a zachovat polohu při označování nebo zvedání. Z této polohy je pak na krátkém vodítku psovodem opět nasazen na stopu.

Pes smí být pochválen krátce pouze po označení předmětu. Po ukončení práce na stopě psovod ukáže rozhodčímu nalezené předměty. Hraní si se psem nebo jeho krmení po označení posledního předmětu před odhlášením a zhodnocením rozhodčím není povoleno. Odhlášení probíhá v základním postoji.

Rozhodčí a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psův a pes). Rozhodčí si zvolí takovou vzdálenost od psa, aby ho při práci nerušil, aby se psovod necítil omezován a přitom mohl pozorovat dění a vlivy na stopě, eventuálně rozpoznat pomoc psovoda či slyšet jeho zvukové povely. Rozhodčí musí následovat psovoda po celé délce stopy.

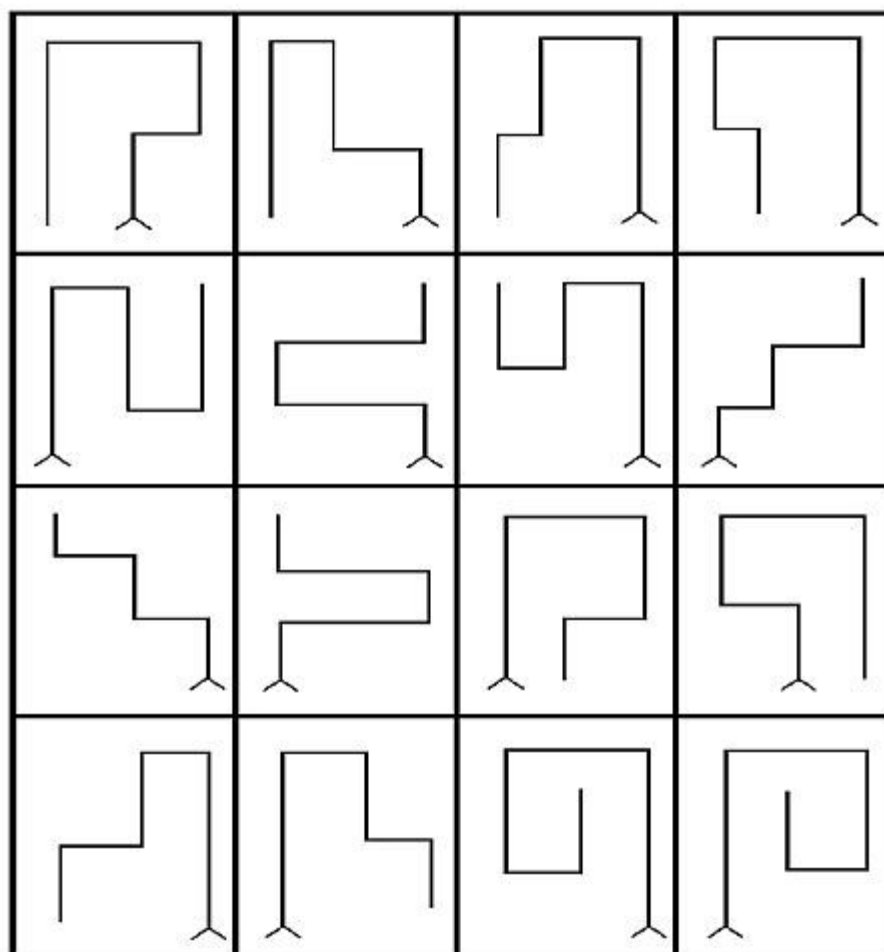
c) Hodnocení: Hodnocení oddílu A začíná v okamžiku uvedení předváděného psa. Od psa se požaduje přesvědčivá, intenzivní a vytrvalá práce.

Příliš rychlá nebo pomalá práce na stopě není kritériem hodnocení, zvláště pak tehdy, pokud je stopa vypracovávána intenzivně, rovnoměrně a přesvědčivě, a pokud pes při ni působí pozitivním dojmem. Ověřování bez opuštění stopy není chybné. Nepřesná práce, kroužení na lomech, stále povzbuzování psa, pomoc vodítkem v průběhu stopy, chybné zvedání nebo označování předmětů, označování předmětů, které nebyly na stopu umístěny kladečem, snižují bodové hodnocení až o 4 body. Výrazně nepřesná práce, práce s chybějící intenzitou, neklidná práce, vyměšování se na stopě, chytání myši atd. snižují bodové hodnocení vždy až o 8 bodů.

Když pes opustí stopu o více jak délku stopovacího vodítka, je jeho práce ukončena. Opustí-li pes stopu a je při tom přidržován psovodem, je psovod rozhodčím vyzván k následování psa. Pokud tuto výzvu neuposlechne, rozhodčí jeho práci ukončí. Pokud během časového limitu pro vypracování pes nedojde na konec stopy, rovněž ukončí rozhodčí jeho práci. Výkon předvedený do ukončení práce se hodnotí. Je chybné pokud pes na jedné stopě některé předměty zvedá a jiné označuje. Bodově hodnoceny jsou pouze ty předměty, které pes vypracuje předem nahlášeným způsobem. Za nenalezené předměty se body neuděluji.

Pokud pes v průběhu práce na stopě objeví zvěř a projeví se u něj lovecký pud, může ho psovod usměrnit povelmi lehni. Na pokyn rozhodčího pak pokračuje v další práci. Pokud se mu to nepodaří, je ze zkoušky vyloučen (hodnocení: diskvalifikace z důvodu neposlušnosti). Pokud pes ztratí o stopu zájem, může být jeho práce ukončena to i když se stále na stopě nachází.

Následně zobrazené tvary stop se mohou pokládat i zrcadlovitě.

IPO-3 - oddíl B poslušnost

Cvik 1:	Ovladatelnost bez vodítka	10 bodů
Cvik 2:	Odloženi vsedě za pochodu	10 bodů
Cvik 3:	Odloženi vleže za poklusu s přivoláním	10 bodů
Cvik 4:	Odloženi ve stoje za poklusu s přivoláním	10 bodů
Cvik 5:	Aport volný	10 bodů
Cvik 6:	Aport skokem	15 bodů
Cvik 7:	Aport šplhem	15 bodů
Cvik 8:	Vysílání vpřed s odložením	10 bodů
Cvik 9:	Dlouhodobé odložení	10 bodů
Celkem		100 bodů

Všeobecná ustanovení

Ve stupni IPO-3 nastupuje psovod s neupoutaným psem a v základním postoji podá rozhodčímu hlášení. Rozhodčí dává pokyn k zahájení každého cviku. Vše ostatní, jako obraty, zastavení, změny rytmu chůze atd. se provádí bez pokynu rozhodčího. Každý cvik začíná a končí v základním postoji.

V základním postoji stojí psovod sportovně. Rozkročený postoj není dovolen. Základní postoj zaujímá psovod ve chvíli, kdy druhý psovod, jenž vede svého psa na místo dlouhodobého odložení, taktéž zaujme základní postoj. Od tohoto momentu začíná posuzování obou psů. Během všech cviků je požadována radostná práce s nezbytnou koncentrací na psovoda s korektním prováděním cviků .

V základním postoji sedí klidný a pozorný pes těsně v přímém směru po levé straně psovoda tak, že rameno psa je souběžné s kolenem psovoda. Zaujmutí základního postoje před zahájením každého cviku je povoleno pouze jednou. Krátká pochvala psa, po které může psovod zaujmout nový základní postoj, je možná po každém dokončeném cviku a pouze v základním postoji. Mezi pochvalou a zahájením dalšího cviku musí být dodržen zřetelný časový odstup (cca 3 vteřiny).

Ze základního postoje následuje zahájení cviku. Po nejméně 10-ti avšak nejvíce 15-ti krocích dává psovod psu zvukový povel k jeho provedení. Mezi předsednutím a povelu pro přisednutí k noze, jakož i při příchodu psovoda k odloženému psovi a jeho posazením, musí být zachovány zřetelné přestávky (cca 3 vteřiny). Psovod může ke psovi přistupovat zepředu nebo zezadu. Chyby v základním postoji či při zahájení cviku mají vliv na bodové hodnocení jednotlivých cviků. Obraty čelem vzad provádí psovod doleva. Při obracech může pes psovoda obcházet nebo se otáčet současně s ním, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Po předsednutí může pes zaujmout základní postoj u nohy psovoda jeho obcházením nebo přiřazením, vždy však stejným způsobem v průběhu celé zkoušky. Místo zvukového povelu pro přivolání může být použito jméno psa. Jméno psa ve spojení s jakýmkoli povelu je ovšem považováno za druhý povel.

Ovladatelnost bez vodítka musí být prokázána i při eventuelních přechodech mezi jednotlivými cviky. Pes jde se psovodem i pro aportovací činku. Při provádění aportu je povoleno použít jen dřevěných aportovacích činek. Činky připravuje pořadatel a musí být využity všemi účastníky. Před prováděním aportu není dovoleno dávat psu činku do tlamy ani jinak jej motivovat.

Opomene-li psovod provedení některého cviku, je bez ztráty bodů vyzván rozhodčím k jeho provedení. Při posuzování každého cviku se musí brát zřetel na chování psa od okamžiku zahájení cviku základním postojem až po zakončení cviku.

Pokud pes neprovede požadovaný cvik ani na třetí zvukový povel, je cvik anulován. Neprovede-li pes část cviku ani na třetí zvukový povel, je cvik hodnocen nejvýše ve známce nedostatečně. Při použití jednoho zvukového povelu navíc je cvik hodnocen známkou uspokojivě, při použití dvou zvukových povelů navíc známkou nedostatečně. Příklady ztrát u 5-ti bodového cviku:

první zvukový povel navíc tzn. uspokojivě z 5 bodů = -1,5 bodů

druhý zvukový povel navíc tzn. nedostatečně z 5 bodů = - 2,5 bodů

Nejpozději na začátku oddílu poslušnosti musí rozhodčí překontrolovat vybavení předepsané zkušební řádem. Používat se smějí pouze pomůcky, které odpovídají zkušebnímu řádu.

1. Ovladatelnost bez vodítka - 10 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“ Zvukový povel se smí dát pouze při vyjití a změně rytmu chůze.

b) Provedení: Psovod s neupoutaným psem předstoupí před rozhodčího, zaujme základní postoj, podá mu hlášení. Na pokyn rozhodčího se odebere na výchozí bod. Na další pokyn rozhodčího zahájí cvik. Pes má ze základního postoje na zvukový povel „k noze“ pozorně a radostně následovat psovoda po jeho levé straně, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena a při zastavení si samostatně, rychle a přímo sednout. Nejprve jde psovod se psem bez zastavení 50 kroků přímým směrem normálním tempem. Po obratu čelem vzad a po dalších 10-ti - 15-ti krocích

předvede klus a pomalou chůzi (vždy po 10-ti krocích). Přechod z poklusu do pomalé chůze musí být proveden bez mezikroků. Různé rytmy chůze se musí zřetelně odlišovat svou rychlostí. Dle schématu se v normálním kroku provádějí vždy dva obraty vpravo, jeden vlevo a dva čelem vzad, po druhém obratu čelem vzad následuje zastavení. Obrat čelem vzad provádí psovod směrem doleva (otočením o 180 stupňů na místě), pes obejde psovoda obratem vpravo nebo provede na místě obrat vlevo o 180 stupňů. V průběhu jedné zkoušky je možná pouze jedna z obou variant.

Během prvního úseku chůze přímým směrem zazní ze vzdálenosti minimálně 15 m od psa v časovém odstupu 5-ti vteřin dva výstřely z pistole (ráže 6 mm). Pes se k výstřelům musí chovat lhostejně. Reaguje-li pes bázlivě, je diskvalifikován a jsou mu odebrány všechny dosud získané body. Na pokyn rozhodčího projde psovod se psem pohybující se skupinou nejméně čtyř osob. Jednu osobu musí obejít zprava a jednu zleva, a alespoň jednou se musí ve skupině zastavit. Rozhodčí smí požadovat opakování cviku. Na pokyn rozhodčího opustí psovod se psem skupinu a zaujme závěrečný základní postoj.

c) Hodnocení: předbíhání, vychylování psa do stran, zpoždování psa, dodatečné zvukové povely, pomoc tělem, nepozornost, překážení nebo obtěžování psovoda, šikmé a pomalé usedání je hodnoceno ztrátovými body.

2. Odložení vsedě za pochodu - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod s neupoutaným psem u nohy v přímém směru. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes musí na zvukový povel „sedni“ ve směru chůze rychle posadit, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus chůze, či se ohlédl. Po dalších 15-ti krocích se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidné avšak pozorné sedícímu psovi. Na pokyn rozhodčího jde psovod zpět ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Při tom psovod může psa obejít nebo se k němu přiřadit.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, chyby v zahájení cviku, pomalé sedání, neklidné a nepozorné sezení snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Zohlednit se musí i ostatní chybné chování. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

3. Odložení vleže za poklusu s přivoláním - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „lehni“, „ke mě“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje vyjde psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Po 10-ti až 15-ti krocích normální chůzi následuje 10 až 15 kroků v poklusu. Poté si pes na zvukový povel „lehni“ v přímém směru rychle lehne, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus běhu či se ohlédl. Po dalších cca 30-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorné ležícímu psovi. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě“ nebo použitím jeho jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo před psovoda. Na zvukový povel „k noze“ si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena.

c) Hodnocení: Chyby v zahájení cviku, pomalé ulehnutí, neklidné ležení, pomalé nebo zpomalující se přiběhnutí, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

4. Odložení ve stoje za poklusu s přivoláním - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „k noze“, „stůj“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje vyběhne psovod s neupoutaným psem přímým směrem. Po 10-ti až 15-ti krocích se pes na zvukový povel „stůj“ ihned v přímém směru zastaví, aniž by se psovod zastavil, změnil rytmus běhu či se ohlédl. Po dalších 30-ti krocích přímým směrem se psovod zastaví a okamžitě se otočí ke klidně avšak pozorně stojícímu psovi. Na pokyn rozhodčího si psa zvukovým povel „ke mě“ nebo použitím jména přivolá. Pes musí radostně a rychle přiběhnout a sednout si těsně a přímo před psovoda. Na zvukový povel „k noze“ si pak rychle a v přímém směru sedne po levé straně psovoda, svým ramenem v úrovni jeho kolena.

c) Hodnocení: Chyby v zahájení cviku, pokračování v chůzi po zvukovém povelu, neklidné a nesoustředěné stání, popocházení, neklidné chování při návratu psovoda, pomalé sedání v závěru cviku snižují bodové hodnocení. Pokud pes zaujme jinou než požadovanou polohu, odečte se mu 5 bodů. Opuštění místa odložení o více než 3 kroky anuluje cvik.

5. Aport volný - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „aport“, „pusť“, „k noze“

b) Provedení: Ze základního postoje odhodí psovod na vzdálenost cca 10-ti kroků dřevěnou aportovací činku (váha 2000 g). Zvukový povel „aport“ smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Není povolena změna v základním postoji psovoda. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „aport“ rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit a stejně rychle a přímou cestou ji přinést zpět. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně ji drží tak dlouho, dokud mu ji po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pusť“ neodebere. Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí, chyby při uchopení aportu, pomalé přinesení, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečné. Pokud pes aport nepřinese, je cvik hodnocen 0 body.

6. Aport skokem - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“ nebo „hop“, „aport“, „pusť“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před překážkou. Ze základního postoje odhodí přes 100 cm vysokou skokovou překážku dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Zvukový povel „vpřed“ smí dát až v okamžiku, kdy činka klidně leží. Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed“ nebo „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ se smí vydat až během skoku psa přes překážku) překážku bez doteku přeskočit, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned jí uchopit, přes překážku skočit zpět a stejně rychle a přímou cestou ji přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně jí drží tak dlouho, dokud mu jí po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pusť“ neodebere.

Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla. Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení. Dotkne-li se pes překážky, snižuje se mu hodnocení až o 1 bod za každý skok, odrazí-li se od překážky až o 2 body za každý skok.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří částí (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky.

Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou, nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět. Následuje-li psovoda za překážku, je cvik hodnocen 0 body. Opustí-li své stanoviště, ale zastaví se před překážkou, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Pokud pes při skoku vpřed překážku porazí, zopakuje se cvik, přičemž první skok je hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (- 4 body). Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován.

7. Aport šplhem - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“ nebo „hop“, „aport“, „pust“, „k noze“

b) Provedení: Psovod se psem zaujme základní postoj nejméně 5 kroků před šikmou stěnou. Ze základního postoje odhodí za stěnu dřevěnou aportovací činku (váha 650 g). Neupoutaný pes, který klidně sedí vedle psovoda, musí na povel „vpřed“ nebo „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ se smí vydat až během šplhu psa přes překážku) překonat stěnu šplhem, rychle a přímo doběhnout k čince, ihned ji uchopit, přes stěnu se vrátit zpět a stejně rychle a přímou cestou jí přinést. S činkou si pak předsedne v přímém směru těsně před psovoda a klidně jí drží tak dlouho, dokud mu ji po pauze cca 3 vteřiny psovod zvukovým povel „pust“ neodebere.

Po odevzdání musí psovod klidně držet činku v připážené ruce po pravé straně těla.

Na zvukový povel „k noze“ se pes musí rychle a v přímém směru posadit po levé straně psovoda, svým ramenem na úrovni psovodova kolena. V průběhu celého cviku nesmí psovod opustit své stanoviště.

c) Hodnocení: Chyby v základním postoji, pomalé vyběhnutí a slabý skok, chyby při uchopení aportu, pomalý a slabý skok zpět, upuštění činky, hraní si s činkou nebo její překusování, rozkročený postoj psovoda, chyby při předsednutí a zakončení cviku snižují bodové hodnocení.

Dílčí hodnocení cviku je možné, jen pokud z jeho tří částí (skok vpřed - přinesení činky - skok zpět) dojde k provedení nejméně jednoho skoku a dílčího cviku přinesení činky.

Bezchybně provedené skoky a přinesení činky = 15 bodů

Skok vpřed nebo zpět neproveden, činka bezchybně přinesena = 10 bodů

Skoky vpřed a zpět provedeny bezchybně, činka nepřinesena = 0 bodů

Odhodí-li psovod činku příliš stranou nebo je-li pro psa špatně viditelná, může psovod bez ztráty bodů po požádání rozhodčího či na jeho přímý pokyn odhození předmětu zopakovat. Pes musí zůstat sedět.

Pomoc psovoda, i když neopustí své stanoviště, je hodnocena ztrátovými body. Opustí-li psovod své stanoviště před zakončením cviku, hodnotí se provedení cviku ve známce nedostatečně. Když pes ani na třetí povel činku neodevzdá, je diskvalifikován.

8. Vysílání vpřed s odložením - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „vpřed“, „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Ze základního postoje jde psovod se svým neupoutaným psem v přímém směru. Po 10-ti až 15-ti krocích dá psovod psovi současně s jednorázovým pokynem paže zvukový povel „vpřed“ a zastaví se. Pes musí cílevědomě, přímo a rychle běžet do určeného směru nejméně 30 kroků. Na pokyn rozhodčího pak dá psovod povel „lehni“, na který si pes musí okamžitě lehnout. Psovod smí ponechat zvednutou paži do směru vyslání psa až do jeho ulehnutí. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Chyby v provedení, následování psa psovodem po jeho vyběhnutí, pomalý běh psa vpřed, silné vybočení ze směru, krátká vzdálenost, váhavé nebo předčasné ulehnutí psa, neklidné odložení, případně změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Jakákoli další pomoc psovoda, např. při povelu „vpřed“ nebo „lehni“ se taktéž odrazívá bodovém hodnocení.

Když pes dosáhne požadované vzdálenosti, dá rozhodčí pokyn k odložení psa. Nenechá-li se pes povelům zastavit, je cvik hodnocen 0 body.

Povel pro odložení navíc = - 1,5 bodů

Druhý povel pro odložení navíc = - 2,5 bodů

Pes se nechá povelům zastavit, ale nelehne si ani na druhý povel = - 3,5 bodů

Vzdálí-li se pes z místa odložení nebo vrátí-li se zpět ke psovodovi, je cvik hodnocen 0 body.

9. Dlouhodobé odložení - 10 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „lehni“, „sedni“

b) Provedení: Před započítáním oddílu B druhého psa odloží psovod ze základního postoje na místě určeném rozhodčím svého psa zvukovým povelům „lehni“, aniž by u něj zanechal vodítko či jakýkoli jiný předmět. Poté se bez ohlížení vzdáli nejméně 30 kroků mimo dohled psa do úkrytu. Pes musí klidně, bez vlivu psovoda ležet po dobu předvádění cviků č. 1 až 7 druhým psem. Na pokyn rozhodčího jde psovod ke svému psovi a postaví se po jeho pravé straně. Po cca 3 vteřinách na pokyn rozhodčího a zvukový povel „sedni“ zaujme pes rychle a v přímém směru základní postoj.

c) Hodnocení: Neklidné chování psovoda, stejně jako jakákoli jeho skrytá pomoc, neklidné ležení psa, případně předčasná změna polohy při příchodu psovoda snižují bodové hodnocení. Pokud pes sedí nebo stojí, ale neopustí místo odložení, následuje dílčí hodnocení. Vzdálí-li se pes z místa před ukončením cviku č. 6 druhého psa o více jak 3 metry, hodnotí se tento cvik 0 body. Opustí-li pes místo odložení po ukončení cviku č. 6 druhého psa, obdrží dílčí hodnocení. Jde-li pes vracejícímu se psovodovi naproti, je mu bodové hodnocení sníženo až o 3 body.

IPO-3 - oddíl C obrana

Cvik 1: Vyhledání figuranta	10 bodů
Cvik 2: Vystavení a vyštěkání	10 bodů
Cvik 3: Pokus o útěk figuranta	10 bodů
Cvik 4: Obrana psa při hlídání	20 bodů

Cvik 5: Zadní doprovod	5 bodů
Cvik 6: Přepad psa při doprovodu	15 bodů
Cvik 7: Útok na psa z pohybu	10 bodů
Cvik 8: Obrana psa při hlídání	20 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Po delších stranách vhodného prostoru je rozestavěno 6 úkrytů, 3 úkryty po každé straně. Potřebné značky musí být pro psovoda, rozhodčího a figuranta dobře viditelné.

Pokud figurant při cviku potřebuje psa nepřetržitě sledovat, není bezpodmínečně nutné, aby stál během hlídání zcela bez hnutí. Nesmí ale dělat žádné výhrůžné nebo obranné pohyby. Ochranným rukávem si chrání své tělo. Je ponecháno na psovodovi, jakým způsobem odebírá figurantovi obušek. Psovod podává rozhodčímu hlášení v základním postoji s neupoutaným psem. Poté zaujme výchozí pozici ke cviku „vyhledání figuranta“. Ze základního postoje je pes vyslán na pokyn rozhodčího k vyhledání.

Značky předepsané zkušebními řádem musí být dobře viditelné pro psovoda, rozhodčího i figuranta. Značí se:

- stanoviště psovoda k odvolání psa z úkrytu
- stanoviště figuranta před útekem a místo, kde je útek ukončen
- místo pro odložení psa před útekem figuranta
- stanoviště psovoda pro provedení cviku „útok na psa z pohybu“

Psům, kteří při cvicích obrany selžou nebo se nechají odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen bez zadání bodů.

Zvukový povel „pust“ je bez bodové ztráty při všech cvicích obrany povolen pouze jednou (viz tabulka hodnocení).

Váhavé pouštění	Zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s okamžitým puštěním	Druhý zvukový povel navíc s váhavým puštěním	Nepuštění ani po druhém zvukovém povelu
0,5 - 3,0	3,0	3,5 - 6,0	6,0	6,5 - 9,0	Diskvalifikace

1. Vyhledání figuranta (6 úkrytů) - 5 bodů

a) Zvukové povely: „revír“, „ke mě“ (povel „ke mě“ se smí použít i ve spojení se jménem psa“).

b) Provedení: Figurant je ukryt v posledním úkrytu tak, aby nebyl pro psa viditelný. Psovod s neupoutaným psem se postaví na stanoviště před prvním úkrytem, tak aby mohl psa vysílat do obou stran. Provádění oddílu C začíná na pokyn rozhodčího. Na krátký zvukový povel „revír“ a posunkový povel napřažením pravé nebo levé paže, který může být opakován, musí pes rychle vyběhnout od psovoda ke třetímu úkrytu a ten cílevědomě, těsně a soustředěně oběhnout.

Jakmile pes ukryt oběhne, zavolá jej psovod zvukovým povel „ke mně“ zpět, a za pohybu jej vysílá dalším zvukovým povel „revír“ k dalším úkrytům. Psovod se pohybuje po dobu vyhledávání normálním krokem po pomyslné středové ose prohledávaného prostoru, kterou nesmí

opustit. Pes musí být vždy před nim. Jakmile přiběhne pes k úkrytu, ve kterém se nachází figurant, musí psovod zůstat stát, další zvukové a posunkové povely nejsou dovoleny.

c) Hodnocení: Nedostatky v ovladatelnosti, váhavé a nepřilíš těsné obíhání úkrytů snižují bodové hodnocení.

Chybné je:

- nezaujmutí klidného a soustředěného základního postoje na počátku cviku,
- nadbytečné zvukové nebo posunkové povely,
- nedodržení středové linie při postupu psovoda,
- nedodržení normálního rytmu chůze při postupu psovoda,
- daleké revírování,
- samostatné revírování bez reakce na zvukové povely psovoda,
- neoběhnutí, případně nepozorné obíhání,
- nedostatky ve vedení a ovládání psa.

Nenajde-li pes figuranta ani při třetím vyslání na poslední úkryt, je jeho práce v oddílu C zkoušky ukončena. Pokud je pes v průběhu cviku na povel psovoda odvolán k noze, je oddíl C zkoušky taktéž ukončen („ukončení“ bez zápisu bodů, body na akci dosud získané zůstávají).

2. Vystavení a vyštěkání - 10 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: Pes musí figuranta aktivně, soustředěně vystavit a vytrvale vyštěkávat. Nesmí na figuranta naskakovat, dotýkat se ho, ani jej kousat. Na pokyn rozhodčího po cca 20-ti vteřinách štěkání jde psovod do vzdálenosti 5-ti kroků k úkrytu. Na další pokyn rozhodčího si psa přivolá k noze, a postaví se s ním do základního postoje.

c) Hodnocení: Nedostatky v nepřetržitém a přesvědčivém vyštěkávání a pozorném vystavování až do samostatného vydání zvukového povelu psovoda, které není ovlivněno přítomným rozhodčím nebo přicházejícím psovodem, snižují bodové hodnocení. Za nepřerušované štěkání je zadáno 5 bodů. Pokud pes štěká slabě, jsou mu sraženy 2 body. Pokud pes neštěká, ale zůstane pozorně a aktivně hlídat figuranta, je mu sraženo 5 bodů. Při obtěžování figuranta psem, jako např. narážením do figuranta či naskakováním na figuranta, se sráží až 2 body, při zákusu až 9 bodů.

Pokud pes figuranta v úkrytu napadne a samostatně nepustí, obdrží psovod výzvu, aby se přemístil na značku ve vzdálenosti 5-ti kroků od úkrytu. Je mu dovoleno psa odvolat jednorázovým povelom " k noze", (nesmí se použít povel „pust“). Nepřijde-li pes, je dvojice diskvalifikována. Uposlechne -li povelu, je cvik hodnocen na spodní hranici známky nedostatečně (- 9 bodů).

Při napadení (ne pouhých nárazech) do jiných částí těla figuranta mimo ochranný rukáv je pes diskvalifikován.

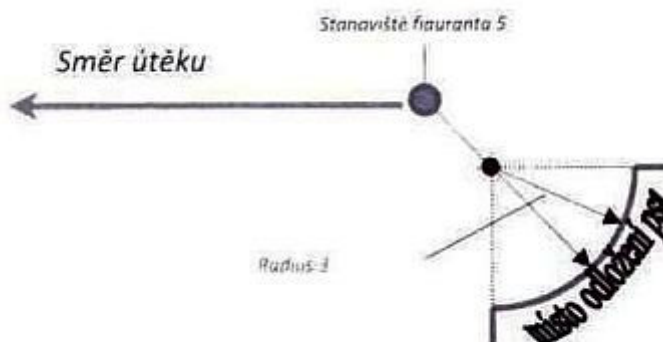
Opustí-li pes figuranta před tím, než vydá rozhodčí psovodovi pokyn k opuštění pomyslné středové osy, může jej psovod k figurantovi ještě jednou vyslat. Zůstane-li pak pes u figuranta, může být v oddíle C pokračováno, cvik vystavení a vyštěkání je ale hodnocen na spodní hranici známky nedostatečné (- 9 bodů). Pokud již nelze psa znovu vyslat nebo opustí-li figuranta znovu, je posuzování oddílu C ukončeno. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodovi nebo přijde-li k němu před povelom, následuje dílčí hodnocení v rámci známky nedostatečné .

3. Pokus o útěk figuranta - 10 bodů

a) Zvukové povely: „k noze“ „lehni“ „drž“ „pust“

b) Provedení: Na pokyn rozhodčího vyzve psovod figuranta k opuštění úkrytu. Figurant se přemístí normálním krokem na značku. Na další pokyn rozhodčího pak psovod se psem u nohy odejde na místo určené k odložení psa. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Před vydáním zvukového povelu „lehni“ pes samostatně, a rychle zaujme základní postoj. Na zvukový povel „lehni“ se pak musí rychle a v přímém směru položit (max. 50 cm od vyznačeného místa) a v této pozici klidně, jistě a soustředěně sledovat figuranta.

Vzdálenost mezi figurantem a psem musí být 5 kroků. Psovod ponechá ležícího psa střežit figuranta a odchází k úkrytu tak, aby odtud mohl pozorovat psa, figuranta a rozhodčího.

Na pokyn rozhodčího se figurant pokusí o útěk. Na zvukový povel psovoda „drž“ musí pes bez zaváhání figurantovi energickým a silným zákusem v útěku zabránit. Útok musí směřovat pouze do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát, pes musí sám nebo na povel pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění.

Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlá a energická reakce psa na prchajícího figuranta a jeho pronásledování ukončené přesvědčivým zadržením s plným a klidným zákusem až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými body. Zůstane-li pes ležet, či do vzdálenosti cca 20-ti kroků útěku figuranta zadržením a zákusem nezabrání, je posuzování oddílu C zkoušky ukončeno.

Pokud pes figuranta zadrží bez zvukového povelu psovoda, snižuje se hodnocení cviku o jednu známku. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo velmi obtěžuje , je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

4. Obrana psa při hlídání - 20 bodů

a) Zvukové povely: „pust“ , „sedni“

b) Provedení: Během hlídání figuranta, které trvá cca 5 vteřin, podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Pes se musí energickým a silným zákusem bez ovlivňování psovodem

ubránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostává 2 rány obuškem. V této fázi se klade důraz především na aktivitu a stabilitu psa. Rány obuškem směřují směřovat pouze na méně citlivá místa. Pes se musí k úderům chovat lhostejně a během cviků obran musí ukázat plný, energický a především pevný zákus. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímou cestou ke svému psovi a na zvukový povel „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Obušek figurantovi neodebírání.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku (tj. rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta) jsou hodnoceny srážkovými body. Neodolá-li pes zátěži figuranta, neudrží-li se na rukávu a nechá-li se odehnat, je oddíl C zkoušky ukončen.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo je velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečné. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

5. Zadní doprovod - 5 bodů

a) Zvukový povel: „k noze“

b) Provedení: V návaznosti na cvik č. 4 následuje zadní doprovod figuranta do vzdálenosti asi 30-ti kroků. Průběh doprovodu určí rozhodčí. Psovod vyzve figuranta k chůzi a jde se psem, kterého má volně u nohy, ve vzdálenosti 5-ti kroků za ním. Pes musí figuranta pozorně střežit. Vzdálenost 5-ti kroků musí být dodržena v průběhu celého doprovodu.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky : pozorné sledování figuranta, klidná chůze psa, dodržení vzdálenosti 5-ti kroků.

6. Přepad psa při doprovodu - 15 bodů

a) Po jednom zvukovém povelu: „pust“, „sedni“.

b) Provedení: Při doprovodu následuje na pokyn rozhodčího bez zastavení přepad psa figurantem. Bez ovlivňování psovodem se musí pes bez váhání energickým a silným zákusem ubránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, musí psovod zůstat na místě, na kterém se právě nachází. Na pokyn rozhodčího zůstane pak figurant klidně stát, pes jej musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod v příslušném časovém odstupu samostatně jeden zvukový povel. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodovi pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pust“. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. V době vydání povelu „pust“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímým

směrem ke psu a zvukovým povelům „sedni“ ho uvede do základního postoje. Pak odebere figurantovi obušek.

Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20-ti kroků. Jeden zvukový povel „k noze“ je povolen. Pes jde po pravé straně figuranta, takže je mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta bedlivě střežit, nesmí na něj vyskakovat, ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení první části oddílu C.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku jsou hodnoceny srážkovými body. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění, pozorné hlídání těsně u figuranta.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo mírně obtěžuje figuranta (např. naskakováním) je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes naproti přicházejícímu psovodu, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

7. Útok na psa z pohybu - 10 bodů

a) Zvukové povely: „k noze“, „sedni“, „drž“, „pusť“,

b) Provedení: Psovod se psem je odeslán na označené místo v úrovni prvního úkrytu na pomyslné středové ose. Pes musí svého psovoda radostně, pozorně a soustředěně následovat, svým ramenem vždy v úrovni psovodova kolena. Na úrovni prvního úkrytu se psovod zastaví a otočí se. Zvukovým povelům „sedni“ uvede psa do základního postoje. Psovod si klidně sedícího psa smí přidržet za obojek, ale nesmí jej ovlivňovat. Na pokyn rozhodčího vystoupí figurant vybavený obuškem z úkrytu, běží ke středové ose prostoru. Zde se otočí proti psovodovi se psem a křikem s výhrůžnými pohyby na ně v běhu zaútočí. Jakmile se ke dvojici přiblíží na vzdálenost 60 - 50 kroků, psovod psa na pokyn rozhodčího zvukovým povelům „drž“ vyšle. Pes musí bez váhání útoku energickým a silným zákusem zabránit. Zákus musí být veden pouze do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmí opustit své stanoviště.

Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí ihned pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně, v příslušném časovém odstupu, jeden zvukový povel „pusť“. Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí psovodovi pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů „pusť“. Nepustí-li pes po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při vydání povelu „pusť“ musí psovod klidně stát, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí zůstat pes u figuranta a pozorně jej střežit.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění a pozorné hlídání těsně u figuranta.

Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jestliže pes figuranta opustí nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

8. Obrana psa při hlídání - 20 bodů

a) Zvukové povely: „pust“, „sedni“, „k noze“

b) Provedení: Během hlídání figuranta, které trvá cca 5 vteřin, podnikne figurant na pokyn rozhodčího útok na psa. Pes se musí energickým a silným zákusem bez ovlivňování psovodem ubránit. Zákus musí směřovat pouze do ochranného rukávu figuranta. Jakmile se pes zakousne, dostane 2 rány obuškem. V této fázi se klade důraz především na aktivitu a stabilitu psa. Povoleny jsou rány pouze na oblast ramena či kohoutku psa. Pes se musí k úderům chovat lhostejně a během cviků obran musí ukázat plný, energický a především vytrvalý zákus. Na pokyn rozhodčího zůstává figurant klidně stát a pes ho musí po přechodné fázi pustit. Pro puštění může dát psovod samostatně v příslušném časovém odstupu jeden zvukový povel.

Nepustí-li pes po prvním povoleném zvukovém povelu, dá rozhodčí pokyn k vydání až dvou dalších zvukových povelů k puštění. Nepustí-li pes ani po třetím zvukovém povelu (jednom povoleném a dvou dodatečných), následuje diskvalifikace. Při dávání zvukového povelu „pust“ musí psovod stát klidně, aniž by psa ovlivňoval. Po puštění musí pes zůstat těsně u figuranta, a pozorně jej střežit. Na pokyn rozhodčího jde psovod normálním krokem přímou cestou ke svému psovi a na zvukový povel „sedni“ s ním zaujme základní postoj. Pak odebere figurantovi obušek.

Následuje boční doprovod figuranta k rozhodčímu na vzdálenost asi 20-ti kroků. Povolen je jeden zvukový povel "k noze". Pes jde po pravé straně figuranta tak, že se nachází mezi figurantem a psovodem. Po dobu doprovodu musí pes figuranta pozorně střežit, nesmí na něj naskakovat ani jej napadat. Před rozhodčím se tato skupinka zastaví, pes si sedne, psovod předá rozhodčímu obušek a ohlásí mu ukončení oddílu C zkoušky. Na pokyn rozhodčího odstoupí psovod se psem 5 kroků, upoutá psa na vodítko. Poté figurant opustí prostor.

c) Hodnocení: Nedostatky v plnění důležitých požadavků cviku snižují bodové hodnocení. Jsou to zejména požadavky: rychlé a přesvědčivé zadržení, plný a klidný zákus až do puštění a pozorné hlídání těsně u figuranta. Jestliže je pes při hlídání lehce nepozorný nebo je mírně obtěžuje (např. naskakováním), je hodnocení cviku sníženo o jednu známku. Hlídá-li pes figuranta velmi nepozorně nebo ho velmi obtěžuje, je hodnocení cviku sníženo o dvě známky. Nehlídá-li pes figuranta, i když u něho zůstává, je hodnocení sníženo o tři známky. Jde-li pes přicházejícímu psovodovi naproti, je cvik hodnocen ve známce nedostatečně. Jestliže pes figuranta opustí před pokynem rozhodčího pro příchod ke psu, nebo obdrží-li od psovoda zvukový povel, aby u figuranta setrval, je hodnocení oddílu C zkoušky ukončeno.

FH 1 Zkouška psa stopaře stupeň 1

Cizí stopa, nejméně 1200 kroků dlouhá, 7 úseků, 6 lomů (90*), nejméně 180 minut stará, překřížená, časový limit pro vypracování 30 minut.

Sledování stopy	79 bodů
Předměty 3 x 5,1 x 6	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Na stopě jsou v nepravidelné vzdálenosti položeny čtyři dobře napachované předměty kladeče, který je měl u sebe nejméně 30 minut před pokládáním stopy. V rámci jedné stopy musí být použity předměty z různého materiálu (např. kůže, textil, dřevo). Předměty musí mít délku cca 10 cm, šířku 2-3 cm, a výšku 0,5 - 1 cm a nesmí se opticky odlišovat od terénu, na kterém je stopa položena. Všechny předměty jsou opatřeny čísly, a to tak, že čísla na předmětech se shodují s čísly

na startovních štítkách. Tyto předměty musí pes nalézt a zvednout, či označit polohou. Před zahájením cviku musí psovod rozhodčímu oznámit, zda pes předměty zvedá, či označuje polohou. Oboji najednou, tedy zvednutí a označení polohou je chybné. Hodnotí se pouze předměty, které odpovídají psovodem nahlášenému způsobu označení (zvednutí nebo označení polohou). Je ponecháno na psovodově uvážení, zda bude stopovat se psem na volno, či si ho uváže na stopovací vodítko.

Začátek (nášlap) stopy musí být dobře označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti, a zde musí zůstat po celou dobu vypracování stopy. Kladeč se v místě nášlapu krátce zdrží, a pak jde ve směru určeném rozhodčím.

Předměty se pokládají na stopu vždy v nepravidelné vzdálenosti, avšak minimálně 20 kroků před nebo za lom. První předmět nesmí být položen dřívě než po 250ti krocích od nášlapu, poslední stopu ukončuje. Předměty nesmějí být pokládány na lomy nebo v jejich bezprostřední blízkosti. Předměty se nesmějí pokládat vedle stopy, nýbrž do stopy. Místa položení předmětů kladeč zaznamená do nákresu křížkem. Je nutné, aby stopa byla položena v různorodém terénu. Není nutné, aby stopa vedla přes zpevněnou cestu. Třicet minut po dokončení kladení stopy obdrží druhá, pro psa cizí osoba pokyn od rozhodčího, aby stopu na určených místech dvakrát překřížila. Křížení nesmí být provedeno na prvním a posledním úseku stopy a ve vzdálenosti menší než 40 kroků před nebo za lomem.

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí použít na začátku stopy a po každém znovuvvedení na stopu po předmětu.

b) Provedení: Pes má mít možnost na nášlapu stopy intenzivně zachytit pach. Měl by být vycvičen tak, aby klidně, a pokud možno bez působení psovoda (povolen je zvukový povel „stopa“ nebo „hledej“), zachytil stopu. V žádném případě nesmí psovod vytvářet rukou na psa tlak, vedoucí k vyražení po stopě vpřed. Má-li psovod dojem, že pes stopu správně nezachytil, má možnost ještě jednou psa na stopu uvést, ale pouze tehdy, když není od nášlapu vzdálen více než 15 kroků. V tomto případě následuje ztráta 4 bodů.

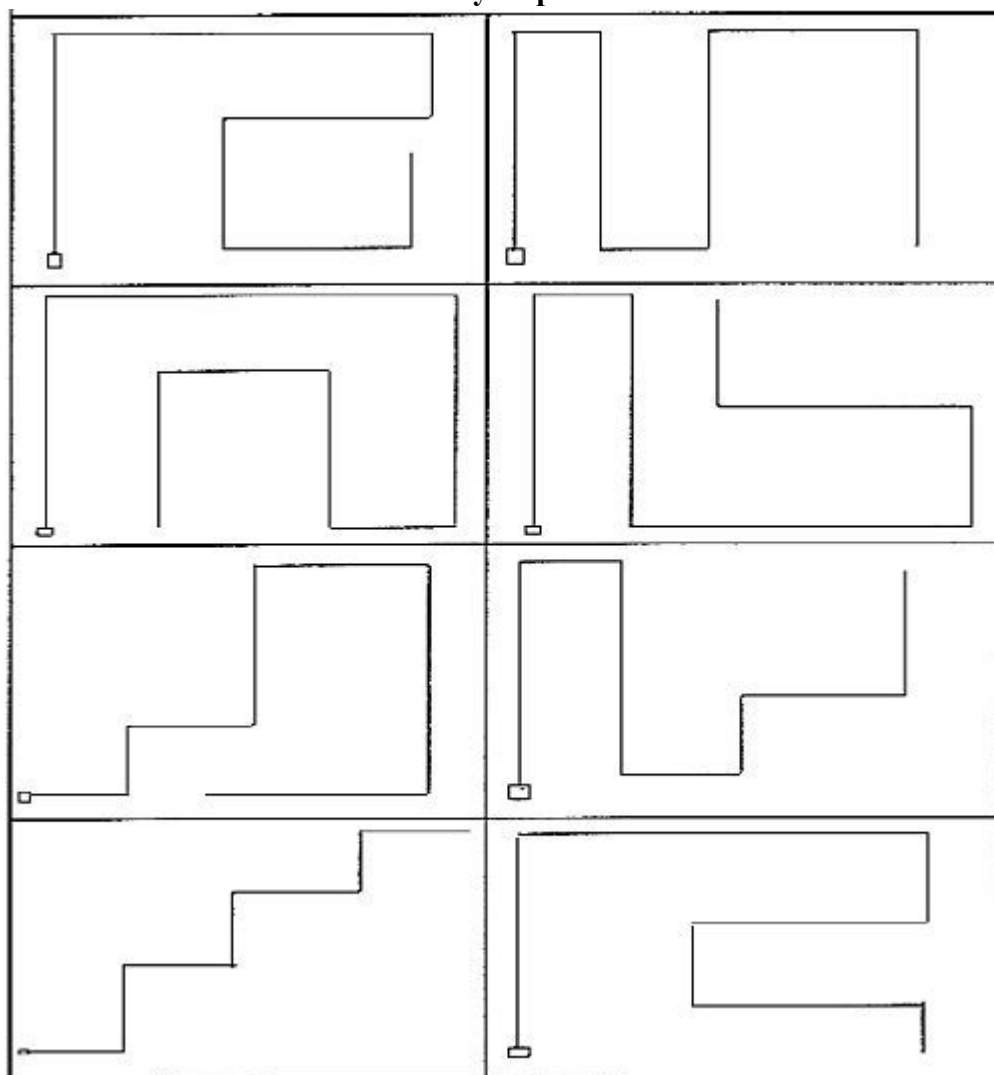
Stopa má být vypracována tak klidně, že psovod postupuje za psem krokem. Nalezne-li pes předmět, má jej ihned zvednout či přesvědčivě označit polohou. Označovat může vsedě, vleže či ve stoje.

Psovod jde ihned ke psovi a nalezený předmět zvednutím nad hlavu ukáže rozhodčímu. Psovod může psa pochválit a pak ho nechá pokračovat v práci na stopě. Pokud pes na stopě nalezne předmět, který nebyl položen kladečem, nesmí ho ani zvednout, ani označit. Když pes sejde ze stopy na křížení a pokračuje po něm dále než 25 kroků, musí mu být práce ukončena. Nedokončí-li pes stopu v časovém limitu 30 minut od uvedení, je mu práce rozhodčím ukončena.

c) Hodnocení: Výkonnosti značka FH 1 smí být udělena, pouze pokud pes dosáhne minimálně 70 bodů. Nejvyšší počet bodů 100 může obdržet pouze pes, který přesvědčivým výkonem vypracuje stopu od začátku až nakonec a zvedne či označí všechny čtyři předměty. Všechny lomy musí být vypracovány s jistotou. Pes se nesmí nechat ovlivnit křížením. Za nenalezený předmět se neudělují žádné body. Pokud pes nenalezne žádný z předmětů, smí být hodnocen nejvýše ve známce uspokojivě. Provede-li pes falešné označení (např. značí na místě, kde není žádný předmět, značí předmět, který nepoložil na stopu kladeč), snižuje se bodové hodnocení o 2 body. Pokud pes ztratí o stopu zájem, může být jeho práce ukončena a to i když se stále nachází na stopě.

Tvary stop FH

FH 2 Zkouška psa stopaře stupeň 2

Cizí stopa cca 1800 kroků dlouhá, 8 úseků, 7 lomů, 7 předmětů, asi 180 minut stará, překřížená, časový limit pro vypracování stopy 45 minut.

Sledování stopy	79 bodů
Předměty 7x3	21 bodů
Celkem	100 bodů

Všeobecná ustanovení

Rozhodčí nebo osoba zodpovědná za kladení stop určí průběh stopy vzhledem k prostoru, který je k pokládání určen. Stopy musejí být položeny odlišně. Např. jednotlivé lomy a předměty nesmí být na všech stopách položeny ve stejné vzdálenosti od sebe. Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti. Pořadí účastníků určí los. Losování probíhá za přítomnosti rozhodčího.

Kladeč stopy ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo odpovědné osobě předměty. Použity mohou být pouze předměty dobře napachované (minimálně 30 minut).

Kladeč se zdrží krátce na nášlapu a pak jde normálním krokem v určeném směru. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem.

První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek stopy, ostatní mohou být položeny libovolně, dokonce je možné umístit i dva předměty na jeden úsek, poslední předmět stopu ukončuje. Jednotlivé úseky stopy je třeba přizpůsobit povaze terénu.

Jeden úsek musí mít tvar oblouku o minimálním poloměru 3 stopovacích vodítek (30 m). Oblouk začíná a končí pravoúhlým lomem. Nejméně dva lomy musí být ostré o velikosti úhlu 30° až 60° (viz nákres).

Předměty z rozdílného materiálu (např. textil, kůže, dřevo) se pokládají na všechny úseky stopy v nepravidelné vzdálenosti, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem. Poslední předmět musí ležet na konci stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru.

Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 - 3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné, a nesmi se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. Všechny předměty musí být označeny čísly shodnými s číslem stopy.

Po dobu pokládání stopy musí být psovod i pes mimo dohled.

Půl hodiny před vypracováním stopy je stopa křížena ve dvou úsecích pod úhlem větším než 60° stopou jiného kladeče. Křížení nesmi být ve vzdálenosti menší než 40 kroků před nebo za lomem a nesmi být provedeno na prvním a posledním úseku stopy, jeden úsek nesmi být křížen dvakrát. Občasná pochvala psa či příležitostný povel „hledej“ nebo „stopa“ mimo úseky lomů a u předmětů jsou povoleny.

Rozhodčí, kladeči stopy a doprovázející osoby se nesmi v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psovod a pes).

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí dávat na začátku stopy a po každém znovunasazení na stopu po předmětu.

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes záď psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přidavných řemenů). Na výzvu se hlásí psovod se svým psem v základním postroji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje polohou. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě, je nutno zdržet se jakéhokoli nátlaku na psa.

Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a s nízkým nosem zachytit. Stopu musí pak dále se zájmem s nízkým nosem a stejnoměrným tempem intenzivně sledovat. Lomy musí vypracovat s jistotou. Psovod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při práci na volno zachovává od psa odstup 10 m. Drží-li psovod stopovací vodítko v ruce, má být prověšené. Po vypracování lomu musí pes ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy.

Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Pak opět uchopí vodítko a psa znovu nasadí na stopu. Po dokončení stopy předloží psovod nalezené předměty rozhodčímu. Krmení psa během stopy není dovoleno.

Pokud psovod myslí, že on nebo jeho pes potřebuje z důvodů tělesné kondice či povětrnostních podmínek (např. horko) krátkou přestávku, je mu to po dohodě s rozhodčím umožněno. Tato přestávka se započítává do časového limitu pro vypracování stopy. Během této přestávky nebo i u předmětu smí psovod očistit psovi hlavu, oči a nos. K tomu smí použít vlhký hadřík případně vlhkou houbičku. Tyto pomocné prostředky musí před zahájením práce ukázat rozhodčímu. Používání jiných pomocných prostředků není dovoleno.

c) Hodnocení: Výkonnostní značka FH 2 smí být udělena pouze psovi, který dosáhne nejméně 70 bodů. Rychlost práce psa na stopě není kritériem hodnocení, zvláště pak tehdy, pokud je stopa vypracovávána intenzivně, rovnoměrně a přesvědčivě, a pokud pes při ní působí pozitivním dojmem. Ověřování, aniž by pes stopu opustil, není chybné. Ovšem lajdácká práce, práce s vysokým nosem, vyměšování se psa, kroužení na lomech, stále povzbuzování psa, verbální pomoc psovoda, či pomoc vodítkem v průběhu stopy i u předmětů, chybné zvedání nebo označování předmětů, označování předmětů, které nebyly na stopu umístěny kladečem, snižují odpovídajícím bodové hodnocení. Když pes opustí stopu o více jak délku stopovacího vodítka, je jeho práce ukončena.

Opustí-li pes stopu a je při tom přidržen psovodem, je psovod rozhodčím vyzván k následování psa. Pokud tuto výzvu neuposlechne, rozhodčí jeho práci ukončí.

Když během časového limitu 45 minut od uvedení psa na nášlap pes nedojde na konec stopy, ukončí rozhodčí jeho práci. Pouze pokud pes vypracovává poslední úsek stopy, nesmí mu být práce z důvodů překročení časového limitu ukončena. Výkon předvedený do ukončení práce se hodnotí.

Pokud pes na jedné stopě některé předměty zvedá a jiné označuje polohou, je to chybné. Bodově hodnoceny jsou pouze ty předměty, které pes vypracuje předem nahlášeným způsobem. Chybné označení je hodnoceno v rámci příslušného úseku. Předměty, které pes přejde, není třeba psovodovi ukázat.

Za nezvednuté nebo neoznačené předměty se body neuděluji.

Rozdělení bodů za sledování stopy na jednotlivých úsecích musí odpovídat jejich délce a obtížnosti. Jednotlivé úseky jsou hodnoceny pomocí známek a bodů.

Pokud pes ztratí zájem o stopu (setrvává delší dobu na jednom místě, aniž by stopoval), může být jeho práce ukončena, a to i pokud se stále nachází na stopě.

IPO-FH

Dvě cizí stopy, každá 1800 kroků dlouhá, 8 úseků, 7 lomů, 7 předmětů, 180 minut stará, křížená, časový limit pro vypracování 45 minut

Bodovací tabulka

	1. den	2. den	Celkem
Sledování stopy	79	79	158
Předměty 7x3	21	21	42
Celkem	100	100	200

Všeobecná ustanovení

Rozhodčí nebo osoba zodpovědná za kladení stop určí průběh stopy vzhledem k prostoru, který je k pokládání stop určen. Stopy musejí být položeny ve dvou dnech a odlišně. Např. jednotlivé lomy a předměty nesmí být na všech stopách položeny ve stejné vzdálenosti od sebe.

Začátek (nášlap) stopy musí být označen štítkem, který je zapíchnut do země vlevo od nášlapu v jeho bezprostřední blízkosti.

Obě stopy pro jednoho účastníky musí být položeny ve dvou různých dnech během jedné akce, na různých terénech a různými kladeči.

Pořadí účastníků určí los. Losování probíhá za přítomnosti rozhodčího.

Kladeč stopy ukáže před pokládáním stopy rozhodčímu nebo odpovědné osobě předměty. Použity mohou být pouze předměty dobře napachované (minimálně 30 minut). Kladeč se zdrží krátce na nášlapu a pak jde normálním krokem v určeném směru. Rovněž lomy jsou kladeny normálním krokem.

První předmět je pokládán po nejméně 100 krocích na 1. nebo 2. úsek stopy, ostatní mohou být položeny libovolně, dokonce je možné umístit i dva předměty na jeden úsek, poslední stopu ukončuje. Jednotlivé úseky stopy je třeba přizpůsobit povaze terénu. Jeden úsek musí mít tvar oblouku o minimálním poloměru 3 stopovacích vodítek (30 m). Oblouk začíná a končí pravouhlym lomem. Nejméně dva lomy musí být ostré o velikosti úhlu 30° až 60° (viz nákres). Předměty z rozdílného materiálu (např. textil, kůže, dřevo) se pokládají na všechny úseky stopy v nepravidelné vzdálenosti, minimálně však 20 kroků před nebo za lomem. Poslední předmět musí ležet na konci stopy. Předměty musí být pokládány na stopu za chůze. Po položení posledního předmětu jde kladeč dále ještě několik kroků v přímém směru. Předměty musí být cca 10 cm dlouhé, 2 - 3 cm široké a 0,5 - 1 cm silné, a nesmí se svou barvou podstatně lišit od okolního terénu. Všechny předměty musí být označeny čísly shodnými s číslem stopy. Po dobu pokládání stopy musí být psovod i pes mimo dohled.

Půl hodiny před vypracováním stopy je stopa křížena ve dvou úsecích pod úhlem větším než 60° stopou jiného kladeče. Křížení nesmí být ve vzdálenosti menší než 40 kroků před nebo za lomem a nesmí být provedeno na prvním a posledním úseku stopy, jeden úsek nesmí být křížen dvakrát. Občasná pochvala psa či příležitostný povel „hledej“ nebo „stopa“ mimo úseky lomů a u předmětů je povoleno.

Rozhodčí, kladeči stopy a doprovázející osoby se nesmí v průběhu práce psa zdržovat v pracovním prostoru dvojice (psovod a pes).

a) Zvukový povel: „hledej“ nebo „stopa“

Zvukový povel se smí dávat na začátku stopy a po každém znovunasazení na stopu po předmětu.

b) Provedení: Psovod si připraví psa pro práci na stopě. Pes může pracovat buď na volno nebo na 10 m dlouhém vodítku. 10-ti metrové stopovací vodítko může být vedeno přes zad' psa, bočně či mezi předními nebo i zadními končetinami. Může být upevněno přímo na obojek psa, který není nastaven na stahování nebo k připínacímu kroužku na stopovacím postroji (povoleny jsou hrudní nebo bederní postroje bez přidavných řemenů). Na výzvu se hlásí psovod se svým psem v základním postoji rozhodčímu a oznámí mu, zda pes předměty zvedá nebo označuje. Před stopou, během uvedení na stopu a při celkové práci na stopě, je nutno zdržet se jakéhokoli nátlaku na psa.

Na pokyn rozhodčího je pes pomalu a klidně odveden na nášlap a uveden na stopu. Na nášlapu musí pes pach stopy usilovně, klidně a s nízkým nosem zachytit. Stopu musí pak dále se zájmem s nízkým nosem a stejným tempem intenzivně sledovat. Lomy musí vypracovat s jistotou. Psovod následuje psa s odstupem 10-ti m na konci stopovacího vodítka. Rovněž při práci na volno zachovává od psa odstup 10 m. Drží-li psovod stopovací vodítko v ruce, má být prověšené. Po vypracování lomu musí pes ve stejném tempu pokračovat ve sledování stopy.

Jakmile pes najde předmět, musí jej bez ovlivňování psovodem ihned zvednout nebo přesvědčivě označit. Při zvedání může zůstat stát nebo sedět nebo s ním přijít ke psovodovi. Je chybné, pokud pes se zvednutým předmětem pokračuje dále nebo si s ním lehne. Označovat může vleže, vsedě nebo ve stoje. Pokud pes předmět označil či zvedl, položí psovod stopovací vodítko a jde k němu. Zvednutím předmětu nad hlavu ukáže, že pes předmět našel. Pak opět uchopí vodítko a psa znovu nasadí na stopu. Po dokončení stopy předloží psovod nalezené předměty rozhodčímu. Krmení psa během stopy není dovoleno.

Pokud psovod myslí, že on nebo jeho pes potřebuje z důvodů tělesné kondice či povětrnostních podmínek (např. horko) krátkou přestávku, je mu to po dohodě s rozhodčím umožněno. Tato přestávka se započítává do časového limitu pro vypracování stopy. Během této přestávky nebo i u předmětu smí psovod očistit psovi hlavu, oči a nos. K tomu smí použít vlhký hadřík případně vlhkou houbičku. Tyto pomocné prostředky musí před zahájením práce ukázat rozhodčímu. Používání jiných pomocných prostředků není dovoleno.

c) Vyhodnocení: Výkonnostní značka IPO - FH smí být udělena pouze psovi, který dosáhne nejméně 70 bodů v obou stopách. Rychlost práce psa na stopě není kritériem hodnocení, zvláště pak tehdy, pokud je stopa vypracována intenzivně, rovnoměrně a přesvědčivě, a pokud pes při ni působí pozitivním dojmem. Ověřování, aniž by pes stopu opustil, není chybné. Ovšem lajdácká práce, práce s vysokým nosem, vyměšování se psa, kroužení na lomech, stálé povzbuzování psa, verbální pomoc psovoda, či pomoc vodítkem v průběhu stopy i u předmětů, chybné zvedání nebo označování předmětů, označování předmětů, které nebyly na stopu umístěny kladečem, snižují bodové hodnocení. Když pes opustí stopu o více jak délku stopovacího vodítka, je jeho práce ukončena.

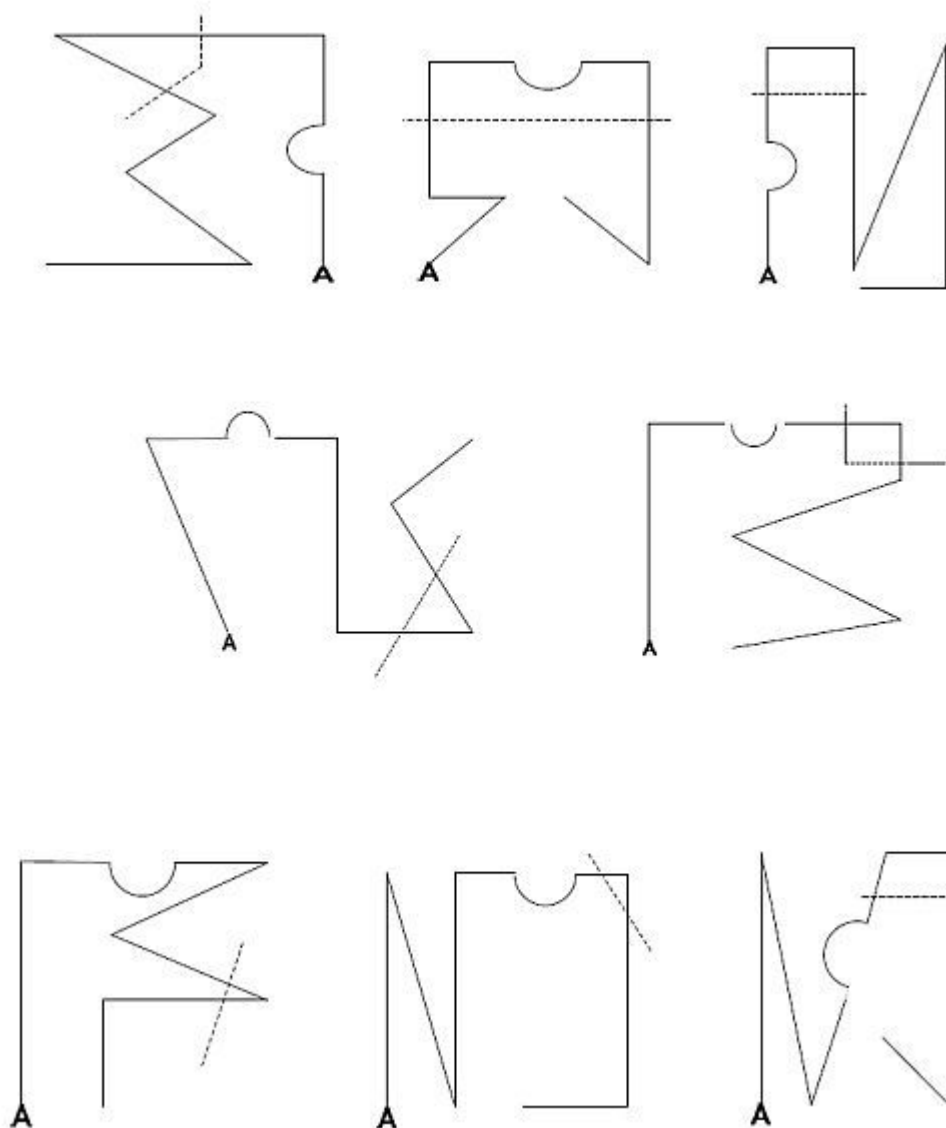
Opustí-li pes stopu a je při tom přidržen psovodem, je psovod rozhodčím vyzván k následování psa. Pokud tuto výzvu neuposlechne, rozhodčí jeho práci ukončí.

Pokud během časového limitu 45 minut od uvedení psa na nášlap pes nedojde na konec stopy, ukončí rozhodčí jeho práci. Pouze pokud pes vypracovává poslední úsek stopy, nesmí mu být práce z důvodů překročení časového limitu ukončena. Výkon předvedený do ukončení práce se hodnotí. Pokud pes na jedné stopě některé předměty zvedá a jiné označuje polohou, je to chybné. Bodové hodnoceny jsou pouze ty předměty, které pes vypracuje předem nahlášeným způsobem. Chybné označení je hodnoceno v rámci příslušného úseku. Předměty, které pes přejde se nemusí ukazovat psovodovi.

Za nezvednuté nebo neoznačené předměty se body neuděluji. Jednotlivé úseky jsou hodnoceny pomocí známek a bodů.

Pokud pes nestopuje (setrvává delší dobu na jednom místě, aniž by stopoval), může být jeho práce ukončena, a to i pokud se stále nachází na stopě.

Tvary stop pro FH 2 a IPO FH

StPr 1-3 Zkouška vyhledávání předmětů 1-3

Stupeň zkoušky	Velikost vyhledávacího prostoru	Předměty	Body	Časový limit určený k vyhledávání
1	20 x 30 m	předměty psovoda 2 kusy / rozměry: 10 x 3 x 1 cm materiál = jednotný 1 předmět vlevo, 1 předmět vpravo	10/10	10 minut
2	20 x 40 m	cizí předměty 4 kusy/ rozměry: 10 x 3 x 1 cm materiál = rozdílný 2 předměty vlevo, 2 předměty vpravo	5/5/5/5	12 minut
3	30 x 50 m	cizí předměty 5 kusů / rozměry: 5 x 3 x 1 cm materiál = rozdílný předměty libovolně rozmístěny	4/4/4/4/4	15 minut

1. Všeobecně

Sportovně stojící psovod nahlásí rozhodčímu své jméno, jméno psa a stupeň zkoušky k níž nastupuje. Pak jde se svým psem upoutaným na vodítko na určenou startovní pozici a zde zaujme základní postoj. K vyhledávací práci je pes odpoután. Psovod má vodítko po celou dobu zkoušky u sebe. Jakýkoli nátlak a násilí je zakázáno. Nepatrné překračování hranic vyhledávacího prostoru není chybné. Diváci se musí zdržovat v přiměřené vzdálenosti od vyhledávacího prostoru.

2. Charakter prostoru pro vyhledávací práci

Podkladem může být jakýkoliv přirozený terén (louky, oranice, lesní půda i zarostlý stromovím). Je třeba zamezit vyhledávání zrakem, proto není vhodný nízký trávník nebo podobné plochy. Prostor určený k vyhledávání musí být před umístěním předmětů vícekrát prošlapán několika osobami, aby se při umístění předmětu zamezilo „stopám“. Je povoleno označit vyhledávací prostor značkami.

3. Předměty

Použité předměty (dřevo, kůže, koženka, textil) se nesmějí svým tvarem a barvou příliš odlišovat od podkladu, aby nebyly zjistitelné zrakem. Předměty jsou do vyhledávacího prostoru umístěny rozhodčím. Psovod a pes se musí zdržovat mimo dohled. Není předepsáno, jak dlouho se musí předměty v prostoru, určenému k vyhledávání, nacházet. S vyhledáváním je možné začít hned po umístění předmětů.

4. Vyhledávání psa

Rozhodčí popíše psovodovi pomyslnou středovou linii a obrysy vyhledávacího prostoru. Krátké motivace psa na počátku práce prováděná na středové linii je dovolena. Psovod se pohybuje po pomyslné středové linii. Tu smí krátce opustit pouze k sebrání psem označeného předmětu.

Následně je pes opětovně vyslán ze středové linie k vyhledávání. Povoleny jsou zvukové i posunkové povely. Zvukový povel „ztratil“ může být doplněn o povel „hledej“.

Vyhledávání s vysokým nosem není považováno za chybné. Vyhledávací prostor může být prohledán vícekrát.

5. Chování psa u předmětů

Pes musí předměty přesvědčivě označit, ale nesmí se jich dotýkat. Předměty smí označovat vsedě, vleže, ve stoje nebo i střídavě. Psovodovi není dovoleno použít k označení předmětu zvukový povel. Takto označený předmět se nehodnotí. Pokud pes předmět označí, psovod k němu dojde a zvednutím nad hlavu ho ukáže rozhodčímu. Pak se vrátí zpět na středovou linii a psa opětovně vyšle k hledání.

Není předepsáno, ve kterém směru má pes u předmětu zaujmout polohu. Nalezený předmět se musí ale vždy nacházet v bezprostřední blízkosti jeho předních tlapek.

Psovod se vždy staví po straně značícího psa, nikdy ne před něj. Poté co psovod předmět zvedne, smí psa krátce pochválit.

6. Hodnocení

Nejvyšší možný počet bodů u zkoušky vyhledávání 1 - 3 je vždy 100 bodů. Ke splnění zkoušky musí pes dosáhnout nejméně 70 bodů.

Kritéria pro hodnocení pro všechny 3 stupně:

- a) Ovladatelnost psa 20 bodů (uposlechnutí zvukových a posunkových povelů psovoda)
- b) Intenzita vyhledávání psa 20 bodů (ochota k pachové práci)
- c) Vytrvalost 20 bodů (výdrž při vyhledávání až do nalezení předmětu)
- d) Chování psovoda 20 bodů (působení na psa)

e) Nalezení předmětů 20 bodů (přesvědčivé označení)

7. Prováděcí ustanovení

Cvik začíná v základním postoji na okraji prostoru určeného k vyhledávání a končí odhlášením se rozhodčímu. Psem nalezené předměty musí psůvod předložit rozhodčímu.

Práce má být rovnoměrná, klidná a plynulá, vyžaduje se samostatnost psa, bezprostřední reakce na zvukové povely, vytrvalá a cílevědomá práce psa.

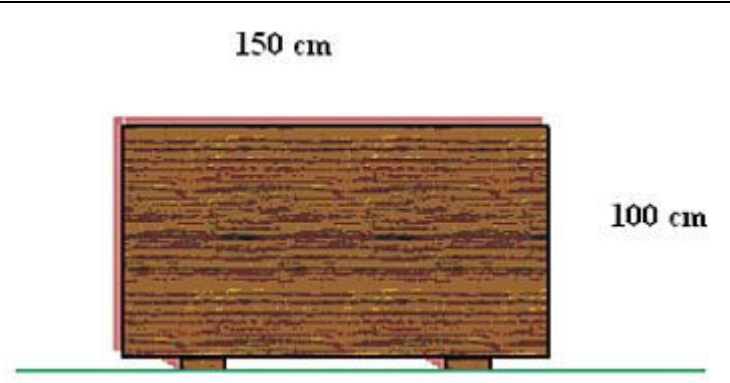
Chybné je zvedání předmětů psem. Předměty, které pes označí s pomocí psůvoda s nehodnotí.
Bodové ztráty:

dotknutí se předmětu	1-3 body
předčasné zvednutí se psa u předmětu, nedovolené povely	1-3 body
opuštění pomyslné středové linie psůvodem	2-5 body
chytání myší, vyměšování apod.	4-8 body
neochotná práce psa	4-8 bodů

Při překročení časového limitu je práce ukončena. Hodnotí se dosud obdržené body. Rovněž nežádoucí je neklidné chování při označování předmětů, štěkání, nedovolená pomoc ze strany psůvoda, daleké vybíhání psa s prohledávacího prostoru.

Přílohy

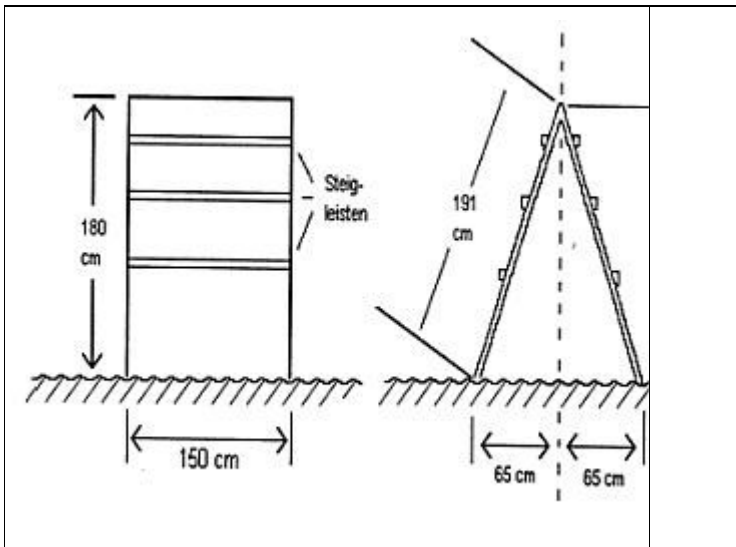
a) Překážka

 <p>150 cm</p> <p>100 cm</p>	<p>Překážka má výšku 100 cm a šířku 150 cm (viz nákres)</p> <p>Zkušební skoky během zkoušky nejsou povoleny.</p>
---	--

b) Šikmá stěna

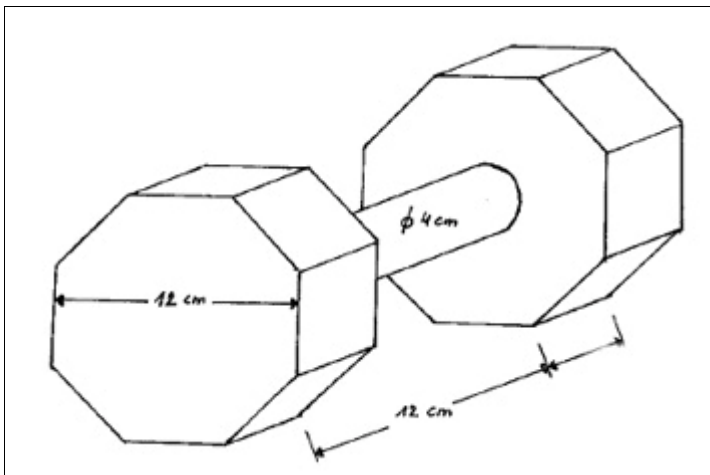
Šikmá stěna	Pohled z boku	
Výška 180 cm Šířka 150 cm	Délka stěny 191 cm Laťky 24 x 48 mm	Šikmá stěna sestává ze dvou, v horní části spojených, 150 cm širokých a 191 cm vysokých stěn. V dolní části jsou tyto stěny od sebe vzdáleny tak, aby celková výška překážky byla 180 cm. Celá plocha šikmé stěny musí být potažena neklouzavým materiálem. Stěny jsou v horní části opatřeny 3 laťkami 24/38 mm. Během jedné akce musí všichni psi překonávat stejnou překážku. Zkušební skoky během zkoušky nejsou povoleny.

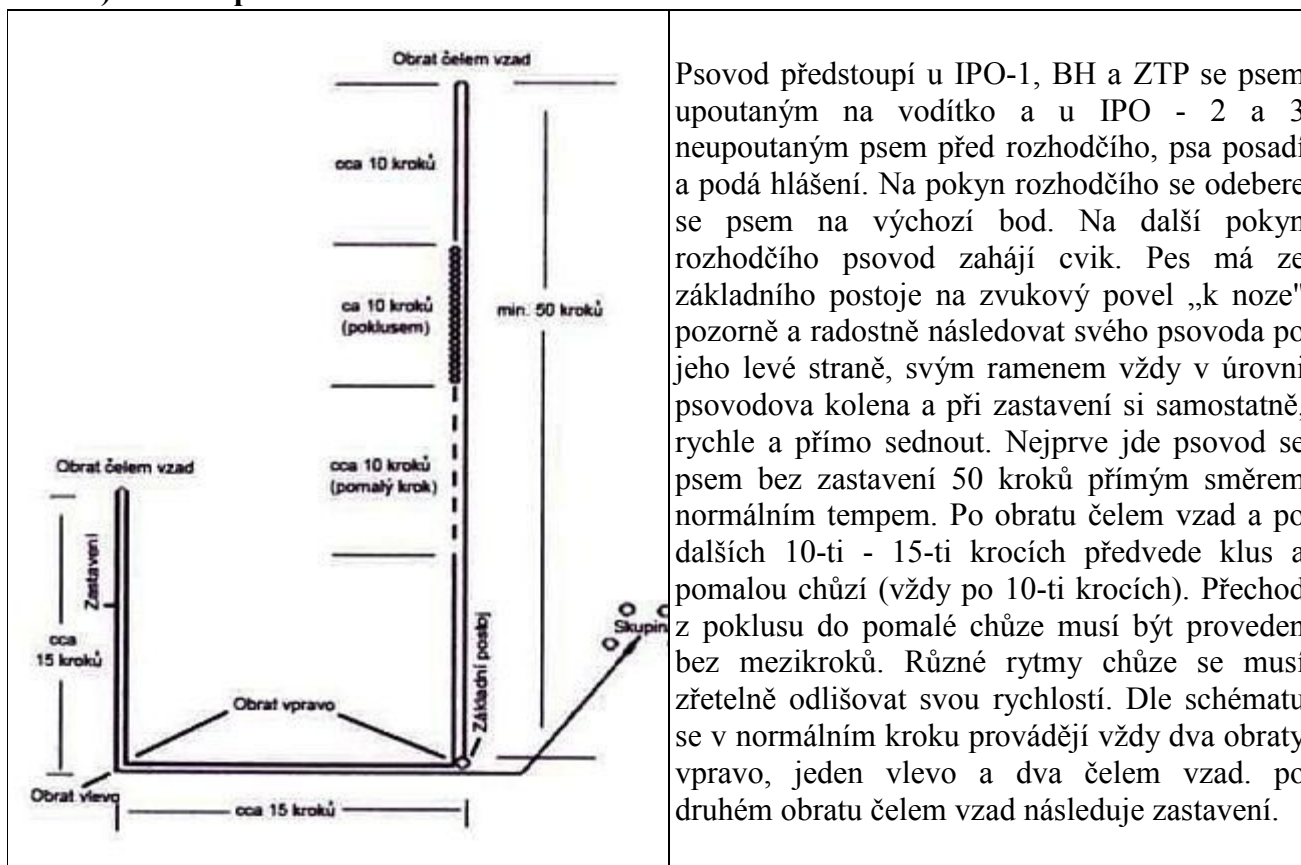
c) Dřevěná aportovací činka

	IPO-1	IPO-2	IPO-3
Aport volný	650 gramů	1.000 gramů	2.000 gramů
Aport skokem	650 gramů	650 gramů	650 gramů
Aport šplhem	650 gramů	650 gramů	650 gramů

Všichni účastníci musí používat činky připravené pořadatelem. Použití vlastní aportovací činky není dovoleno. Činka z náčrtku je pouze příklad. Důležitá je odpovídající váha a materiál, ze kterého je část činky, kterou pes drží v tlamě. Ta musí být ze dřeva a musí být minimálně 4 cm od země.

d) Schéma provádění ovladatelnosti

Tento FCI mezinárodní zkušební řád, včetně závazných doplňků, projednal a přijal ČKS, MSKS a ČMKU

Závazné doplňky platící na území ČR schválila výcviková komise ČKS

Přeložila Jitka Dědinová, upravila VK ČKS

Konečné znění na základě semináře FCI : ing. Lea Svěráková a Jaroslav Hodek

Vydal Český kynologický svaz,

U Pergamenky 3,

170 00 Praha 7

www.kynologie.cz

Praha leden 2012